

Bohoslužby (terénní deník)

12. 4. 2015: kazatel Petr Sláma, kázání s Večeří Páně (VP), přítomno přibližně 52 lidí (zhruba 5 starších lidí ve věku 50+, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti ani lidé ve věku kolem 40), k VP přistoupilo zhruba 46 lidí, 6 mladých lidí zůstalo sedět

19. 4. 2015: kazatel Kamil Vystavěl, student Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy (ETF UK), kázání s VP, kterou vysluhoval farář pro mládež Jakub Malý, přítomno přibližně 54 lidí (zhruba 6 starších lidí ve věku 50+, zhruba 2 lidé ve věku kolem 40, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti), k VP přistoupilo zhruba 50 lidí, 4 mladí lidé zůstali sedět

26. 4. 2015: kazatel Roman Mazur, kázání s VP, přítomno přibližně 50 lidí (zhruba 6 starších lidí ve věku 50+, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti ani lidé ve věku kolem 40), k VP přistoupilo zhruba 48 lidí, 2 lidé zůstali sedět

3. 5. 2015: kazatel Jaroslav Pechar, kázání s VP, přítomno přibližně 48 lidí (zhruba 8 starších lidí ve věku 50+, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti ani lidé ve věku kolem 40), k VP přistoupilo zhruba 40 lidí, 8 mladých lidí zůstalo sedět;

poprvé jsem oslovila několik mladých lidí k rozhovoru a účastnila se posezení v kavárně Marathon, které se koná vždy po bohoslužbách

10. 5. 2015: kazatel Maroš Klačko, kázání s VP, přítomno přibližně 56 lidí (zhruba 2 lidé ve věku kolem 40, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti ani starší lidé ve věku 50+), k VP přistoupilo zhruba 54 lidí, 1 mladý člověk a jeden ve věku kolem 40 zůstali sedět;

asi v polovině bohoslužby přišla do kostela velká skupina turistů (přibližně 20 lidí), někteří z nich si vzali zpěvníky, sedli si na židle a snažili se

připojit ke zpěvu, po písni následovalo vyznání, při kterém tato skupina turistů zase odešla;

opět jsem oslovila několik mladých lidí k rozhovoru

17. 5. 2015: kazatelka Zora Nováková, studentka ETF UK, kázání s VP, kterou vysluhoval farář pro mládež Jakub Malý, přítomno přibližně 62 lidí (zhruba 10 starších lidí ve věku 50+, zhruba 8 lidé ve věku kolem 40, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti), k VP přistoupilo zhruba 56 lidí, 6 lidí zůstalo sedět;

větší účast starších lidí a lidí středního věku připisuji faktu, že kazatelka Zora Nováková (stále ještě studentka) zřejmě pozvala příslušníky rodiny a známe, se kterými se po bohoslužbách bavila;

opět jsem oslovila několik mladých lidí k rozhovoru a účastnila se posezení v kavárně Marathon, které se koná vždy po bohoslužbách

24. 5. 2015: kazatel Jiří Ort, kázání s VP, přítomno přibližně 65 lidí (zhruba 10 starších lidí ve věku 50+, zhruba 6 lidé ve věku kolem 40, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti), k VP přistoupilo zhruba 60 lidí, 5 lidí zůstalo sedět;

opět jsem oslovila několik mladých lidí k rozhovoru a účastnila se posezení v kavárně Marathon, které se koná vždy po bohoslužbách

31. 5. 2015: kazatelka Marta Zemánková, kázání s VP, přítomno přibližně 58 lidí (zhruba 8 starších lidí ve věku 50+, zhruba 4 lidé ve věku kolem 40, zbytek mládež mezi 18-30 lety, žádné děti), k VP přistoupilo zhruba 56 lidí, 2 lidé zůstali sedět

* Počty účastníků bohoslužeb jsou velmi přibližné. Prostor je oddělen sloupy na dvě části, tudíž se špatně mapuje celý prostor. Navíc lidé prvních asi deset minut přicházejí a odcházejí; to samé platí na konci, kdy někteří lidé odcházejí dřív a nebo odcházejí před VP. Tyto poznámky jsem si vedla pro své účely, abych byla schopná popsat, jakým počtem lidí a jakými věkovými skupinami je společenství u Martina ve zdi tvořeno. Věk lidí se ovšem také velmi špatně odhaduje, jde tedy pouze o mé subjektivní pozorování a odhady (pozn. autora.).

Rozhovor s Annou (Anna, 21, studentka) **a Blankou** (Blanka, 24, studentka)

Neděle 3. 5. 2015

Annou (A) a Blanku (B) jsem oslovila po cestě z kostela do kavárny Marathon, kam se obvykle po bohoslužbách přesouvá velká část účastníků. Moje bakalářská práce je zaujala a byly velice ochotné poskytnout mi rozhovor. Z časových důvodů, ale také z toho důvodu, že se obě dobře znají, pocházejí z podobné rodinné tradice a sdílejí spoustu názorů, jsem s nimi udělala rozhovor dohromady, a ne zvlášť.

Rozhovor probíhal na „dvoře“ za kavárnou Marathon, kde bylo soukromí a klid. Během povídání jedna bedlivě poslouchala druhou a přikyvovala nebo doplňovala další informace, občas si skočily do řeči. Z jejich povídání je vidět, že víra je velkou a důležitou součástí jejich života, a obě jsou již od malička obklopeny „evangelíky“, přesto se nestraní kontaktu a přátelství s lidmi, kteří mají jiné vyznání, vůči němuž jsou tolerantní. Ač se toto téma může zdát jako soukromé, zdálo se mi, že obě mluvily otevřeně.

Po nahrávání jsme si ještě povídaly na další témata. Obě na mě působily velice přátelsky.

Základní informace

A: Jmenuji se Anna, je mi 21 let, studuji bakalářský obor na UK v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

B: Jmenuji se Blanka, je mi 24 let, studuji vyšší odbornou školu v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jste členem nějaké církve?

A: Jsem členem Českobratrské církve evangelické (ČCE) od narození.

B: Já taky od narození. Nebo to je od křtu.

A: Ano, od křtu a pak je confirmace, takový ten klasický průběh.

A kdy je podle vás člověk členem církve?

A: To záleží, jak se to bere, jestli z té formální stránky a nebo jako co to znamená pro mě? Pro mě je asi nejzásadnější to, že vytvářím to společenství s těma lidma. Nebo že se tam nějak stýkám s těma lidma a podílím se na něčem, co nás spojuje. Pro mě je to z velké části společenská událost.

B: Pro mě taky.

A: Ale tak jasně, že je tam důležitý ten Bůh. A to, že věříme v něco společného. Ale to, že se scházíme dohromady a tak, to je pro mě dost zásadní záležitost.

A co když někdo není pokřtěný, ale chodí do té společnosti?

B: Tak pro mě je taky členem církve. Si myslím, že nemusí splňovat že by musel mít ten křest...

A: No jasně.

B: ... nebo confirmaci, je to o tom, že se rozhodne tam chodit a potom může následovat ten křest...

A: Stejně tak jako naopak když je někdo pokřtěný a nechodí do církve...

B: ... a pak si k tomu nějak najde cestu.

A: ... a nebo nenajde. Je sice oficiálně členem církve, když je pokřtěný, ale jako vlastně reálně hm... nic jako v tom, nebo řeší to možná nějak po svém. Jako v sobě asi možná. Jako může to být jeho způsob.

A jaký máte vztah k jiným církvím?

B: My jsme třeba s mládeží ve Zlíně se setkávali občas s katolickými lidma, s katolíčkama, a bylo to zajímavý, jako že jsme se bavili o věcech, který oni třeba ani nevěděli, že tak sami v té církvi mají, což bylo jako že třeba nás nepřijímají úplně k tomu svatému přijímání nebo tak. To bylo hrozně zajímavý. Ale neudržovali jsme to nějak dlouhodobě. A jinak já mám kamarády třeba v nějakých charismatických církvích a sama jsem teda byla ve Švédsku na takovém sjezdu mládeže jedné charismatické církve a bylo to

pro mě (smích) dost otřesný zážitek. A to tak jako ve mně trošku bohužel (smích) zanechalo takový dojem, že...

A: Negativní.

B: ... nechci to jako generalizovat, ale jsem k tomu hodně skeptická. K těm netradičním církvím, společenstvím.

A: No, já jako paradoxně studuju katolickou školu, dějiny umění. Ale jako beru to tak, že vlastně jako studuju dějiny umění, a že pro mě je to jako důležitá součást to křesťanství. A když se dají dějiny umění studovat na katolický škole, tak já tam studuju, protože to katolictví jako je zásadně ovlivňovalo. Ale je tam právě jako zajímavý to spojení těch lidí, co to tam studují, který většinou nejsou věřící, a studují na katolický škole i přesto. A vnímají to křesťanství z toho katolickýho pohledu a jsou tím zásadně ovlivněný, a když já jim říkám, že jsem taky křesťan, ale evangelík, tak je tam takový jako hm... v tom rozpor trošku. Zároveň v některých věcech jsem na to trošku alergická. Tím, že do toho nahlížím z jinýho úhlu. Jakoby přes ty dějiny umění. Ale respektuju to úplně. Mám i katolický kamarády, párkrát zajdu do katolickýho kostela, to jo. Ale beru to tak stejně, jako mi nesedí některý evangelický farář, tak stejně mi nějaký katolický nesedí, nebo který mě prostě nějak osloví ...

B: Přesně.

A: ... a přijde mi to zajímavý. A u těch katolíků je to pro mě ještě extrémnější rozdíl, že hrozně závisí na tom kazateli.

Víra a rodina

Jsou vaši rodiče věřící? Jak vás rodina ovlivnila ve vaší víře?

B: Mě rodina ovlivnila zásadně, protože táta je farář a téměř všichni v rodině jsou faráři. (smích) Takže já jsem se do toho narodila, a tak jsem to vzala jako úplně nejpřirozenější, je to prostě pro mě natolik přirozený, že jsem o tom nikdy nepřemýšlela, že bych jako nebyla křesťankou, což znamená, že nemám pochyby o svojí víře, to vůbec. Ale tímhle tím to pro mě bylo o hodně jednodušší. Sama nevím, že jestli kdybych neměla takový

základ, tak jestli bych našla takovou cestu k tý víře. Jako neumím si to představit teď, že bych byla nevěřící, ale zároveň si nejsem úplně jistá, jestli bych se k tomu sama dostala.

A: No, já to mám nějak podobně. Můj děda je farář, takže jsem taky vyrůstala v kostele, ve kterém on byl farář. Ale jako že tak nějak přirozeně to vyplynulo. Každou neděli jsme chodili do kostela, bylo to prostě jako normální nedělní záležitost. S tím, že když jsem začala studovat vysokou na katolický škole a zároveň jsem se odstěhovala z domu a začala jsem bydlet sama, tak v tomhle momentu to pro mě bylo takový jiný. Začala jsem si klást mnohem víc otázek, jako proč věřit a co ta víra pro mě znamená, než během konfirmace...

B: No, přesně.

A: ... která pro mě má být jako, ono jak je to kolem třinácti, čtrnácti let...

B: To je hrozně brzo totiž.

A: No, jako jo no.

B: Je to hrozně brzo, protože tyhle otázky jsem si začala klást mnohem později.

A: No já jsem si to začala klást tak kolem osmnácti, devatenácti, když člověk začne bydlet sám a není to tak, že jako rodina jdeme do kostela, ale já bydlím jako sama a teď se fakt jako musím zvednout a jít v tu neděli do kostela. Prostě je to moje volba a zároveň se do toho přidalo to, že jsem začala studovat katolickou školu, kde jsem se začala setkávat taky s vírou, ale s jinou, a do toho ještě ty spolužáci, který jsou ateisti. A teď jako obhajovat - no to je takový divný slovo- ale vysvětlovat tam, nebo uvádět rozdíly, že teda ty katolíci a evangelíci sice jsou v jednom pytli, ale každý to má trochu rozdíly...

B: No, to vždycky lidi z venku chtěj přesně slyšet, v čem se to liší.

A: ... a chtěj to pořád nějak definovat...

B: No.

A: ... a když to člověk má nějak definovat, tak si to musí urovnat sám v sobě. Takže to pro mě bylo zásadnější jako... ale zároveň chodit k Martinovi ve zdi do kostela je pro mě taky jako že, tak to vrcholí v tý hospodě. A ne, že by to bylo o tom jít do kostela a do hospody ale...

B: Ale tam se taky utváří to společenství. (smích)

A: ... no tam se taky utváří to společenství. A pak se člověk o to víc těší do kostela, protože tam potká ty lidi z tý hospody a baví ho to. Tady to pro mě byla změna. Vnímám tu víru teď jinak než jsem ji vnímala dřív, což je ale asi logický. Byl to pro mě taky takový krok.

Je něco v církvi, s čím se neztotožňujete? Jak se stavíte k představám nebe, pekla, hříchu? Jsou lidé víc a míň hříšní? Souhlasíte se vším, co se říká v apoštolském vyznání?

A: Tak zpovídám se ze svých hříchů a nehodnotím, který hřích je větší a který menší...

B: Jenom přiznáváš, že se podílíš na tom hříchu světa.

A: ... já přiznávám taky, že jsem hříšník, a že nedělám všechno dokonale. Ale já tady nejsem od toho, abych říkala, že ty jsi horší a já jsem lepší. Jako mám nějaký hříchy a jsem si toho vědoma. Jsou věci, který nedělám dobře a zároveň je zase spousta věcí, který si myslím, že jsou dobrý.

B: Právě proto se prosí o to odpuštění s pomocí boží, protože nikdo není schopen toho sám to vyhodnotit ...

A: To je právě možná ten rozdíl, jak člověk vnímá tu víru, když není součástí toho společenství a když je součástí toho společenství. Protože když jsi součástí toho společenství, tak pak vidíš, jak se ostatní lidi chovají, a že jsou to prostě normální lidi. Že jsou stejní a dělají stejný blbosti jako ty. Proto je to podle mě důležitý.

B: Ale jako asi jsou věci, který si člověk nějak těžko představí. Třeba jako seslání ducha svatého nebo takový věci, který člověk neumí nějak rozumově vysvětlit.

A: Mě na tom právě baví to umění, jak to jako znázorňuje. Jak je to jako ztvárněný na obrazech.

Věříte na nějaké jiné (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

A: Osud?

No třeba, a nebo jaký je váš názor na kartářky, léčitele, horoskopy atd.?

A: Já občas věřím na náhody.

B: No na náhody jo, ale jak třeba někdo říká, že věří v sebe sama nebo v pravdu, to já jsem na to hodně alergická, když tohle někdo říká. Ale jako náhody, to věřím.

A: To se ale týká církve. Já si čím dál tím víc uvědomuju, jak je pro mě Bůh důležitý. Že ty věci, co se dějí, že...

B: Že v tom je nějaký záměr.

A: ... no, že v tom nejsem sama a je v tom nějaký záměr. A to si uvědomuju čím dál tím víc. Prostě mi to tak nějak přijde, že se mi plní věci, který jsem si třeba přála a mám pocit, že v tom prostě nejsem sama. To se ale týká té víry. Ale nějaký osud, štěstí nebo tak... No, často si řeknu, že mám štěstí.

B: No, ale já to nespojuju s vírou. Ani náhody nespojuju s vírou. Prostě nevěřím v osud nebo nějaký duchy nebo kartářky nebo takové věci.

A co horoskopy?

A: Tak občas jsem si nějaký přečetla.

B: Jenom třeba ze srandy. (smích)

A: A z nudy. (smích) Ze zájmu.

B: No, já moc ze zájmu ne.

A: No, ze zájmu, aby byla sranda. (smích)

Bohoslužby

Kam chodíte na bohoslužby?

B: Nejčastěji asi k Martinovi. Mě na tom oslovuje především to společenství kamarádů. Je tam zastoupeno mnohem víc mladých lidí než v běžném sboru.

A: No, jak kdy. Protože shodou okolností tam teď chodí hrozně moc lidí od nás ze Střešovic, takže já paradoxně potkávám ty lidi dvakrát. Ne teda

vždycky jdu ráno i večer. Ale teď se mi to občas stává, protože náš kostel je hodně bohatý na mladý lidi v mém věku.

B: Hodně lidí...

A: I tak tam jdu, protože ono je to o to zábavnější tam potkat víc těch kamarádů.

B: ... Ono je důležitý, že se tam mění ty faráři. Střídají se tam bohoslovci jako studenti teologie s farářema...

A: To mě přijde taky super.

B: ... dobrý je, že dostanou příležitost i ty mladý, a taky je dobrý, že je tam to martinský grémium, což je skupina mladých lidí, který se starají o chod těch bohoslužeb, a řeší ty praktický věci, kdo bude kázat, na co bude sbírka atd. Prostě jsou to ty mladý lidi, co si to takhle utvářej. Samozřejmě i s někým, kdo je trochu starší, ale...

A: Zároveň je tam „SOM“...

B: ... seniorátní odbor mládeže.

A: ... což jsou taky společenství mladých lidí, stejného věku jako my. A tady ty lidi z toho pražskýho seniorátu se podílí na těch ohláškách a tak...

B: A to jsou pak lidi, kteří pořádají akce pro mládež, který se ohlašují i tady v kostele.

A: U mě se to taky vlastně změnilo. Já jsem začala chodit k Martinovi proto, že jsem měla pocit, že neděle je konec víkendu, a tím, že jsem z Prahy, tak jsem tam vlastně začala chodit nějak od konfirmace, takže to nebylo tak, že by to bylo spojený s vysokou školou a s tím, že bych nevěděla, kam chodit do kostela, ale tak přirozeně jsme tam začali chodit se skupinou z mládeže ze sboru. No, a bylo to takový... Jak to říct...

B: Uzavření toho týdne.

A: No, právě. Jako že ten týden nekončí tou nedělí, ale ještě se jde k tomu Martinu...

B: A s těma kámošema se to nějak společně uzavře. (smích)

A: Jo. Že prostě nesedíš doma večer a nepřemýšlíš o tom, v kolik zítra vstáváš do školy, a že musíš udělat ještě tenhle úkol nebo že zítra píšeš test. Prostě si v tu neděli dáš ten limit, že to do těch sedmi musíš všechno udělat...

B: A máš na co se těšit, na konec toho týdne.

A: ... a máš na co se těšit v tom večeru. Pak jako jsme třeba, když jsem začala chodit na vysokou, kdy takový ten režim týdnů trochu odpadá, ale...

B: No, já když jsem předtím studovala vysokou, tak to pro mě neodpadalo ten režim. (smích)

A: ... ale teďka to spíš mám, že chci vidět ty lidi a že kolikrát ráno nevstanu, a tak chci jít večer.

B: Teďka chodím k Martinovi téměř každou neděli.

A co nějaké nevýhody oproti jiným bohoslužbám?

B: No, že když člověk chodí do nějakého sboru, kde zná toho faráře, tak ví, co očekávat, a tady se někdy stane, že mě třeba tolik nevyhovuje to kázání nebo jazykový projev (smích) toho kazatele. Tak to se může stát.

A: Ale díky tady těm záporům si člověk tak nad tím víc přemýšlí. Mně se občas stává u nás v kostele, a to nic proti tomu faráři, že jako člověk je zvyklý na ten jeho projev a musí se víc snažit, aby ho vnímal. A tady tohle odpadá. A i když je to třeba špatný, nebo ne špatný, ale prostě třeba jako blbě artikuluje nebo je to nějaký zvláštní projev, tak se na tom dá vlastně najít něco dobrého. Že tím člověk možná víc vnímá (smích) a přemýšlí nad tím po svém. Jakože i v negativním kázání nebo v kázání, se kterým člověk není úplně ztotožněný, může najít jiný věci.

Vykonáváte nějaké další náboženské aktivity?

A: Já jsem teď teda dlouho nešla na mládež kvůli práci, ale snažím se chodit na mládež, chodila jsem dřív pravidelně. Zároveň se se Blankou známe z různých...

B: Církevních akcí.

A: ... no, církevních akcí. Jako třeba v Křižlicích byly kurzy pro mládež...

B: V Bělči.

A: ... a pak Běleč...

B: Rekrece pro rodiny.

A: Jezdila jsem i do Chotěboře.

B: Herlíkovice. Já jsem žila téměř celý život na Moravě, takže jsme se takhle setkávaly přes tyhle akce a sjezdy mládeže, kdy se sjedou úplně všichni mládežníci z celé republiky, téměř.

A: Ty Křižlice pro nás byly takový zásadní stmelovací prvek.

B: Festival v [není rozumět] nebo tyhle věci.

Čtete nějakou náboženskou literaturu?

B: Já ne moc.

A: No, já čtu do školy. A pak jsem jako vlastně ráda, že jsem si to přečetla.

B: Ale sama od sebe, že by sis to?

A: No, sama od sebe bych do toho asi nešla.

Náboženství

Jaký máte vztah k jiným náboženstvím?

B: Jako islám a tak?

A: Úplně respektující.

B: Přesně.

A: Vůbec to nijak neodsuzuji, ale zároveň to nijak nevyhledávám.

B: Já neznám moc příslušníky jiných, ale nebyla jsem nikdy vedena k nějaký xenofobii nebo něčemu takovému. Takže spíš, když se to teďka řeší, tak mám tendenci se zastávat těch jiných náboženství, i když o nich vím vlastně hrozně málo. Ale je mi strašně nesympatický, když někdo, aniž by měl jakýkoliv informace, a i kdyby je měl, tak prostě nedokázal respektovat jiný myšlení a jiný hodnoty.

A: Ale to je stejný jako pro mě; já tu církev nějak vnímám, a myslím si, že kdybych nebyla součástí té církve, tak ji můžu vnímat úplně jinak.

B: No jasně!

A: Stejně tak já nemůžu posuzovat něco, čeho nejsem součástí, protože když jsi toho součástí, tak je to prostě úplně jiný pocit. Já shodou okolností

ted' v létě jdu do ajony, což je taky úplně jiný společenství; jako je to ekumenický, ale jsem zvědavá, co se tam vyklube za divnosti nebo zajímavosti. (smích) Ale jako to znamená, že se k tomu nestavím zády, a že mě to zajímá.

Rozhovor s Adamem (Adam, 23, student)

Úterý 5. 5. 2015

Po nedělní bohoslužbě u Martina ve zdi jsem oslovila Adama, zda by nebyl ochotný poskytnout mi rozhovor pro moji bakalářskou práci. Adam souhlasil s úsměvem a se slovy: „Rád jsem pokusným králíkem.“ Dal mi svůj kontakt a později jsme se dohodli na setkání v kavárně.

V úterý večer jsme se sešli v kavárně, kde jsme seděli v rohu u malého stolu; přesto je na nahrávce patrný velký ruch z okolí. Než jsem začala nahrávat, bavili jsme se asi půl hodiny na různá témata, hlavně týkající se školy. Adam je velice komunikativní a přemýšlivý člověk. Na jednu otázku je schopný vést dlouhý a zajímavý monolog.

Celý rozhovor byl dvakrát delší než ten s Annou a Blankou, a troufám si odhadovat, že se bude řadit k těm nejdelším, které během svého výzkumu provedu. Jeho příběh a pohled je jiný než u Anny a Blanky, jelikož na rozdíl od nich si Adam prošel konverzí. Řekla bych, že je na něm vidět, že o všem mnohem více přemýšlí, na rozdíl od holek, které do toho prostředí a myšlení vyrostly a berou ho jako více přirozené.

Základní informace

Jmenuji se Adam, je mi 23 let, studuji bakalářský obor na UK v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem ČCE.

A kdy je podle tebe člověk členem církve?

Tak formálně asi je člověk členem, když je zapsán jako člen. A z praktického ohledu? No, já nemám žádná kritéria, podle kterých bych říkal, že člověk který nepřijde dva roky do kostela, tak už není teda prakticky tím

členem církve. Asi bych řekl, že členem církve je každý, kdo tam je zapsaný a kdo se nějak aktivně neangažuje v tom, aby se nechal odepsat. Tak bych to řekl.

A jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Jako obecně? Církev Kristova nebo církev obecná, svatá církev obecná, je pro mě důležitá. Je to nakonec nějaký ideální společenství lidí, který mají ten pocit, že se nějakým způsobem setkali s Bohem ve svém životě, a že si to nechtějí nechávat jenom pro sebe že to chtějí sdílet s ostatními. A to nejenom v tom smyslu, že by o tom chtěli ostatním vyprávět, ale taky mají ten předpoklad, že ... je to nakonec něco, co není jenom moje, co není jenom individuální. A zajímá je, jak se s Bohem setkali ostatní lidi a chtějí se od nich taky něco dozvědět, aby víc pochopili to svoje setkání. Nebo s nima i něco sdílet, aby zase jim umožnili další náhled na ten svůj příběh.

Konkrétně v té evangelické církvi je to nějaké společenství taky praktický. Na tom základě, že máme nějakou zkušenost, která je pro nás strašně důležitá, že máme nějaké společné prožitky a společný zájem na tom dělat něco společně. Na tom se dá vystavit celá řada životních návyků, životních cest, motivů, který se dají taky společně rozvíjet. Například to, že člověk bude chodit do kostela, a tam se modlit, zpívat, slavit svátosti, připomínat si Ježíše Krista, číst písmo svaté, ale zároveň se tam setkávat s lidma, který mu jsou sympatický, bude se tam setkávat s různými generacema lidí, bude tam mít pocit nějaký opory v tom společenství. A to si myslím, že nelze určitě opomenout, že v tomhle rozměru je ta církev něco, co je pro člověka. A pokud slouží tomu, že lidi se cítí, ať už mladý, který se hledají, a nebo naopak starý, který už jsou nějakým způsobem osamělý, protože jejich přátelé a rodina jim umírají, necítí, že tu mají nějakou oporu, často v tom banálním a pragmatickým smyslu. Takový případy jsme taky měli, kdy třeba zemře otec od rodiny, tak najednou ta rodina ví, že jsou tam ty členové toho sboru, který jim pomůžou třeba s právníma záležitostma, finančně, navštěvují je a starají se o ně. Toto je další rozměr toho, který by nemohl fungovat bez toho základního rozměru, kdy máme nějakou společnou

zkušenost, kterou chceme sdílet. Ale rozvíjí se to právě do těchto těch naprosto každodenních často právě poměrně praktických forem, jak trávit společně čas a jak si pomáhat a jak společně rozvíjet něco, co nás zajímá nejenom kvůli tomu, že je to ta církev, ale třeba že rádi zpíváme, tak v kostele jsou další lidi, co rádi zpívají. Nebo rádi chodíme do hospody a s těma lidma právě sdílíme takovou tu zkušenost.

Máš zkušenost i s jinými církvemi?

Formální zkušenost mám jen s evangelickou. Předtím jsem nebyl členem žádné církve, než jsem se dal k evangelíkům. Nicméně takovou jako praktickou zkušenost mám i s jinými církvema. Jednak dost často chodím na katolický mše, mám tam hodně kamarádů. Takže s katolickou církví, alespoň s takovou tou pražskou, mám značnou zkušenost. Také mám zkušenost s anglikánskou církví, protože jsem nějakou dobu studoval v Británii, a tam jsem chodil převážně k anglikánům. Byl jsem jednou v „cébéčku“¹, ale jenom jednou, a stačilo mi to. Byl jsem párkrát v Německu u luteránů a to mi nějakým způsobem sedlo. A dvakrát, jednou v Anglii a jednou tady v Čechách, jsem byl na bohoslužbách takových evangelikálních církvích. Tak to mi teda hodně nesedlo. To jsem neměl potřebu to už pak opakovat, když jsem viděl, o co se jedná. No, a přemýšlím, jestli ještě něco... Jo, když jsme byli na Ukrajině, tak jsme taky jednou byli na pravoslavných bohoslužbách a jednou jsem se byl podívat v kostele u uniátů. To je asi tak všecko.

Víra a rodina

Jsou tvoji rodiče věřící? Jak tě rodina ovlivnila ve tvé víře?

To je docela zajímavý, protože můj tatínek je pokřtěný jako katolík, ale je z velice nekatolický rodiny, spíš za mě jako z takových intelektuálních existencionalistů, řekněme. Takže tam se četl spíš Sartre než Bible. A maminka, tak ta je z rodiny nevěřící a není pokřtěná. A když já jsem se dostal svojí cestou k víře, tak jako první reakce maminky byla, když jsem jí řekl, že jsem byl v kostele: „U katolíků?“ „Ne, u evangelíků.“ „Tak to je ještě dobrý.“ Bylo

¹ Církev bratrská (pozn. autora)

vidět, že nejdříve to brala poměrně tragicky, v čem asi udělala chybu, jak mi to potom zpětně vysvětlovala. No, a když jsem se potom s tím začal čím dál tím víc identifikovat, tak jsem mamku taky vzal s sebou na bohoslužby. A vlastně z toho byla nadšená, byť sama se nikdy úplně k tomu nepřimkla. Ona má teď k tomu takový pozitivní vztah. Taky zjistila, že vlastně její tatínek, ještě jako v dávných dobách, myslím, že před druhou světovou válkou, byl nakonec členem evangelické církve v Hradci Králové, a vytáhla fotografie svého tatínka, jak tam byl s dětma v nedělní škole. A najednou se o to začala zajímat a pátrat i ve své rodině a povídala si o tom se mnou. Třeba i sleduje mezi svými známými a zjišťuje, že žijí taky nějakým náboženským životem. Najednou tu církev oceňuje.

Tak tam nakonec z toho, že jsem měl pocit, že to bude moje mladická revolta, a ono to vlastně i bylo živěny ta moje konverze z toho, že je to něco jiného, než dělají ty moje rodiče, tak potom maminka se k tomu taky začala nějak přibližovat, ač z její strany nikdy nevzešel nějaký pozitivní impuls. No, a ze strany tatínka, on nás bral, když jsme byli malí, na půlnoční mše ke katolíkům. Ale vždycky to byl takový ten „ponorkový“ katolík, který jako teďka je svátek, tak se sluší jít do toho kostela. Nikdy jsem k tomu nepřilnul a říkal jsem si, co tam děláme. A když jsem se stal evangelíkem, tak jsem se začal mnohem víc zajímat a diskutovat, čím se ty evangelíci liší od těch katolíků. Dokonce se v něm začaly probouzet takový katolický tendence, vlastně mi rád oponoval v něčem. A dokonce jsme jednou byli v Budapešti - ne v Budapešti - v Pécsy v Maďarsku v kostele, v krásném, a já jsem tam takhle přišel, ukázal jsem na svěcenou vodu a říkám tátovi, jak často myslíš, že to mění. A on se na mě tak podíval, jako že něco takového může říct opravdu jen protestant. Takže pro něj to byl taky pozitivní impuls, ale pozitivní impuls, který spíš vzešel ode mě. A zjistil jsem, že v té mé rodině je to vlastně vnímaný pozitivně jak ze strany mamky, tak i ze strany tatky, že jsem si něco takového ve svém životě našel. Zároveň něco, co je v první chvíli překvapilo, a potom taky začali zjišťovat, že jim to není zas tak cizí.

Jak jsi se k té víře vlastně dostal? Byl tam nějaký impuls?

Já s oblibou říkám, že vzhledem k tomu, že studuju filosofii, že si spousta lidí myslí určitě, že jsem se dal k víře na základě toho, že se mi zalíbil Leibnizův modální argument pro boží existenci a že ve skutečnosti v tom hrála roli akorát ženská, samozřejmě jako ve všem.

Takže já jsem měl kamarádku, spolužačku na gymplu, která byla evangelička a skrze ni jsem se seznámil s dalšíma lidma a mimo jiné taky s jednou slečnou, která mě tak jako zaujala. Začal jsem se o ni zajímat, trávil jsem s ní čas, ale nikdy jsme spolu nezačali chodit. No, a na tenhle popud jsem pak jednou zašel do toho kostela, a byť mezi námi nic nebylo, tak ten kostel mi pak zůstal. Jsem si řekl, že už ji k tomu ani nepotřebuju, a že jsem našel něco, co mě samo překvapilo.

Ta cesta byla taková mladická a emociální, rozhodně ne intelektuální, že bych si něco přečetl. Jsem si řekl, že tady jsou nějaký lidi, který mě zajímají, zvláště ta slečna, a chtěl jsem se o nich dozvědět něco víc. Chodili do kostela, což je něco, co neznám, tak jsem se rozhodl zjistit, v čem to spočívá. Ze začátku jsem se snažil mít nějaký kritický pohled, ale pak jsem zjistil, že to ke mně promlouvá víc, než jsem předpokládal. Ta cesta vedla i přes prožívání zpěvu, který je u evangelíků velice důležitý. S těmahle kamaráda jsem se potkal v létě a sedělo se u ohně, hrálo se na kytaru a zpívaly se písničky, a najednou někdo vytáhl Svítá². Jsem si říkal, že to bude strašný, zpívat nějaký náboženský písni. A pak jsem najednou zjistil, že to není tak daleko od těch písniček, který já rád zpívám. A oni to taky prokládali sem tam Krylem, sem tam Cohenem, a já jsem zjistil, že tohle jsou taky vlastně náboženský písni a zároveň písni, který mě samotného uchvacovaly, a že vyjadřují něco, co já sám prožívám. Byl to ten způsob náboženskýho výrazu, který mě osobně byl už předtím blízký.

Dalším impulsem bylo, že jsem vlastně objevil úplně nový svět a s tím zároveň rozměr kulturní, intelektuální. Já jsem takový studijně nadšený člověk, a těch problémů, který tady nastanou, když člověk začne uvažovat o tom, jestli existuje Bůh, a co to znamená, a jaký je vztah Boha a člověka atd.

² Evangelický zpěvník (nejen) pro mládež (pozn. autora).

To je jako obrovská intelektuální pecka. Najednou si člověk musí udělat, nebo spíš pokusit udělat, jasno ve spoustě věcí. To mě začalo bavit. Zajímal jsem se o teologii a filosofii, která mě bavila už předtím. To mě v tom dál živilo. Ta víra a pocit nějakýho setkání s Bohem je obrovská motivace pro to, aby člověk něco dělal a nebo taky o něčem přemýšlel. Spoustě lidem to může přijít banální, ale ono to není. A právě proto, že je to tak těžký si to utřídit, a možná, že to ani nejde, tak je to úžasná intelektuální výzva.

Evangelická církev pro tebe byla jasná volba? Nevybíral sis mezi více církvemi?

To rozhodně ne. Já když jsem začal chodit do toho kostela, tak to pro mě samotný bylo strašně silný zážitek. Později jsem objevil, že jsou i jiný církve, tak jsem třeba byl i u těch katolíků nebo „cébéčáků“, a objevili se lidi, kteří když viděli, že jsem ta rybka, která může být ulovena, tak říkali, hele ty evangelíci, to je takový divný, opačně ty evangelíci říkali, hele ty katolíci, podívej se na ně. A ocitl jsem se ve velice intelektuální debatě, kde jsem musel obhajovat to, proč teda evangelíci. Ale nakonec ta nejsilnější motivace byla to, že já jsem nějakým způsobem, za který jsem Bohu vděčný, skončil u evangelíků. A to byla moje cesta. Já jsem se tam nedostal cestou volby, ale spíš cestou nějakého oslovení. Mně bylo tehdy sedmnáct, což je strašně citlivý věk, kdy člověku už takový ty rodinný jistoty přestávají stačit a poohlíží se po něčem jiným. Byla mi nabídnuta tahle cesta, tak já to беру. Nemám pocit, že bych si měl vybírat církev. Ale líbí se mi, co říkal jeden můj známý anglikán. On neví, která je ta nejlepší církev, ale kdyby to věděl, stejně by tam nevstoupil, protože by ji zkazil. Naopak jsem si užíval, že teda ty evangelíci... taková ta revolta. Měl jsem pocit, že tohle to je moje cesta a je to nějaký čin, nějaké gesto, že teda já se rozhodnu být evangelíkem. Není to něco, co bych vážil. To ale neznamená, že bych říkal, že všechny ostatní církve jsou špatný. Ale je to moje cesta. A velice evangelicky a protestansky si myslím, že všechno to jsou nějaký realizace církve Kristovi, který jsou nedokonalý. Sem mě to dovedlo, tak tady to budu nějakým způsobem kultivovat.

Věříš na nějaké jiné (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

To je zajímavá věc. No, tak mezi nebem a zemí ne. Jsou tady akorát takový praktický věci, který mě lákají, třeba ta katolická nebo luteránská liturgie. Myslím si, že to je taky dobrý výraz nějakých spirituálních obsahů. Říkám si, proč ne. Do té evangelické tradice, která je taková redukcionistická a minimalistická, lze inkorporovat leccos, aniž bychom něco ztratili. Ale zároveň jsem takový protestant, redukcionista, že pokud беру jiný náboženství vážně, tak pouze natolik, ne vážně, pokud jsou mi sympatický, a pokud bych jim přiznal pravdu, tak pouze potud, kdy svými prostředky se snaží vyjádřit něco podobného, to co já jako křesťan ve své evangelické tradici. Já myslím, že jako většina náboženství a spirituálních obsahů jsou, neříkám klamný, oni fungují, ale bohužel jsou vztažený k takovým nejenom obsahům, ale i k takovým principům, že jsou vlastně škodlivý. Většina spirituálna je vlastně modloslužba.

Takže věštkyně, kartárky, léčitelé, horoskopy, to všechno...

To je mi velice nesympatický. Nebo velice bych od toho každého zrazoval. Protože ano, nějakým způsobem to může i fungovat, ale funguje to na principech, který jsou vědecky nepopsatelný, nebo nepopsaný, ale fungují především na bázi té přesvědčivosti. Proto nás mohou velice snadno svést do úzkých a připravují nás o svobodu, která si myslím, že je jádrem toho křesťanství. Takže věštkyně a tohle všechno je pověřčivost. Já jsem strašně háklivý na to, když moji rodiče jsou pověřčivý. Mamka třeba říká, že když něco takovýho řekneš, tak musíš zaťukat. Tak jí vždycky říkám, mami, jako proč, to je úplná hovadina. Jsme snad jako svobodný lidi, tak nemusíme věřit těmhle pověrám. Tam jde o tu svobodu, ty pověry člověka svazují, dávají mu jistotu, která je falešnou jistotou, protože si ji sám vymyslel.

Beru, že můžou existovat věci, který nejsou vědecky popsáný, ale nehledal bych v tom něco mezi nebem a zemí. To, že něco vzdoruje vědecký explikaci, neznamená, že to není normální součást našeho světa. Protože věda popisuje náš svět velice omezeným způsobem, takže to, že něco nepíšeme na základě rovnic, ještě neznamená, že je to něco „nadsvětý“ a že vědci jsou

jako debilové a ignorují něco, čím by se měli zabývat. A do toho spadne většina té postmoderní spirituality, jako pověřčivost, kterou se člověk sám svazuje, nebo je to akorát nějaká součást přirozený skutečnosti, která se musí popisovat jinak, nebo jsou to pokusy člověka vyjádřit to, co je zásadní v jeho životě, jakož to setkání s Bohem a jiný respektabilní náboženství, a nebo je to taková užitečná manipulace. Manipulace ne jednoho člověka druhým, ale vzájemná manipulace, čili sektářství.

Bohoslužby

Kam chodíš na bohoslužby?

Já chodím k Martinovi a ještě do Střešovic, kde je právě můj domovský sbor. A tam ty bohoslužby jsou jiný v tom, že jsou od půl desátý ráno v neděli, takže když jde člověk v sobotu večer do hospody, je víkend, tak si chce přispat, tak často, zvlášť když ví, že se na ty bohoslužby dostane večer, tak to ráno škrtne. Ale zvlášť o některých svátcích tam chodím. Tam je výborný farář, jehož kázání mám moc rád. Jsou tam lidi, se kterými si velice dobře rozumím, je to na krásném místě, je to zajímavý funkcionalistický kostel. Takže tam chodím rád, a vlastně je mi líto, že jsem o těch nedělních línej vstát.

No, a ty bohoslužby u Martina ve zdi jsou večer, což podle mě není jenom otázka toho, že tam můžou chodit lidi, který by tam jinak chodit nemohli, ale má to takový trošku jiný charakter. Ty bohoslužby ráno jsou takový, že se tam sejdou ty lidi před tím nedělním obědem, ty rodiny, ty bohoslužby tak víc spadají do toho řádu. Člověk musí mít ten řád, že se ráno teda vzbudí. Ale u těch večerních můžeš mít ten den a pak si třeba hodinku předtím říct, tak já teď půjdu do kostela. No, to kdybych si ráno řekl hodinku předtím, tak to bych si neřekl, protože to spím a nemám možnost si to říct. Takže je to i něco spontánnějšího pro mě, je to něco, co je víc situovaný do nějaký svátečnosti a slavnostnosti. Pak se jde třeba do tý hospody, ten týden končí, dneska už to balíme. Je tma, takže to je takový vlastně možná spirituálnější čas. Kdyby ty bohoslužby ráno byly za rozbřesku, tak to je samozřejmě jiná věc. Ale noc je pro mě časem, kdy alespoň já jsem

senzitivnější i vůči vnímání nějakých náboženských obsahů. Takže v tom mi to možná vyhovuje i víc.

Je to tam samozřejmě jiný i tím rozložení lidí, ale nejsou tam zároveň jenom mladý lidi. Co mi tam možná chybí, je taková ta pěkná „mezigeneračnost“, že tam člověk vidí, že jsou tam ty nejstarší, z produktivního věku a pak i ty nejmladší. Zároveň jsem z toho neměl nikdy takový ten blbý pocit, jako má člověk z těch evangelikálních nebo sektářských setkání. Jakože čím to je, že jsou tady samí lidi mezi šestnácti a pětadvaceti. To tam vlastně nenastává. Jsou tam i lidi, který jsou starší a i mladší. Na druhou stranu je tam dobrý, že člověk tam nemá pocit, jako v tom domovským sboru, takových těch rodinných klanů. Ty evangelíci jsou vlastně takový uskupení slušných, úspěšných rodin, které tam mají ty své dědečky, tatínky, své dětičky; všichni po generace tam chodí. Taková ta měšťáckost trošku, která v něčem funguje dobře, ale v něčem je nepříjemná. Když je člověk proselyta a nemá tam tu svoji rodinu, tak když tam přijde, tak se ho ptají: „No, a vy se jmenujete?“ „Adam Nový.“ „Nový? A to od kterých Nových?“ To se mi stalo několikrát. Tady jsou lidi sami za sebe. Přijdou a nepotřebují tam mít to rodinný zázemí, chodí tam jednorázově. Je to takový otevřený.

A taky to, že se tam střídají ty kazatelé, takže je to i takový stimulativnější, intelektuálnější, když se člověk snaží o těch biblických textech přemýšlet, že neslýchá to samý. Často totiž člověk po nějaké době vycítí, jaký má ten kazatel styl interpretace toho písma, na co se rád zaměřuje, co si vybírá, jaký má rád písničky atd. Ale tady se to všechno proměňuje. Je to občerstvující.

No, a další věc je, že se pak chodí do hospody. Ráno si člověk ještě netroufne dát si to pivo po tom kostele, protože je ještě brzo, ale v těch devět už je na to ten správný čas. A dá se ještě diskutovat o tom kázání nebo o jiných věcech. To je pro mě taky součást toho náboženského života. Je to sociální a zároveň sváteční situace. Není to tak, že já už musím jít, mám práci a máme doma oběd, ale je to půjdeme do hospody a popovídáme si. Je ta neděle, je ten sváteční čas, takže si dáme to pivo nebo víno a možná přijdeme

zítra do školy s kocovinou, ale to nevadí, protože dneska je svátek. To je mi sympatický a nacházím v tom nějakou stránku, která je pro moje chápání křesťanství esenciální. Není to jen životní styl, že celá rodina jde v neděli do kostela, ale je to i ten svátek, že dneska mám chuť zajít do toho kostela a povídat si o tom s těma lidma, tak jdu. Nějakým způsobem si to užiju, aniž by to muselo zapadat do toho správného životního stylu.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity? Nebo čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu?

Nic pravidelného. To souvisí s tím, že já nemám moc rád takovou tu pravidelnost. Mám doby, kdy čtu Bibli. A tím, že studuji filosofii, tak jsem svým způsobem s nějakou náboženskou literaturou v kontaktu neustále. Ale jinak další náboženské aktivity vlastně ani ne. Kromě toho, že při nějakých svátečnějších událostech chodím víc do kostela a na nějaký speciální bohoslužby. Jinak bych řekl, že moc ne. Vídám se s věřícíma lidma a bavím se s nima. A co ještě? Poslouchám hudbu, která je pro mě nějakým způsobem taky spjata s výrazem těch náboženských obsahů.

Je většina tvých kamarádů věřících? Setkal ses někdy s negativním postojem na to, že jsi věřící?

Myslím si, že mezi mýma kamaráda věřící a nevěřící to může být tak půl napůl. Půl napůl ale neznamená, že je tam nějaká ostrá hranice. Jsou lidi, který jsou pokřtěný a berou to vážně, a přesto do kostela nechodí, a pak jsou lidi, který pokřtěný nejsou, ale hrozně o tom přemýšlej a baví se o tom se mnou rádi.

S nepochopením jsem se vlastně setkal málokdy, ale to může být dáno tím, že se pohybuju mezi tou pražskou intelektuálnějši mládeží, kde je jednak strašně moc věřících a i ty, co nejsou věřící, to berou strašně vážně, že je to součást toho intelektuálního milieu. Setkal jsem se s proti argumentací a se zajímavýma debatama. Někdo říkal, mě se tohle nezdá, ale nebylo to nepochopení v tom smyslu, já vůbec nevím, co na tom do prkýnka vidíš, ale pojďme se o tom pobavit. Většinou to je spíš velký pochopení a nebo se setkávám s tím, že to ty lidi vlastně vůbec nezajímá. A nebo si možná myslí, že

kdyby řekli, co si skutečně myslí, že já bych si o nich myslel něco špatného. Samozřejmě ale zase znám lidi, který jsou takový protináboženský, ale je jich velká menšina, (smích) spíš značná menšina.

Je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ? Věříš například v existenci nebe a pekla?

Je pravda, že ve spoustě takových otázek zůstávám dost agnostický. Já třeba jako nevím, co si mám představit pod nebem. To jako po smrti přijdu někam, a tam jako pak budu věčně. Ta představa je mi nesympatická, jelikož v tomhle pojetí je to pro mě spíš peklo. Že někde jako budu věčně, a tam teda budu jako něco dělat. To je naivní představa, ale kterou řekl bych většina teologů jako dneska nesdílí, a snaží se to brát jako nějakou metaforu, která popisuje něco jiného než to, že jako občas jedu na dovolenou, tak pak půjdu do nebe, a že na dovolený piju pivo, tak v nebi budu pít pivo, nebo asi ne. Bude se v nebi kouřit a pít pivo? Bude se tam souložit? To jsou otázky, který člověka napadají, a který samozřejmě jako v nějakým smyslu ukazují, jak je to představa velice problematická. A myslím si, že už v Bibli je tahle představa problematizovaná. A v Bibli, myslím si, že toho o nebi a pekle moc není. Tohle je spíš taková naivní představa, kterou si vymýšlí ty lidi z venku, který říkají, že křesťani věří v to, že po smrti přijdou někam. To je absurdní, proto v to nevěřím. A co znamená nebe nebo možná důležitější, co znamená království nebeské, o tom se snažím zjistit víc, ale nemusím o tom mít jasno, abych mohl dál věřit. Možná kdybych v tom měl jasno, tak ani nepotřebuju věřit.

Tam je jako spíš spousta interpretací, který jsou mi velice nesympatický. Interpretace nebe tohohle typu, interpretace posledního soudu, tom smyslu, že ty lidi, co byli svině, tak ty to budou mít spočítaný, a ty co jsou hodný, ty pak dostanou nějaký pamlsky nebo bonbony. Strašně naivní, lidská, přirozená v tom negativním smyslu, představa. Představa tý odplaty, vidím, že jsou to svině, tak si musím říct, že ten Bůh jim to spočítá. To podle mě křesťanství není. Ale zároveň vím, že spousta mých kamarádů evangelíků tuhle představu zastává. A já si s nima musím o tom popovídat. To neznamená, že bychom nemohli být dál evangelíci. A jsou taky další

představy, který mi jsou nesympatický, ale právě proto, že je tam obrovský pole těch interpretací a těch problémů, který nejsou vyřešený, a zvláště v tý evangelický církvi je to taková „cohcárna“ dogmatická, že nemusíme úplně přesně věřit v něco danýho, tak s tím jako obecně problém nemám.

Pak jsou věci, se kterýma mám problém, tak třeba kniha Zjevení je součástí kanonu Bible, i když podle mě by tam být neměla, a četl jsem, že už Luther ji chtěl vyndat, a hrozně bych mu v tom fandil. Pro mě to dává zcela mylnou představu, jak číst Bibli, a to co je ten biblický kanon. To je ta představa, že Bible má nějaký začátek a konec, že to je uzavřený. Ale já spíš zastávám názor, že ta Bible je sbírkou nějakých svědectví, a že naše svědectví nemusí být nějak méně hodnotný než jsou ty, který jsou v tý Bibli. Vzhledem k tomu, že je tam spousta architektonických traktátů a podobných textů, který si myslím, že pro nás jsou méně nábožensky relevantní než třeba nějaký současný román nebo báseň. To Janovo Zjevení tomu dává takovou tu pečeť, že tady to končí. To je něco, s čím nesouhlasím.

Další problém mám s moralizováním křesťanství, s představou, že máme nějaký křesťanský hodnoty, který bychom si dali do nějakýho seznamu, a pak říkali, kdo je splňuje a kdo ne. Ty křesťanský hodnoty jsou láska k bližnímu, boj se Boha, a pak je samozřejmě těžký říct, kdo je splňuje a kdo ne. Jakmile se řekne, že máme nějaký tradiční křesťanský hodnoty, což naštěstí evangelíci moc neříkají, spíš katolíci, tak já říkám, kde jste na to přišli, co ty hodnoty jako legitimizuje, co vám dává právo podle nich soudit. Mám velký problém s takovou tou představou, ale to si většina evangelíků a snad ani katolíků už nemyslí, že teda ty, co jsou pokřtěný, takže půjdou právě do nebe a ty ostatní jsou zatraceni. V tom to určitě nespočívá.

Mám taky problém s představou, což je typicky evangelický, že je to ta nějaká specifická identita. To se trochu podobá židovství toho typu, že já sice nechodím do synagogy a jím vepřový, ale jsem žid, mám tu tradici. To mě štve. Mě nelegitimizuje, ať už jako katolík nebo žida nebo evangelíka, že něco dělám a věřím, ale to, že podívejte se na naše praotce za první republiky, jaký ty evangelíci byli významný, co dokázali, a Jan Amos Komenský,

podívejte se na to, k tomu my se hlásíme, to je ta naše identita. To mě přijde dost ubohý a měšťácký.

A taky mi vadí křesťanský konzervatismus a interpretace křesťanství jako něčeho konzervativního a pravicového. Já beru křesťanství jako liberálně revoluční, jestli to lze takhle říct.

A co apoštolské vyznání?

Apoštolské vyznání mám hrozně rád. Je to text, který je třeba zase interpretovat. Je tam míň problémů než v nikajsko-cařihradském. Tam mi toho nesedne mnohem víc. Z otce i syna vychází... který se počal z otce přede všemi věky věků, tam si nejsem jistý, ale spíš jako bych řekl, vysvětlete mi to, co to znamená. Navíc v tom nikajsko-cařihradském vyznání je ještě vidět víc taková ta historická účinnost, většina toho vyznání je vlastně vymezení se vůči různým herezím, který byly zrovna in, a který nám toho už moc neříkají. Zdůrazňuje třeba soupodstatnost trojice, hm dobrý, člověk jako nepochopí proč, než zjistí, že tam byla nějaká hereze, která něco popírala, a proto ta katolická církev formulovala to svoje vyznání, tímhle způsobem, aby se právě vymezila proti tý herezi.

V apoštolském je velice málo věcí (v duchu si odříkává apoštolské vyznání). Odkud přijde soudit živé i mrtvé, to bych si nevykládal podle tý představy toho posledního soudu jako v těch tradičních středověkých dobách, ty půjdeš tam a ty tam. To souzení musíme chápat jinak než na variantu soudní proces tady na okresním soudě. (znovu si v duchu odříkává) Pak je taky otázka, co se myslí tím těla z mrtvých vzkříšení. Tělo v nikajsko-cařihradském není. Tak nejde o to, že by opravdu ty těla stávaly z těch hrobů jak je to na těch obrázcích. Ale tak je to něco, co bere v potaz tu „pololidskou“ existenciální danost tý tělesnosti. Minimálně je to nějaký problém, který je třeba interpretovat. Pak je tam takový to svatých obcování (smích), kdy se mezi mládeží objeví takový jako úsměv. No, to už by byly takový evangelický drby. Apoštolský vyznání mám strašně rád, protože je strašně koncentrovaný, nabitý těma problémama. Myslím si, že je tam vše, co tam má

být, a velice málo toho, co je evidentně zbytečný, na rozdíl od toho nikajsko-cařihradského.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

No, na to už jsem trochu reagoval u té první otázky. Pokud beru nejenom jiný konfese, ale jiný náboženství, tak bych řekl, že mám jaksi kladný vztah. Ale pouze natolik, nakolik je můžu brát jako partnery v té diskuzi, která ale směřuje k něčemu společnému.

Nemůžu říct, jako buddhisti se snaží o úplně něco jiného, než jde nám, ale je to taky dobrý. Ne, tak to jako bych nikdy neřekl. Buď se snaží o to samý co my, a pak si můžeme povídat a mnohému se naučit a zároveň je v mnohém napomenout, jako tady s tím nemůžeme souhlasit. A nebo mi to přijde blbý. Takže co se týče nějakých náboženských praktik, tak to je bezvadný, protože to je strašně často nějak slučitelný s křesťanstvím. Takže meditace, bezvadný. Co se týče nějaký buddhistický nauky o nesubstancialitě já, tak to je pro mě jako naprosto mimo moji zkušenost s Bohem a naprosto mimo to, co já bych chtěl vyznávat. Takže mi to budou buď muset vysvětlit tak, že to tak vlastně nemyslí, a nebo já jim budu říkat, hele tohle prostě jako ne. Já myslím, že já, teda spíš my, nějakým způsobem pravdivě dosvědčujeme Boží zjevení, a vy jste tak trošku nihilisti, sorry. A jako přírodní náboženství, to je modloslužba, ze který lze vyrůst.

Další třeba islám, judaismus, abrahamické náboženství, který s námi mají strašně moc společnýho, ten dialog může být neskutečně extenzivní. To jsou bratři ve víře, a podle mě se člověk někdy shodne s židem a nebo muslimem na více věcech než s členy jiný křesťanský církve, tak jako se člověk někdy shodne s členem jiný konfese na více věcech, který jsou pro něj zásadní, než s evangelíkem. Tam ta prostupnost je evidentní. Byť samozřejmě evangelium Ježíše Krista je něčím zásadní, co to křesťanství odlišuje, a ta trojiční nauka. Ale jinak je tam od počátku deklarovaný společný dědictví a společný zájem na tom, že my všichni se chceme bavit s těma stejnýma lidma,

čili s Abrahamem, Izákem, Ježíšem, byť každý ho trošku chápeme jinak. Ale chceme se s nima bavit, tak jako se chceme bavit i spolu. A na základě toho formulujeme ten náboženský život, tu náboženskou doktrínu. Ale většina náboženství, no dneska většina náboženství jsou abrahamická náboženství, a pokud to nejsou abrahamická, tak se k tomu stavím velmi kriticky.

A pokud to jsou nějaká New Age, postmoderní záležitosti, tak se to snažím lidem rozmlouvat a ukazovat jim, v čem se jako svazují. Sami si na sebe šijí pouta modloslužby. Křesťanství má velkou hodnotu svobody, takže o to přichází. Takže dost kriticky.

Rozhovor s Borisem (Boris, 28, student)

Neděle 10. 5. 2015

Borise jsem oslovila po nedělních bohoslužbách. Na rozhovor jsme se dohodli na nadcházející neděli. Boris pracuje a do toho prezenčně studuje, proto víkendy tráví studiem v knihovně, kde jsme se sešli a kde byl na rozhovor absolutní klid.

Stejně jako Adam, tak i Boris si prošel konverzí. U Martina ve zdi je „nováček“; byl zde pouze několikrát a zdejší společenství lidí zatím nezná moc dobře. Jeho domácí sbor je na severu ČR, kde do kostela příliš mladých lidí nechodí, proto ho bohoslužby u Martina ve zdi zaujaly. Boris, stejně jako Adam, členství v ČCE a církev jako takovou považuje za jakousi „intelektuální identitu“. Na rozdíl od holek (Anny a Blanky) je vidět, že jak Adam, tak Boris, mají zkušenost s jinými církvemi a nad výhodami a nevýhodami různých denominací mnohem více přemýšlí. Oba se nebojí kritizovat jak jiné církve a jiná náboženství, ale také „svou“ církev, jíž jsou členy.

Základní informace

Jmenuji se Boris, je mi 28 let, studuji ČVUT v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem ČCE.

A kdy je podle tebe člověk členem církve?

To záleží no. Primárně to záleží asi na tom, jak to ten daný člověk cítí. Ale já jsem byl přesvědčený o tom, nebo teda jsem přesvědčený o tom, že člověk je součástí církve jako společenství, to je jako společenství lidí. Takže mnohem víc rozumím evangelickým církvím, který jsou spíš jakoby hodně komunitní. Církev jako taková se tvoří vždycky jenom v jedné denominaci, na

konkrétním místě, kde jsou lidi, který se znají a schází se. No, a moc nerozumím katolický církvi, kde církev je každý kostel.

Jaký máš vztah k jiným církvím?

No, tak já nemám moc rád katolíky, protože mi přijdou hodně stádový. Nejhorší je, že u některých evangelíků to vidím taky. (smích) Takže ono to není asi jenom katolický, spíš to záleží na lidech. Mám zkušenosti s Jednotou bratrskou v Liberci; tam jsem chodil, když mi bylo nějak čtrnáct, nebo kolik mi bylo. Tak to mi přišlo skvělý do té doby, než jsem zažil jejich charismatický setkání, kde se mluvilo jazykama a bylo to takový celý podivný. No, a od té doby jsem s nima neměl co dočinění.

Víra a rodina

Jsou tvoji rodiče věřící? Jak tě rodina ovlivnila ve tvé víře?

No, můj táta je nevěřící a mamka je taková „něcistka“. Věří v něco, a možná, že to je i Bůh, ale ona tak jako přelítává mezi různýma módama. Ted' teda asi spíš věří v Boha, si myslím.

A jaká byla tvoje cesta k víře?

Když jsem byl na gymplu, tak jsem se začal ptát po smyslu života. Už mi nestačilo myslet na pěkný věci. Tak jsem začal pátrat. I když teda ještě bych měl začít dřív. Na té základce v osmičce jsem se setkal s tou Jednotou bratrskou, a jak jsem říkal, to mi přišlo skvělý. Scházeli se tam fajn lidi, rozumný jako já (smích), ne jako zbytek naší třídy, ve který jsem byl na základce. Akorát mě pak dost odradilo to, co jsem viděl na tom setkání, a když jsem si pak povídal s některýma těma klukama, tak si pamatuju, že říkali, no tak na to nesmíš tak koukat. (smích) Blbý je, že jsem měl přístup k jednomu člověku, který byl takový charismatický kazatel a který se nakonec stal, nebo ted' nedávno se stal důležitým v Jednotě bratrský, a ten to do mě šil, co mohl, na což já jsem nebyl ani zvědavý ani připravený. Takže jsem se s nima rozloučil. No, a to vydrželo tak ty tři roky, a na gymplu jsem o tom začal zase přemýšlet. Tam se to ale celý nějak zkazilo a semlelo, takže jsem se chvíli vyrovnával sám se sebou a se světem, až nakonec jsem dospěl k tomu, že Bůh

musí být. A když jsem potkal svoji ženu, tak bylo rozhodnuto, že i když nejsem pokřtěný a vlastně jsem nebyl vychovávaný ve věřící rodině, tak konvertujeme spolu k nějaký církvi a staneme se aktivními členy církve. Teď na to sice až tak není čas, ale po škole, až dostuduju, tak s tím počítám.

Jak jsi se dostal k té ČCE? Vybíral sis mezi více církvemi?

Jednak jsem měl leccos načteno o církvích, co se historie týče a co se filosofickýho pohledu na ty jednotlivý církve týče, a pak jsem chodil s mámou vždycky na Vánoce do kostela na bohoslužby, takže jsem viděl, jak to vypadá u katolíků na Vánoce. Jenže to bylo na ty Vánoce, ale pak jsem tam šel se svojí ženou mimo ty Vánoce, a to jsem těžce nesl, protože ty vánoční bohoslužby jsou takový odlehčený pro hodně lidí, ale ty normální nejsou. (smích) Takže se tam projevuje takový jako silný rituální závan v průběhu celý tý bohoslužby, což já prostě nemám rád, když je někde moc velký rituál. Takže jsme si zašli mezi katolíky, tam se mi nelíbilo.

No, a pak jsme si zašli mezi evangelíky, a kupodivu ta první návštěva těch evangelíků taky nebylo úplně ono, protože (smích) jsme tam zrovna přišli na výroční, jak ono se to jmenuje... no den, kdy se zrovna řeší finance a rozhoduje se o tom, co se se sborem stane v dalším roce, a jestli se něco změní. No, a byli jsme v Liberci, který je prý známý tím, že jsou tam hodně starý lidi ve sboru, takže tam byli samí starý lidi a my dva. Ale tak byli jsme tam ještě jednou a povídali jsme si s farářem a rozhodli jsme se pro ČCE.

Věříš na nějaké jiné (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

Tak já jsem přesvědčený o tom, že člověk potřebuje mít něco, k čemu se může upínat. Jako defaultně je podle mě tak nastavený od Boha, aby se upínal k němu. Ale jelikož má člověk svobodu, tak si to převrací, jak se mu hodí, takže rozumím tomu, že spousta lidí věří ve spousta věcí, který se hodně liší. A myslím si, že to potřebují, na druhou stranu je škoda, že nevěří v to jediný, v co by měli.

Jaký máš vztah třeba ke kartáčkám, léčitelům, horoskopům atd.?

No, co se mě týče, tak pokud vím, tak spíš nemám.

A jsou nějaký křesťanský představy, se kterými se neztotožňuješ? Věříš v nebe a peklo?

No, to je otázka. To záleží, na jakou úroveň věření, nebo respektive věřím v úroveň čeho. Protože spousta lidí věří v Boha jako stařečka, který prostě je hodný a tak, nebo taky věří na obláček, nebo na ruku, nebo na cosi, co se podobá duchu. Ale já, jelikož už mám něco načteno, co se teologie týče, tak tyhle představy už jsou všechny nějak za mnou. Takže nemůžu úplně říct, že bych věřil na peklo, tam kde jsou ty plameny a čerti, ale v koncept pekla, respektive v to, co se snaží říct, věřím, stejně tak v to, co se snaží říct ráj.

A je něco, co je v té církvi, a ty se s tím neztotožňuješ? Nebo jak se stavíš k apoštolskému vyznání?

Problém se vším, co se církví týče, obzvláště té katolický, je, že existují už dlouho, a spousta generací lidí nad tím už dlouho intenzivně přemýšlela, takže když se člověk začne bavit s někým, kdo tomu rozumí, tak nakonec musí dojít k tomu, že i když se mu na začátku něco případně jako nelíbilo, takže v širším rámci to dává smysl, že to tak je. Teď mám na mysli třeba konkrétně to apoštolské vyznání, protože já nemám rád formu, ve kterém je postavený, nebo jak je postavený, na druhou stranu se tam jako vlastně neříká nic, s čím bych měl nesouhlasit, ale jako vlastně to nemám rád, že se opakuje ve velkém počtu lidí, a že při něm člověk ze sebe dělá horšího než třeba je. Ale to je asi otázka, no.

Je pro tebe a tvou víru ta církev důležitá?

Jako tak člověk nemůže žít sám a i v církvi je hodně lidí, který mají různé názory, kolikrát se hodně liší, ale i tak je to společenství lidí, který sdílí stejné názory, a to dost podstatný, mají stejné pohledy na svět, a jako že už se pak dál liší, tak to je daný spoustou věcí a schopností intelektuálního náhledu atd.

A není ti třeba sympatický hnutí New Age?

Já nevím, co je hnutí New Age. Ale jak říkám, tak když se člověk začne bavit s někým, kdo tomu rozumí, třeba náš farář nebo někdo z teologické fakulty, tak jako se dojde k tomu, že tam není nic, co by se mi mělo nelíbit, a já

to nakonec uznám. Jenom prostě říkám, že mi není příjemná forma například. To už je pak ale, nebo neříkám, že nebo takhle, je to i tak, že si navíc myslím, že je to vlastně dobře, že to tak je. Protože to, že si to uvědomuju já, že je to částečně divný, tak ale není důvod proto, aby to mělo jít pryč, protože ono to s sebou, i když se mi to nelíbí, může nést něco důležitýho, nějaký důležitý poselství pro lidi, kteří třeba tam, kam já vidím, oni nevidí například. Ale to je těžko říct. A v té církvi podle mě není nutný, nejsou nutně věci, se kterými bych nějak extra nesouhlasil a potřeboval bych si jenom vybírat to, co se mi líbí. Je to spíš o způsobu nastavení člověka, což je hlavně podle mě rozdíl mezi evangelickými církvema a katolickou církví. Prostě zatím co v jedné ty lidi poslouchají, tak v té druhé spíš přemýšlejí. I když to teda není nutně pravda, respektive to teď pravda není, obzvláště tady, ale bývalo to tak. Nebo možná, že to tak někde je, ale teď to tady spíš není nebo nevidím to.

Bohoslužby

Kam chodíš v Praze na bohoslužby?

K Martinovi. Tak jmenuje se to bohoslužby pro studenty (smích), tak to je první, co mě upoutalo. Zajímavý pro mě je, že je to v dobrém čase. (smích) Je to večer v neděli. A pak taky, že se tam střídají faráři. No, já jich bohužel většinu neznám, tak stejně nevím, který je dobrý a který ne. Snažím se vybírat si spíš muže, protože jsem takový šovinista. Ženy jsem zatím nepotkal dobrý farářky. A občas se stane, že jsou tam fakt zajímaví lidi a zajímavý bohoslužby, což když má člověk ve svém sboru dva faráře, faráře a ještě nějaký dva pomocníky, tak nemůže od nich čekat nic extra nového, zatímco tady jo.

Našel bys i nějaké nevýhody?

Pro mě zatím největší nevýhoda byla, že tam zatím nikoho moc neznám. Ale je to možná proto, že jsem se zatím nijak nezajímal. Nevýhoda? No, asi jiný nevidím.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

No, to asi ne.

Chodíš na nějaké semináře? Nebo se pravidelně modlíš?

No, pravidelně se modlím. Na semináře teď moc nechodím, protože nemám čas, jelikož studuju na ČVUT. To je tak asi všechno. U mě je teď hlavní problém s časem, když ho mám tak něco dělám, ale jinak ne.

Nebo čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu? Čteš Bibli?

Tak Bibli si teď nečtu. Nábožensky zaměřenou literaturu taky ne. Ale se ženou si čteme úryvky z Písma, Na každý den³, komentovaný Janem Husem.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

K jakým?

K jakýmkoliv. K islámu, judaismu nebo k nějakému, který znáš.

No, on je většinou problém, že o tom moc nevím. A většinou vím jenom to, co jsem se dočetl. Takže když se pak setkám s někým, kdo o tom ví hodně, tak mě obvykle rychle dostane. Zatím věřím tomu, co jsem přečetl. Protože to, co jsem přečetl, tak napsali chytrý lidi, a tudíž předpokládám, že mají pravdu. A ty říkájí, že buddhismus a hinduismus jsou „na pytel“, protože odvádí člověka od žití, a vlastně to dobrý v nich je smrt. Pak třeba islám. No, ten je OK. U islámu je jediný problém to, že to je relativně mladý náboženství a je tam spousta fanatiků radikálních. Co ještě? Taoismus, nevím.

Nebo nějaký přírodní náboženství nebo pověry?

No, tak pokud to neškodí, tak je mi to jedno.

³ Na každý den je kniha, kterou každoročně vydává nakladatelství Kalich pro synodní radu ČCE. Kniha obsahuje úryvek s komentářem a modlitbou na každý den v roce (pozn. autora).

Rozhovor s Cecílií (Cecílie, 21, studentka)

Úterý 12. 5. 2015

Cilku jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde vedle mě celou dobu seděla. Zaujala mě svým krásným zpěvem. K rozhovoru jsme se sešli v úterý před Evangelickou teologickou fakultou (ETF UK), kde studuje. Jelikož bylo krásné počasí, šli jsme do nedalekého parku, kde jsme uskutečnili rozhovor.

Cilka pochází z evangelické rodiny a sama by se ráda stala farářkou. Je vidět, že co se týká náboženství, má poměrně velký přehled. Sama má zkušenosti s jinými církvemi a nebo má kamarády, kteří jsou členy různých charismatických společenství. Po nahrávání rozhovoru jsme si ještě asi hodinu povídali v parku. Celé naše povídání zakončila tím, že byla ráda, že jsem ji oslovila, jelikož si ujasnila nebo začala přemýšlet nad věcmi, které ji předtím ani nenapadly.

Cilka zmínila ještě jednu zajímavou věc v průběhu našeho povídání, kdy jsem nenahrávala. Potkala prý jednou nějakou ženu z charismatické církve, a když jí řekla, že je evangelička, tak na to ta žena reagovala slovy: „Vy k tý víře přistupujete rozumem, ale měli byste zapojit i svá srdce.“ Cecílie prý nad tím přemýšlela a vlastně se k tomu staví tak, že je na tom něco pravdy. Pro ČCE a evangeličky je typické, že k víře přistupují spíše rozumem, což si myslí, že je někdy možná škoda.

Základní informace

Jmenuji se Cecílie, je mi 21 let, studuji na ETF UK v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem ČCE.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

To je těžká otázka. (smích) Tak oficiálně prostě, když požádá o členství ve sboru, k čemuž, myslím, nemusí být pokřtěný. Teďka nevím určitě. Určitě jsi členem církve, když chodíš do toho shromáždění. Přijde mi, že to, že bys byl jenom pokřtěný a nikam nechodil, tak to z tebe nedělá úplně člena církve, protože je to o tom společenství. Nemůžeš být křesťanem sám, si myslím.

A jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

No, tak já jsem vlastně v církvi vyrostla, v ČCE, takže jsem neměla složitý to hledání, za což jsem docela vděčná, protože si myslím, že jsem sice hodně ovlivnitelný člověk, ale že bych si tu cestu k tomu hledala hodně těžko. Že bych asi dost pravděpodobně byla nevěřící a nebo sklouzla k něčemu podivnému. Takže mám tu církev hodně ráda. Jako je to samozřejmě tím, že jsem v tom vyrostla (smích), takže nevím, jestli jsem byla tou církví přítom i formovaná. To jde těžko bez nějakého odstupu hodnotit. Ale vlastně mi vyhovuje, že ta církev není přehnaně konzervativní, vejde se tam jako spousta rozdílných lidí, spousta názorů a to, že se jí někdy vytýká, že je přehnaně intelektuální, mně se i líbí, i když je to někdy těžký. Třeba proto, že ti žádný farář nedá nějakou hotovou odpověď, ale musíš o tom přemýšlet, a nějak se s těma nejistotama poprat, tak je výborný, že to nesklouzne k nějakému zjednodušení.

Jaký je tvůj vztah k jiným církvím?

Mám přátele katolíky. Já jsem z Tábora, a tam, myslím, že dobře fungují ty vztahy a je to fakt příjemný pro obohacení. Když jsem se tomu začala víc věnovat, tak jako obrážím různý církve a snažím se jako pozorovatel, co se kde liší. Hm... takže mám hodně kamarádů i z CB, kde mě to třeba úplně nesedí hm... jakoby ten styl, jak to tam funguje. Teď jsem se i dost obeznámila s pravoslavím, což je taky (smích) úplně něco jiného než na co jsem byla do teď zvyklá, takže zatím spíš sbírám podněty a moc to nehodnotím. Ale vzhledem k tomu, že jsem k tý církvi vyrostla, tak mám právě nejvíc přátel odsud a jsem s tím spokojená.

Máš zkušenosti s nějakými charismatickými církvemi?

No, nějaký extrémně ne. Akorát občas jsem se bavila s nějakýma těma kazatelema na ulici, ale jak právě zjistili, že už jsem věřící a že jsem z nějaký církve, tak už jsem je přestala zajímat.

Ted'ka se o mě zajímá jedna jehovistická sestra (smích), svědkyně, která právě, bydlím tady na sídlišti, a obcházela paneláky a mě bylo blbý odmítnout, tak jsem říkala, ať mi klidně hodí časopis do schránky, že si ho ráda přečtu, tak mi ho tam házela každý měsíc a ted' by se se mnou ráda sešla a dost se o mě zajímá, tak jako zatím sbírám odvahu si s ní popovídat, protože to bude takový složitý. Ale nějaký jako extra ne.

Třeba kamarádka se dostala do, ale to byla teda katolická charismatická sekta, a zatím se odtud nedostala, takže to je spíš taková smutná zkušenost. Ale bezprostřední, jako že bych nějakou takovou církev navštívila, ani vlastně nemám. Nejvíc to CB, ale to se asi nepočítá. (smích)

Víra a rodina

Jsou tvoji rodiče věřící? Jak tě rodina ovlivnila ve tvé víře?

Tak rodiče oba taky vyrostli v ČCE a seznámili se tam. I když máma třeba ted'ka do kostela nechodí, protože tam má problémy s lidma. Ale jo, to je blbý, že jsem říkala, že když tam člověk nechodí, tak se nemůže pokládat za křesťana, i když prostě věřící je, tak to je podle mě docela problém, že ten člověk tam fakt tak jako ustrne a nepřijímá nový podněty a ta jeho víra se nějak neformuje. Čili jako rodiče nás do toho kostela vodili a oni nás jako vyloženě nenutili, ale prostě to bylo normální, že jsme se tam na tom životě nějak podíleli. Tak jako určitý vzor to je. Hm... Že třeba jsem se za to nikdy nestyděla nebo mi to ani nevadilo, že teda v neděli ráno se nedíváme na pohádky, ale že mi to přišlo něčím zvláštní a skvělý. Třeba doma jsme se o tom nijak extra nebavili, ale bylo to tam přítomný. Jako v chování a názorech a tak.

Je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ?

Já jsem někdy možná až příliš tolerantní člověk, tak bych musela hodně dlouho přemýšlet, ale vždycky je problém u lidí. Vadí mi, když někdo

bere svoje názory za jediný platný a není schopný o tom diskutovat bez nějakýho rozhořčení. Vím v církvi o věcech, který mě hodně štvou a se kterými nejsem úplně schopná nic dělat, což jsou třeba na nějaký osobní rovině. Většinou když to takhle řeším s kamarádama, tak většinou to skončí tak, že doufáme, že se o nás Hospodin postará, protože lidi to vždycky pokazí. (smích)

No, tý naší církvi se dá vytýkat taky spousta věcí. Lidem se třeba nelíbí to zřízení a tak. Ale když se do toho snažím nějak nahlídnout, třeba když se podílím na práci s mládeží, tak se mi to nezdá nějakým způsobem zkorumpovaný nebo nějak překroucený ani problematický, takže to vidím dost pozitivně. (smích)

*A jsou tam nějaké náboženské představy, se kterými se neztotožňuješ?
Věříš třeba v nebe a v peklo?*

Tak to jsou problémy víry. Což je problém třeba v tý ČCE, že ti nikdo neřekne, jak to je, což je ale podle mě dobře, protože je hrozně těžký, nebo když prostě se uzná nějaký dogma jako platný, tak třeba vůbec nereaguje na nějaký čas. Takže tohle je ten problém, že málo z toho můžeš brát jako definitivní. Ale je to výhoda pro ten duchovní růst. Ty otázky si musíš klást a nějakým způsobem si to formovat. A je fakt skvělý, že prostě v tý církvi je hodně odlišných farářů a najdeš si třeba toho, se kterým si rozumíš v těchle věcech a kdo tě nějakým způsobem formuje. A je výborný, že máš mnohem víc hledisek, jaký tady můžeš potkat. Takže není to jednoznačně nevýhoda nebo výhoda.

Věříš na nějaké jiné (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

Jo, tak třeba spousta křesťanů ti řekne, že nevěří na náhodu, že to je blbost. Ale tak já si říkám, že mě zas vždycky přišlo hloupý, že by Bůh řídil úplně každý krok, jako prostě úplně všechno. Kdo ví, že jo. Ale na náhodě se mi nezdá nic špatnýho. (smích) Že prostě se věci dějí náhodou. Ale povšechně věřím tomu, že to má Bůh ve svých rukou, to jo. Ale já zrovna nejsem nějak radikální člověk, takže opravdu hm... Tak třeba i proto jsem šla studovat tu teologii, jako udělat si v těch věcech víc jasno. Což se zatím ještě nepodařilo,

protože jako houba přijímáš víc a víc těch pohledů a snažíš se v tom nějak jako zorientovat a vybrat si to svoje, takže jako mám pár věcí, který si pro sebe věřím tak, jak to vidím, ale většinou skončím u toho dvojpřikázání lásky, že to je jako by ten můstek, přes co se člověk potom snaží dívat se na ty situace z toho pro tebe ty důležitý. Ta víra je jakoby nějaká celoživotní jistota, která tě formuje a drží, takže je jako výborná. A jestli někdo věří, že pije Ježíšovu krev a nebo ne, tak to není jako tak úplně nejzásadnější. Takže jako asi nějaký úplně konkrétní věci nedržím. (smích)

A jaký máš názor na kartářky, léčitele atd.? Čteš si horoskopy?

To si čtu, ale většinou čtu celý ten časopis, a pak na to narazím, tak si to přečtu, protože mě zajímá, co tam potkám. Ale nikdy jsem tomu nepřikládala nějakou váhu, nebo tomu nevěřím.

Ale třeba hrozně jsem to řešila na gymplu, když jsem seděla se spolužačkou, která byla těmhle věcem strašně otevřená a zajímalo ji úplně všechno, jako třeba runy, horoskopy, ájurvéda a já nevím, co ještě všechno. Vykládala karty a hrozně se jí dotklo, když jsem se tomu třeba někdy trochu smála. Ale jediný, co jí vždy přišlo hrozně hloupý a směšný, bylo to křesťanství. Tak mě to strašně iritovalo, že je schopná věřit všem takovým pochybným věcem, ale to, co mě přišlo přirozený, jí přišlo jako pohádka, výmysl a hloupost. Tak to mě jako mrzelo, tak k tomu mám spíš takový ambivalentní vztah.

Jako snažím se přijít na to, proč se to pro ty lidi stane tak jako že důvěrhodným, když třeba tady si dojdeš na I. P. Pavlova k Džoudymu⁴ do krámku, tak tam úplně vidíš, jaká je to komerce, že si vedle sebe můžeš koupit věci, který jsou ke všem možným esoterickým směrům. A těm lidem to nepřijde podezřelý. Takže to spíš jako nemám ráda a je mi spíš líto těch lidí, který třeba volají do televize věštkyních a tak, že na to jako naletí. Přitom je zvláštní si uvědomovat, že pro ty lidi z venku to může působit tak, jako že ta víra, to křesťanství je na úplně stejný úrovni jako to oblbování lidí. (smích)

⁴ Kráček na I. P. Pavlova, který se jmenuje U Džoudyho a který je zaměřený na osobní rozvoj, esoteriku a relaxaci (pozn. autora).

Bohoslužby

Kam chodíš v Praze na bohoslužby?

Asi k Martinovi; já to tam mám strašně ráda. I když vloni jsem chodila každou neděli, tak teda letos nechodím tak často, protože sem často přijedu až v pondělí. Ale je to skvělý společenství. Jednak tam pokaždý potkám nějaký známý kamarády, pokaždý nějaký jiný, pak se mi tam strašně líbí varhany, protože dost hraju na varhany, a tam mají úplně nádherný zvuk, takže člověk se tak jenom ponoří do toho, jak to tam krásně zní.

A pak hrozně ráda chodím do kostela, mě to vždycky strašně bavilo. Je pro mě strašně přínosný poslouchat každý týden jinýho kazatele. Že teda můžu vidět různé typy, jak teda ten farář pracuje, což se prostě nikde jinde asi moc ti nepodaří, abys mohl vidět takový rozmanitý možnosti. To je fakt skvělý způsob. A ještě jak je to v neděli večer, když pak přijedu do té Prahy nebo to naopak ráno nestihnu, tak je to fakt teda příjemný. A že se to dá ještě zakončit těma hovorama v Marathonu je taky fajn. (smích) Že to nekončí jenom tou, což mě přijde právě líto u těch kamarádů katolíků, kde jim jde fakt o to jít v tu neděli do toho kostela a jsi tam sám za sebe a prostě, zase je to vidět i u tý večere Páně, že tam stojíme v tom kruhu a jsme tam spolu, a že jakoby to společenství nějaký existuje a volí si tam to grémium a nevím, co všechno. Je to fakt milý.

Chodíš i jinde?

No, já to teda dost střídám, jak kde jsem. Protože jsem vlastně z Tábora, takže povětšinou, když jsem doma, tak tam jdu a ještě do okolí. Ale taky dost cestuju, takže různě po kamarádech nebo všude možně po republice, a když jsem v Praze, tak teda letos, že si dělám takový průřez, tak navštěvuju různé. Ted' jsem byla třeba u pravoslavných. Jakože sbírám hodně ty zkušenosti, jak to kde různě vypadá. Tak to ted' hodně střídám.

Jaké jsou naopak nevýhody bohoslužeb u Martina ve zdi oproti jiným bohoslužbám? Našla bys nějaké?

Nevýhody? Jejda, mě napadají takový samý prkotiny. (smích) Ne, jakože jak to připravuje ten odbor mládeže, že když mají čtení, tak prostě to neumí číst, jako že se tam těžko pracuje s tou akustikou. Některý ty faráři na to nejsou zvyklí, takže občas je blbě rozumět. Ale jinak jako... Já jsem v tomhle možná puritánka, že mě někdy mrzí, že tam některý lidi přijdou jenom na konec, pak jdou hlavně na tu hospodu. Že pro mě je hlavní to duchovní. Ale tak alespoň do toho kostela přijdu, tak to je taky fajn. Ale jako nějaký nevýhody asi ne.

Stalo se ti, že ti některý kazatel nevyhovoval?

Jo. Že třeba teď tu nejsem pokaždý, tak se vždycky podívám na web, kdo tam káže, a vyloženě si vybírám, koho bych chtěla slyšet. Tak si většinou vyberu koho se mi líbí. Ale tak to se ti stane i u oblíbenýho faráře, že se mu to kázání nepovede, že jo. Takže to není tak, že by to pokaždý bylo úplně špičkový. Třeba mi ještě přijde fajn, že jak je to v tom centru otevřený, že tam občas zajdou nějaký turisti se povívat, a vidí, že to tam funguje, že to tam není jenom jako nějaká památka otevřená. Tak to je taky hrozně hezký.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

No, já jsem v tomhle dost akční. U nás v seniorátu právě se podílím na přípravě různých mládežnických akcí a setkání. Jezdím na varhanický sbormistrovský kurzy a taky na všechny možný mládežnický akce, co se tak pořádají. Nebo třeba na sjezdy, letní kurzy, takže v tomhle docela jo. I třeba u nás někdy zajdu k těm katolíkům na nějaký akce. Mě to vždycky láká, hlavně ty duchovní programy, co se dozvím zajímavýho. A tady v Praze je těch možností strašně moc, co tak jako navštěvuju. Takže různý i mládeže a víc různých skupin a tak.

A když srovnáš Prahu a Tábor?

No, tak to se nedá srovnávat. Jednak Praha má nezměrné možnosti a tak. Ale tak ten Martin taky zrovna není ukázka tý církve. Ale třeba v tom Táboře na to, jak je to malý město, tak tam je asi deset církví, takže je tam věřících lidí hodně. Tam funguje katolický společenství, CB a husiti a my tak jako pomalinku skomíráme, i když to není zas tak extra strašný. Takže to je

město s velkou tradicí a ten duchovní potenciál je tam velký a i ta ekumena tam i tak dobře funguje, i když tam jsou vždycky nějaký antipatie mezi lidma. A v tý Praze je to všechno takový jako že... protože tady nepatřím do žádnýho konkrétního sboru, takže tam vždycky přijdu jako nějaký host a zase se vypařím, ale asi lidi, co tam chodí pravidelně, tak jim to nepřijde, ale tady jsi takový ten spotřebitel, že máš tolik možností. V tom Táboře je ten jeden kostel, kam chodím, a hotovo. A tady jdu pokaždý jinam, protože sbírám ty zkušenosti.

Tady mají v centru problém, třeba u Klimenta nebo u Salvátora, že ty lidi se už z toho centra odstěhovali a chodí tam lidi tak porůznu z různých míst, a je tady podle mě těžší vybudovat to společenství. Ale nevím, to je jen tak můj dojem. (smích)

Čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu?

Tak vzhledem k tomu, že jsem na tý teologii, tak si toho docela dost užiju. (smích) Tam máme i nabídku dost na všechny možný směry, tak i přednášky. Teď jsem zrovna byla před čtrnácti dny na povídání s théravadovou buddhistkou, což bylo zajímavý. Tak to je výborný, že toho můžu hodně vyzkoušet. Tak jako průběžně čtu, co třeba vyjde v Kalichu⁵, nějaký novinky, co mě zajímají. Mám tam slevu a mají tam fakt zajímavý knížky. Ale zas už toho času není tolik, že bych chodila úplně na všechno, co se mi nabídne, což jsem dřív dělala. (smích) Tak asi takhle.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Jako mě to právě strašně fascinuje, jaká je to náhoda, že zrovna já jsem křesťan, a co by se stalo, kdybych prostě... no nedovedu si to představit, co by se stalo, abych to změnila, abych se z toho prostě vykořenila. Ale jaký jsou ty vztahy mezi jednotlivýma náboženstvím, jestli všichni uctívají toho jednoho Boha jenom jiným způsobem, nebo jsou to rozdílní bohové, sama nevím, jenom si myslím, že to je jeden Bůh a jenom různý cesty, a že hlavní je nějaký

⁵ Kalich je evangelické nakladatelství a knihkupectví (pozn. autora).

ten základní vztah k tomu stvoření a k lidem, a je mi jedno, jak přesně toho Boha uctíváš, jestli se teda pětkrát denně modlíš nebo ne.

Přijde mi to strašně obohacující sledovat v těch různých náboženství, co se tam protíná a co je úplně jinak a co třeba si z toho můžeš vzít, i když si myslím, že to může být někdy i nebezpečný, některý ty směry jsou dost pochybný. Ale spíš jsem tomu hodně otevřená. Když se tak jako různě dostaneš do těch společenství, tak si říkáš, že vždycky jsem byla v takový tý jakoby pozici, že všechno je jako takový divný, ale když se pak do toho dostaneš, tak vlastně ne. Že kdybych se k tomu dostala nepopsaná, tak tomu uvěřím asi úplně normálně, jako bych uvěřila tomu, čemu věřím teď. Podle mě je i dost těžký se v tom zorientovat.

Když mi někdo řekne, že se dostal k nám do církve jako nevěřící, že si ji vybral na internetu, tak mi to jako přijde dost neuvěřitelný, že si prostě zrovna vybral tohle, že si mohl úplně vybrat klidně buddhismus zlatý⁶ cesty a cokoliv. Že asi je takhle hodně těžký pro nezsvícenýho člověka se v tom zorientovat. Je to takový trošku dvojsečný, je to hrozně inspirativní, ale asi to může být i nějakým způsobem nebezpečný.

A když bys nějak konkrétně vyjádřila ten svůj vztah? Jsou ti jiná náboženství sympatická? Nebo je netoleruješ?

Rozhodně to toleruju a respektuju. Právě proto, že tomu nerozumím, a sama prostě do toho zas tak dokonale nevidím. I když se sama snažím v tomhle směru nějak vzdělávat, tak je to pořád ještě nedostatečný, takže se v tom tak jako zatím rozkoukávám. Ale rozhodně to respektuju a nikdy bych za to nikoho neodsuzovala. A ani třeba kdybych se skamarádila, nebo kamarádka by se dala na buddhismus, tak bych jí to nevymlouvala. Spíš bych s ní o tom diskutovala, co se jí na tom líbí, a to pro svůj obohacení.

⁶ Správně je to buddhismus diamantové cesty (pozn. autora).

Rozhovor s Cyrilem (Cyril, 27, farář)

Úterý 12. 5. 2015

Cyril je seniorátní farář pro mládež.

Jelikož jsem potřebovala nějaké informace o společenství u Martina ve zdi, napsala jsem jim mail, na který mi odpověděl Cyril, který mi nabídl, že se sejdeme, a na moje otázky mi odpoví osobně. Sešli jsem se v úterý v kavárně. Původně jsem si myslela, že se Cyrila zeptám na věci týkající se bohoslužeb, ale jelikož mi řekl, že sám byl dříve účastníkem bohoslužeb, a navíc splňoval věkovou hranici, tak jsem udělala rozhovor i s ním.

Cyril je konvertita, a jeho cesta k víře byla velice zajímavá. Jeho styl vyprávění je velice poutavý a dobře se poslouchá. Rozhovor s Cyrilem je ještě delší než ten s Adamem, a myslím si, že bude tím vůbec nejdelším, který uskutečním.

Po nahrávání rozhovoru jsme si ještě asi další dvě hodiny povídali na různá témata. Cyril mě velice mile překvapil, a myslím si, že je velice dobrým příkladem faráře, jakých by mělo být více. O tom, že je mezi mládeží oblíbený, jsem se přesvědčila i z povídání ostatních účastníků bohoslužeb, kteří ho chválili a mluvili o něm velice hezky.

Základní informace

Jmenuji se Cyril, je mi 27let, jsem seniorátní farář pro mládež a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem ČCE.

A kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

Tak člověk musí být pokřtěn, a s tím křtem souvisí i členství ve sboru. Vlastně člověk je členem církve, pokud je členem nějakého sboru.

A co když člověk není pokřtěný? Potom není členem církve?

Ne, to není. V rámci těch řádů to není možný. Neznamená to, že v tom sboru nemůže být, nebo že by ho nesměl navštěvovat a být nějakým způsobem aktivní. Ale znamená to, že nemá hlasovací právo na sborovým shromáždění a nemůže se stát členem staršovstva.

A jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

(smích) Těžká otázka. No, samozřejmě pozitivní. Ale ten můj vztah se proměňoval hm... postupně, protože já nejsem původně z církve; když to řeknu takhle, tak to zní příšerně. Ale zkrátka jsem se, v uvozovkách, do té církve nenarodil. Mí rodiče nejsou věřící, nejsou křesťani. S církví jsem snad neměl kontakt žádný, s jakoukoli církví. Samozřejmě jsem měl typickou českou představu, že církev je jediná, ta katolická, a o ostatních jsem vlastně ani moc nevěděl. A klasická představa, jako že bohoslužby jsou nuda a věřící jsou divný.

No, potom na gymplu ve druhém ročníku jsme dostali všichni úkol mít nějakou četbu z Bible, ať už ze Starýho nebo Novýho zákona, přečíst si úryvek a napsat o tom referát. Neuvěřitelná nuda. (smích) Já jsem to tenkrát stáhnul z internetu a dostal jsem pětku. (smích) Protože to paní učitelka poznala. No, ale já jsem se pak zařekl, že tu Bibli přečtu celou, vyloženě v rámci jakoby vzdělání. Jsem byl takový pozéřský gymplák (smích), takže v rámci vzdělání že si tu Bibli přečtu celou. Což jsem udělal. Asi během deseti měsíců jsem ji měl přečtenou, což jak jsem zjistil, není obvyklá věc, ani u evangelíků, že by ji měli přečtenou. V prváku, když jsem byl na fakultě, tak jsem zjistil s hrůzou, že vlastně většina mých spolužáků nemá přečtenou Bibli.

Mě to, ta Bible, neuvěřitelně oslovila. Oslovila mě tou neuvěřitelnou jinakostí myšlení. Protože mě byl ten život předkládaný doted'ka teda jako, že jsem školák, musím být dobrý školák, pak budu student, nebo musím být student, po studiu musím ještě vystudovat vysokou školu, protože na to přece mám, tak jako musím, a potom no samozřejmě se oženíš, budeš mít děti, možná že se i rozvedeš, budeš mít krizi středního věku, pak půjdeš do důchodu a umřeš. Mně to přišlo nesmírně osudový, a mně ta osudovost dost

vadila. Mně jí mala až úzkost na duši z toho, že tohle to je nutný a nepřekonatelný. Že jsem do toho vlastně tlačeny. A najednou jsem v Bibli četl příběhy o lidech, který právě měli před sebou takhle nalinkovaný osud, ale vstoupil jim do něj Bůh, a řekl jim ne, ono to může být i jinak, a můžeš jít za tím a mně můžeš důvěřovat, protože já v tom budu s tebou. Tak to mě tak nějak oslovilo, i když si to uvědomuju vlastně až zpětně. Protože z počátku to tak bylo jenom puzení, že jsem cítil, že tohle to je ono, to správný, co mě osvobozuje a oslovuje.

A tak jsem zjišťoval v rodině, jaký máme církevní původ, protože byly doby, kdy všichni museli být v nějaký církvi. Tak jsem od babičky zjistil, že jsme byli evangelíci. A na tom základě jsem já teprve se začal zajímat o církve a našel jsem si nějaký rozdíl, a hlavně jsem si našel, kde je ČCE mě nějak blízko. Což jsem zjistil, že v Třebenicích. To je v Ústeckým kraji, na Litoměřicku. A napsal jsem mail tehdejšímu faráři, který tam byl, jestli bych mohl být pokřtěn. On byl z toho úplně pať. Třebenice se úplně nevyznačovaly nějakou misijní činností, zkrátka to je sbor neskutečně tradiční, o nějakých čtyřiceti lidech, který chodí na bohoslužby pravidelně, a nějaký nový přírůstky nebyly, jediné že se tam rodí děti v rámci toho společenství. Takže jsem tam byl trošku jako zjevení. Najednou sem přišel kluk odnikud, nikdo ho nenalákal, nikdo ho neoslovil, ale on si nás našel a chce tady být.

Ale bylo to ovlivněný mojí představou, když teda křesťanství, tak hlavně neděle, tak jsem byl pravidelný návštěvník bohoslužeb, ale potom takový ten sborový život přes ten týden, jako že bych měl najednou začít chodit na mládež, na skupinku mládeže, nebo jen tak přes týden přijít do sboru něco dělat, tak to u mě nebylo. Vlastně jsem de facto pořád žil tím stejným rytmem života. Akorát jsem to už začal vnímat jinak, jinýma očima a nastalo u mě takový velký uvolnění. Tak to byl začátek mého vztahu k církvi.

Proměňovalo se to, právě proto, že ono je hrozně těžký stát se evangelíkem. Zaprvý ten jazykový diskurs, co to je mládež, co to je „nedělka“, co to je „nábožko“, co to je biblická hodina. Prostě lidi najednou mluví úplně jiným jazykem, jakýmsi kódem mezi sebou a člověk, který je zvenčí, tak do

toho těžko proplouvat. No, ale já jsem na tom gymplu byl ještě další dva roky a vlastně jsem se o nic moc jiného nezajímal než o církve a náboženství, a ještě k tomu mě oslovila ta služba faráře. To jsem úplně obdivoval, jak ten člověk přijde v neděli na tu kazatelnu, a teď tam přemýšlí nad nějakým textem, což mě v tu dobu hrozně bavilo. Tak jsem si říkal, že prostě budu studovat teologii, že nic jiného studovat nechci, že chci být farářem.

V té době až jsem začal pořádně proplouvat do těch řad evangelíků, kde jsou vlastně i tradiční evangelický rodiny, každý s každým jsou nějak příbuzní (smích), ta církev je malá. A já jsem začal proplouvat i do té struktury, co to znamená být evangelík, že to není úplně jednoduchý v týhle společenské situaci jím být. Nehledě na to historický pozadí, které vlastně jakoby přes dvacáté století, má ta církev, a vzal jsem to vlastně jako za své. Ale to muselo být vyloženě volným rozhodnutím, protože to není nic automatického. Takže ve skrze pozitivní.

Ještě to má rozměr ten, že ze začátku, když se člověk nechá pokřtít, tak je, dá se to přirovnat ke stavu zamilovanosti. Jo, růžový brýle, církve úžasná, víra perfektní, žádný problém. No, a po dvou letech ty růžový brýle opadnou, a najednou člověk vidí ty chyby. Takže člověk dokáže být, třeba v mojí situaci, hrozně kritický k církvi, k jejím chybám a nedostatkům. Ale jelikož jsem taky z vnějšku církve, protože tahle církev se právě vyznačuje takovou hyper kritičností a intelektuálností, tak zase dokážu být natolik lidový, že si říkám, že pro mě to chyba není. No, tak to tak je. (smích)

Máš zkušenosti i s jinými církvemi? Nebo jaký k nim máš vztah?

Ta zkušenost s jinými církvema začala až na vysoký, při studiu na fakultě, a jenom zprostředkovaně, protože jsem se tam setkával s jejich zbožností, učením, a jak fungují, ale jenom vlastně přes knížky. Pak jsem ale nějaký zkušenosti nahrabal; ne moc. Zás tak horlivý poznavač jiných církví jsem nebyl.

Byl jsem na dvou katolických mších a viděl jsem rozdíly, že zkrátka tu mši dělá ten kněz. Jedna pro mě byla teda nesmírně nízký kvality, a ta druhá byla o vysoký kvalitě. Mě to donutilo k zamyšlení, jestli něco takového je

v evangelický církvi. (smích) A beze sporu je. Ty bohoslužby vlastně vytváří farář, ale v tý římskokatolický církvi to je prostě „zákon pécký a mélský“, přesto nejede vlak, to prostě dělá kněz. V evangelický církvi je jakási linka tý tradice, že na bohoslužbách se mohou podílet všichni, jak zpěvem, modlitbou, jakýmsi přispěním. Takže tam jsem zkušenost měl, malou, ale měl. S jinýma církvema jsem se pak setkával až na vikariátu, až na své praxi, kde jsem se třeba účastnil aliančního týdne modliteb, což myslím, že iniciuje nějaké evangelikální společenství, a je to vlastně akce, do které se přihlásí sbory napříč církve, takže tam byla církev bratrská, katolická církev, my evangelíci, a myslím, že i křesťanské společenství. Zkrátka je to modlitební večer. Má to svůj program, že večer je tam čtení z Bible, kázání, modlitba, to je jeden úsek, a pak hudba, čtení, kázání, druhý modlitební úsek. Ten týden má vždycky nějaký téma. Já jsem byl v církvi bratrský, což je evangelikální společenství, což znamená, že je založené více na nějaké osobní zbožnosti, a tam jsem učinil úžasnou zkušenost, jak se členové CB dokážou velice spontánně modlit, nicméně má to hlavu a patu ta modlitba, a je teda cítit, že je to vroucný. Což od některých sešněrovaných evangelických modliteb je teda rozdíl.

A evangelická církev pro tebe byla jasná volba? Nebo jsi se nějak hledal?

Ne. Mně katolický bylo; prostě měl jsem takovou negativní představu, typickou negativní představu Čecha. (smích) Představu o církvi, která je přísná, prudérní, konzervativní. Kněz žije v celibátu. Tak tohle všechno mě prostě odrazovalo na první dobrou, i když to jsou, co si dneska uvědomuju, pěkně hloupý argumenty. Teda až na ten celibát, což mi sympatický není jako evangelickému faráři. (smích)

Jinak jsem o jiných církvích nepřemýšlel. Ještě možná jsem tak trochu koketoval s husitskou církvi, ale když jsem něco hledal na internetu, tak mi to připomínalo trochu tu katolickou církev. A to mě nějak neoslovilo.

Víra a rodina

Jak se k té tvój konverzi stavěli rodiče?

(smích) Byli překvapený samozřejmě. I když jako moje maminka mile, protože ona z toho, co mi říká, tak ze svého vnitřního nastavení cítí jakousi náklonost k náboženství, respektive ke křesťanství, k církvi. Ale jelikož v tom nebyla vychovávána, byla vychovávána komunistkou, protože babička byla. Ona sice byla narozená v evangelický církvi, tak ale jako každý v té době, zkrátka byla od padesátých let komunistkou. Takže ta výchova těch mých rodičů hrála asi velkou roli, protože zkrátka ne. A mamka to přijímala velice vřele. A to taky z důvodu, že maminka je učitelka, a váží si vzdělanosti, a když poté zjistila to o mně, tak se tak jako ptala různě kolegyň, a jedna starší kolegyně jí řekla, hele to buď ráda, evangelíci jsou vzdělaný lidi, a když půjde studovat teologii, tak to bude hodně vzdělaný, tak to můžeš být ráda. (smích) Tak jako mamka byla ráda.

Táta to nějak moc neřešil, spíš jako že tomu nerozuměl, nechápal to, a vyrovnával se s tím s humorem jako. Vyloženě s humorem, že si ze mě dělal srandu, ale to nebylo nic nového, to si ze mě dělal vždycky. (smích) Ale teď měl ještě i jiný důvod proč.

A nezrazoval tě od toho?

Ne, to ne. Spíš jako v tom prvním období té zamilovanosti, jsem na mamce pociťoval, jako že mě občas víc popíchla, abych se nad tím víc zamyslel. Nad tím třeba co jsem řekl, což jsem kvitoval, spíš než že by mě odrazovali, to ne.

Jak to vnímalo tvoje okolí, kamarádi a tak? Měl jsi nějaké věřící kamarády?

Ne, vůbec. Já jsem vůbec neměl věřící kamarády. Věděl jsem o jedny holčičce na gymplu, že je z katolický rodiny, ale tot' vše. Ale ona potom z toho gymplu odešla, takže jsme se v tomhle minuli, a ani jsme neměli šanci si o tomhle popovídat. Na tom gymplu ještě vím, že z vyšších ročníků tam byli dva kluci baptisti. A to je evangelikální společenství, a oni byli dost horlivý teda, myslím, že ve své třídě udělali i nějakou křesťanskou nástěnku a já nevím co všechno, ale bylo to teda celkem nepříjemný. Že na to nedošlo spontánním rozhovorem třeba, ale prostě to prosazovali hodně, což jsem já nebyl, a navíc

já jsem na tom gymplu byl věčně středem pozornosti. Jakmile se děla nějaká pitomina, tak jsem u toho byl. Třeba v tom druháku vím, že jsme byli na nějakým festivalu se spolužákama u řeky Ohře v Libochovicích v parku, a bylo léto, pili jsme nějaký piva a bylo vedro, tak říkám, že se půjdeme vykoupat, no, ale nemáme plavky, to nevádí, tak jsme se svlíkli všichni do naha, holky i kluci, a šli jsme se vykoupat. No, a teď jsme tam stáli na té pláži a koukáme do toho davu v dálce, hráli tam nějaký metal nebo co, a kamarád z hecu tak jako do mě tak drknul a říká, že tam nepoběžíš takhle, vid'. Tak jsem mu řekl, že za Metaxu klidně. Tak řekl, fajn, máš ji u mě. Tak jsem tam vběhnul. Běžel jsem nahatý v tom davu, teď tam byl ještě nějaký pankáč a řval na mě, jasně kámo, já ti úplně rozumím, a pak se svlíkl do naha a chodil tam celou dobu. Já jsem se naštěstí vrátil k těm kamarádům. (smích) Ty z toho měli samozřejmě neuvěřitelnou srandu. A vyhrál jsem Metaxu; byla dobrá. (smích) Takže takovýhle číslo jsem byl na gymplu.

A tím pádem najednou v tom druháku, teda ve třetáku, když už jsem byl pokřtěný, tak jim to, těm mých spolužákům, nešlo do hlavy. Jako proč, a proč zrovna ty, ty takový sígr, se na něco takovýho dáváš. Já jsem ale navíc svoje chování nějak výrazně nezměnil. Já jsem jako nebyl nějak zlý, to ne, ale číslo jsem byl. Takže jim to nešlo do hlavy, protože zase měli tu typickou představu nudného křesťana, který se teda modlí, a nesmí udělat nic takovýho. Přitom to je taky blbost. (smích) Na to jaksi přišli. Můj vlastně spolužák mi šel za kmotra, jo. Kluk, jehož babička s dědou jsou hodně věřící katolíci, jeho rodiče už ne, ale nechali ho pokřtít z té tradičnosti. Tak právě mi mohl jít za kmotra, což bylo vyloženě z přátelských vztahů než z toho, že on by tu víru nějak prožíval, naopak možná. (smích) No, ale přijali to vřele.

Já myslím, že tenkrát to mělo ten dobrý účinek toho, že se s tím museli konfrontovat. Protože tam byli lidi, který si z toho byli schopný dělat vyloženě srandu. A naopak ty moji kamarádi, mezi kterýma byli i ti, který si z toho dělali srandu, ale najednou tam byla jakási bipolárnost, že tyhle kluci, který mě brali, jako to je normální a v pohodě. Nějaká přemýšlivost tam byla

najednou, že na tom není nic k posmívání, ale ani to nemusíme úplně žrát, zkrátka je to svobodná volba.

Jiný to bylo s učitelem. Jsem třeba zaznamenal, že moje třídní učitelka, která mě k tomu tak trošku dovedla tím úkolem číst Bibli, tak byla hodně ráda. Byla to učitelka literatury a věděla zkrátka o křesťanech, nebo teda o evangelíciích, že to jsou děti, který rádi čtou (smích), který jsou přemýšlivý. A my jsme spolu měli takový vztah, že když teda ona se na něco zeptá, a nikdo se nehlásí, tak nakonec se obrátí na mě. (smích) Takže u ní to bylo pozitivní. Ale měli jsme velice zvláštní učitelku dějepisu. Člověk by řekl, že dějepisárka bude ráda, že tam má někoho, kdo se zajímá o historii, byť teda prismatem křesťanství, ale přesto. Tak to bylo naopak. Ona byla velice kritická ke křesťanství, a od té doby, co jsem se stal křesťanem a vědělo se to, tak o to víc. Vždycky se tak na mě podívala a řekla, já promiň Kubo. Trapný chování. A jednou to vystupňovalo tak, že já jsem se přihlásil, už nevím k jaké otázce, ale trošku jsem jí poupravil její tezi, což je samozřejmě chyba, když se snažíš učitelku takhle poučovat. (smích) Tak mě vyzvala ke špičkování ve znalostí biblických a historických. Tak mi pokládala otázky a já odpovídal. Už to byla asi osmnáctá otázka, a já jsem vždycky odpověděl správně. No, a pak se mě zeptala na postavu, která není v Bibli. Historicky patří do té doby narození Ježíše. Byla to vlastně manželka Heroda Velikého, první manželka, myslím, že se jmenovala Mariamn⁷. A ta v Bibli není, a to je zastrčená a naprosto nevýznamná osoba v historii, a tu jsem prostě nevěděl. No, a ona skákala radostí, že mě porazila. Tak to jsem jako koukal. To byla porážka křesťana a studenta. (smích) Tak jsem to alespoň vnímal. Třeba jsem byl vztahovačný, to je taky možný. To jsem ale ještě nezažil, že by pedagožka byla šťastná, že ví víc, než její student. (smích)

A tu Bibli jsi četl od začátku do konce?

Ano. Pak jsem se dozvěděl, že je to chyba, že se musí začít jinými texty, aby člověk jakoby prohlídnul do některých textů, který jsem jako v tu dobu neměl otevřený. Četl jsem ji od začátku do konce a vnímal jsem u sebe jakýsi

⁷ Ano, je to správně (pozn. autora).

ten vývoj toho, že ten Starý zákon je židovská Bible. Že jsem měl nejdříve tu židovskou víru, a pak se to najednou přehouplo do té křesťanský. Ale já jsem rád, že jsem to takhle přečetl od začátku do konce. Ona ta Bible má jakousi takovouhle linku, přestože ty některý příběhy jsou hodně paralelní nebo duplicitní, tak jakousi linku to má, a tím uzlem je potom ten příběh Ježíše Krista, který je v evangeliích. Takže jsem byl nakonec rád. (smích)

A je něco, s čím se v té víře, Bibli nebo církvi neztotožňuješ?

Tak hodně jsem bojoval s texty, který se takzvaně věnujou homosexualitě, ale oni se homosexualitě nevěnujou, protože Bible nezná homosexuální orientaci jako vrozenou sexuální orientaci. Ale jsou čtyři verše, který se jako zmiňují o homosexuálním chování člověka, ve Starém zákoně, vesměs násilným chováním, což není tak ani proti homosexualitě, spíš jako proti násilí v sexuálním chování člověka. A pak dva verše v Novém zákoně v epištolách, což znamená, že se tomu Ježíš vůbec nevěnoval třeba tady těm otázkám. Tak tam jsou zase tyhle verše namířené proti chování heterosexuálů, který už nevědí, co by samýma roupama. (smích) Takže to tam je takhle napsaný a já jsem se s tím pral, protože jako laik má tu tendenci číst Bibli doslovně nebo bez ohledu na žánr. Tak jsem se s tím samozřejmě pral, ale potom, co jsem studoval tu teologii, tak jsem zjistil, že je multižánrová, hodně situační, a že je třeba ji hlavně číst s prismaticem Ježíšova evangelia; tím nejvyšším přikázáním, o kterém vlastně Ježíš mluví, a to je přikázání lásky. A když teda budu na lidi koukat tady tím přikázáním, tak na ně uplatňovat legalismus a zákonictví a přísnost je prostě špatný. Jako farář s tím tady do té služby i jdu, že na člověka je potřeba koukat z pozice milosrdenství, odpuštění, tak vlastně jak bych chtěl, aby i oni koukali na mě. Je také verš v Bibli, že už není rozdíl mezi mužem a ženou, otrokem a svobodným, židem a pohanem, a asi by se to dalo rozvést i na heterosexuálem a homosexuálem, černým a bílým atd.

To jsou téma, nad kterými jsem rozmýšlel, pral jsem se s tím sám a zjistil jsem, že i v ČCE, řekl bych, že je to problém asi každý církve, je tady ta otázka rozdělená. Zkrátka jsou skupinky lidí, který chtějí tyhle verše brát

doslovně, že homosexualita je hřích a hotovo, a pak jsou ale lidi, který to vykládají tímhle způsobem. Dokonce i ČCE si na nechala vystavit, jakoby udělat studii teologickou i sexuologickou, a v podstatě to říká to samý, co jsem teď řekl.

Co dál? Ze začátku jsem se pral s takovým tím Ježíšovým veršem: „Slyšeli jste nezcizoložíš, já však vám pravím, kdo pohlédne na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“ Tak to si mám vydloubnout oči nebo co. (smích) Ale tam jde zase o ten výklad. Můžu to brát klidně doslovně a neskutečně přísně, a nebo tam můžu najít ten pravý smysl toho, že ten hřích toho cizoložství jako takovýho, že teda člověk podvede svého partnera nebo partnerku, je to provinění, jasně, ale ten začátek má už tím rozhodnutím, že to vlastně udělám. Takže člověk se může kochat božím stvořením jak chce, ale musí u toho myslet. (smích)

A co představa nebe a pekla? Věříš v ně?

Jo, věřím. To je třeba takový základní rozdíl mezi křesťanstvím a těma východníma náboženstvíma jako buddhismus, různý indický tradice. Ten princip vyvázat se z toho koloběhu reinkarnačního a dosáhnout buď nirvány, jakéhosi vyvanutí, nebo dosáhnout spásy, že už jsem teda oddělený od toho materiálna. A ta nirvána a nebo ten přesah, je o tom, že vlastně ta lidská duše splyne s veškerenstvím. Už není já, ale je vyvanuta v tom širokém, neurčitým nic. A nebe, kam teda člověk směřuje, zaprvé nezávisí na mých schopnostech, protože do té nirvány se člověk dostane svýma schopnostma, očišťováním a neulpíváním na těch materiálních věcech atd., ale člověk v tom křesťanství může dělat co chce, ale nikdo jiný ho nezachrání od té smrti, od té absolutní smrti, než tedy Ježíš. No, a to boží království je úplně jiná představa, že tam jsem teda já, pořád je tam to moje já s ostatníma, včetně Boha. A to je věc, ve kterou hodlám věřit, že chci to být po smrti já, děkuji, že to budu po smrti zachovaný já, ale skutečně s ostatníma. Je tam ten princip společenství. Proto třeba i v křesťanském vyznání je, věřím v církev obecnou, je to pořád to společenství. Akorát ti, co už zemřeli, to je společenství, které už asi v tom božím království je.

Peklo, taková ta klasická představa místa pod zemí s plameny a já nevím, co všechno, tak tu jako úplně nezachovávám. Ono se k peklu Bible taky moc nevyjadřuje. Ježíš ho používá jakoby obraz. I když ve vyznání, v tom prvokřesťanským vyznání vlastně vyznáváme to, že Ježíš, poté co zemřel, sestoupil do pekel, a až potom třetího dne vstal z mrtvých. Já když jsem to vyučoval děti, tak jsem jim říkal, že to není vyloženě místo, kam Ježíš sestoupil, ale že to je stav člověka nebo taková situace. Jako když o nějaké situaci řeknu, že to je peklo. Tak do takovýhle situace Ježíš jakoby vstupuje a přináší tam naději. Samozřejmě je tam i starohebrejská představa toho pekla, protože ono není peklo jenom takový, ale jakýsi „Hádes“, říkali tomu šeól, zkrátka místo, kde ta lidská duše je oddělená od Boha, není to teda nic moc, ale je to jakýsi stav strnulosti nebo něco takovýho. A do tady toho prostoru Bůh vstupuje pro ty, který v Boha doufali a který doufali v záchranu od tady toho stavu. Takže jakýsi stav oddělení od Boha asi existuje, ale v takový ty bipolární představě nebe – peklo, ji úplně nechovám.

Věříš v nějaké jiné (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

Hm, to je zajímavá otázka, to mě nenapadlo. Hm, asi ne. Setkal jsem se teď s křesťanem, kterého jsem křtil, a nevím, jestli bych se k tomu měl přiznat, který věří v reinkarnaci. Což není biblická představa úplně. Já mu to neberu, mě to nijak nevadí, ale že bych já takhle něco přijímal mimo. Těžko říct. Třeba když bych vzal evangelickou bohoslužbu, tak ta ne že by byla úplně nerituální, ale je zaměřená hlavně na slovo, na mluvený slovo, žádný extra velký gesta, gestikulace, natož nějaký kadidlo nebo tak, to vůbec. Ale já si jako myslím, že takový věci mají místo, takže rituál, i kdyby byl beze slov, ale musí mít samozřejmě smysl. Má to pro mě takový účinek, že je to pro mě, jo, efekt pro mě, ne, že by to mělo nějaký přesah do nebe. Třeba představa, jak v Tibetu mají rozvěšený takový ty fáborky a v nich je nějaká ta mantra nebo modlitba, a to když fouká ten vítr, tak oni věří, že to jde do nebe, tak to si nemyslím, že by to takhle fungovalo. Že když já tady něco udělám, tak že to má přesah do nebe, ale spíš naopak, že když dělám něco rituálně, tak to má

význam odtamtud pro mě jakoby sem. Ale to je věc individuální. A úplně se to nepotkává s tou širokou představou.

A jak se stavíš k náhodám? Nebo jaký máš názor na kartářky, věštce, horoskopy atd.?

No, horoskopy, to je pro mě... Já jsem možná o tom mluvil na tom začátku. Ta osudovost versus jakási pohnutka víry. Ten horoskop je dost osudový. Zkrátka píšou v Blesku, že ten Saturn s Jupiterem jsou ve špatné konjunkci, a tím pádem já bych dneska neměl jít na žádnou schůzku, že nic se mi nevydaří. Tak tohle, když si přečtu ráno a zruším všechny schůzky, tím pádem se mi nic nevydaří, protože jsem všechno zrušil. No, jasně bylo to v tom horoskopu, takže to mi přijde hrozně osudový a to mě svazuje.

Ona na to existuje knížka od Milana Balabána Víra a osud, kde on vlastně na různých příbězích tady to odhaluje. Třeba Oidipus, to je klasický příklad osudu, který byl teda předpovězen, a on se teda nakonec stal. A příběh biblický, příběh o Abrahámovi, který teda byl člověk žijící v dnešním Iráku nebo Iránu. A jeho osloví Bůh, aby šel do neznámé země, kterou mu dá za dědictví, a že mu dá potomka; naprosté prolomení osudu. On byl pastevec, měl svoje dobré bydlo, on mohl žít v tom Iránu, a nazdar. Ne, on se musel rozhodnout někam odejít takřka na vlastní pěst. Žít úplně jiným způsobem života jenom na základě toho, že mu Bůh něco řekl, nebo že ho oslovil, vyzval. Takže horoskopy atd. mně hrozně zavání osudem, a stejně tak tím determinismem. Náhoda jasně, ty se stávají, ale pořád platí to, že já se k tomu musím nějak postavit. Vždycky to bude jakési rozhodnutí. A ne, že to rozhodnutí dělá někdo za mě, stejně tak je to i v Bibli, že Bůh není loutkař, který by s námi machinoval, ale že nám vždycky dává na výběr.

Ohledně věštcství a kartářství; tak kartářství je pro mě největší blud, který je. Zkrátka kartářka mi řekla, že to takhle mám udělat, tak to udělám, bezmyšlenkovitě třeba. Tam to nebezpečí je.

Ohledně třeba léčitelství, já ani tak nevím. Protože třeba Ježíš byl léčitel. Nedá se říct, že byl lékař. Lékař jo, v tom duchovním slova smyslu, že léčil lidi od hříchu, ale jinak byl léčitelem. I prvokřesťanský skupiny mezi

sebou měly léčitele nebo ty, kteří měli ten duchovní dar léčit, nebo tam měly proroky atd. To úplně praxe současných církví není. I když jsou samozřejmě ty nový charismatický uskupení, který tady na to jedou, na to charisma, že to je teda dar ducha svatého, a blíž jsou teda ty, co umí léčit, mluví v jazycích nesmyslných andělských nebo to umí vykládat. Já myslím, že to je jako domněnka, jsou lidi, který na to mají určitý nadání; je to možný. Ale jsou taky lidi, který to dokážou zneužít. (smích) Obyčejně ty lidi, který to v sobě mají, tak to většinou cítí jako jakýsi prokletí, že vůbec něco takovýho mají. (smích) Proč nemůžou být normální.

Byl jsi někdy na nějaký bohoslužbě, kde se mluvilo těmi jazyky?

Já sám ne, i když asi si to umím představit, protože jsem byl na jedny bohoslužbě, řekl bych, že to byla asi africká skupina, což jsem odhadoval z vzezření, a většinou tihle lidi z Afriky... tyhle černošský bohoslužby jsou většinou zpěvný a rytmický, a tenhle rytmus má vliv na jakýsi trans. Takže když jsem viděl tuhle bohoslužbu letniční, tak si umím představit, že někdo se do toho transu dokáže dostat. Vyloženě, že podprahově poslouchá ten rytmus a nechá se tím strhnout. Umím si i představit, že člověk v tom transu vlastně i mele, a neví co. Ale cíleně jsem se toho nikdy nezúčastnil. Viděl jsem akorát dokument Terezy Nvotové o triumfálním centru víry, kde se tohle dělo a děje právě cíleně, že to není spontánně. V tý Bibli, si myslím, že to je vyloženě spontánní činnost, že ten člověk za to zkrátka nemůže a stane se mu to.

Bohoslužby

Jak vnímáš to společenství u Martina ve zdi?

No, to společenství je hrozně specifický. Já jsem na tady tu specifičnost narazil nedávno, kdy v Libni, kde pořádáme takový kurs Základy křesťanské víry, který když člověk absolvuje, tak se může nechat pokřtít. Je to taková rychlo katecheze. A začali tam chodit takový dva lidi, který navštěvují bohoslužby u Martina ve zdi. Tam jim to vyhovuje, narazili na tenhle kostel, tak tam začali chodit. No, a chtěli být pokřtěný u Martina ve zdi. No, to je možný, ale on u Martina není sbor, on není vedený jako sbor. No, a ten křest

se váže na nějaké členství ve sboru. No, a oni jsou vedený v Libni, ale pokřtěný jsou u Martina ve zdi, kde to vnímají jako to svoje zázemí. Ale tady na ten problém se narazilo, a vlastně jsem si uvědomil, že ten Martin není sbor, ale hodně volný společenství. A ono to tak bylo i založený, jako hodně volný společenství, protože to byly původně bohoslužby pro mládež. A to nejenom pro mládež pražskou, ale pro mládež studentů, který přijedou z celý republiky, a trvá třeba měsíc, než jedou domů, takže mezitím mohou docházet tam. Tohle byl dlouho původní záměr, který byl i dlouho uskutečňován. Asi sis teď všimla, že je tam nejen mládež, ale spousta lidí, který do mládeže už dávno nepatří (smích), a přesto tam chodí. Takže to jsou bohoslužby nejen pro mládež. Dokonce tam někdy zajdou i lidi nad osmdesát let.

V čem je jiný? Jednak se tam střídají každou neděli kazatelé, z řad církve a nebo to jsou profesori teologický fakulty nebo to jsou studenti teologický fakulty. Je to dobrý, že studenti tam mají možnost kázat, i když vlastně nemají za sebou tu praxi. Takže to je to specifikum. Jinak v každým kostele je jen jeden farář, který se s kázáním trápí týden co týden, aby mohl třeba nově oslovit a ono to třeba ani nejde, protože už to kázal před půl rokem. (smích)

Pak je tam jiný to, že většinou je v kostele někdo, kdo ty lidi vítá, podá si s nima ruce a prohodí s nimi pár slov. Tady u Martina to není. Lidi to oslovuje, že oni tam přijdou a nemusí se s nikým bavit, sednou si do tý lavice, můžou se sebrat sami, aniž by tam museli s babičkama, tetičkama a se známýma ze sboru komunikovat. Tak to je další rozměr.

Pak taky kvalita hudby je tam velká. Nevím, jak to bylo dřív, ale pan Krušina, který hraje většinou na varhany, tak to je teda krása. No, a tím že je to pro mládež, tak se tam dalo a dá pěkně experimentovat, i s tou hudbou. Ví, že jsou sbory, který bazírujou na tom, že ta hudba musí být doprovázena varhanama, a přes to nejede vlak. A pak jsou sbory třeba jako Libeň, kde jsou třeba dvě kytarový písničky v rámci bohoslužeb zavedený, ale museli to lidi skousávat. Tady to společenství skousne všechno. (smích)

A existuje tam nějaké pevné jádro, skupina lidí, která se tam vyskytuje pravidelně?

Jo, to tam je. Jsou tam takový dvě skupinky. Ti starší (smích); to jsem slyšel od jednoho staršího pána; já prostě chci jít k tomu Martinovi ve zdi, tam si poslechnout to kázání a pomodlit se, ale pak chci jít do toho Marathonu, kde si chci s těma kámošema popovídat, bez toho to nejde, po celým tom týdnem, kdy jsem v práci, chci alespoň tohle. No, a pak jsou ty mládežníci, který se zkrátka sejdou taky pak v tom Marathonu a probírají něco, málokdy kázání, to je fakt, ale když tam ten kazatel přijde a osloví je něčím, tak samozřejmě i o tom. A dá se říct, že ta parta je tam stejná, i když hodně proměnlivá, protože když ty lidi dostudujou, tak jdou většinou jinam. Ale přicházejí zase noví.

Kdo vybírá kazatele?

U toho Martina je ustanovené takzvané Martinské grémium, což je odbor synodní rady. To grémium se sestává z uživatelů kostela, což je teda paní kostelnice, pak lidi, kteří byli zvoleni za ty večerní bohoslužby, kam patří i takzvaný SOM, neboli... hm, mně to vždycky vypadne...

Seniorátní odbor mládeže.

Ano, seniorátní odbor mládeže, který taky jaksi tvoří jádro těch bohoslužeb a má tam svoje studenty. A pak se grémium sestává ještě z německého sboru, který se tam schází v neděli dopoledne. No, a tady to grémium pak rozhoduje, kdo tam bude kázat, shání ty lidi. S tím, že ten farář pro mládež, který je také součástí toho grémia, je užívám pro takové termíny, jako jsou vigilie o Velikonocích nebo Vánoční bohoslužby, kam zkrátka jiného faráře nedostaneme, protože má bohoslužby na svém sboru. A taky funguje jako záchrana, když by někdo vypadl. Zkrátka farář pro mládež je v záloze.

A jaká je tvoje funkce? Asi ne jenom záložní?

Tady v tom jo, co se týká těch bohoslužeb. Jinak samozřejmě potom seniorátní farář pro mládež má ne úplně vyhraněné směřování práce, ale chodím na schůze toho SOMu, připravujeme různý ty akce, ať už to je

Báječnéj bál, Buřttek, sjezdy mládeže atd. Takže bych měl fungovat jako organizátor těch akcí a jakýsi duchovní zaštitění.

Vyhovuje ti vést takové „netradiční“ společenství nebo bys preferoval tradiční sbor?

No, to je u mě takový těžký. Já jsem napůl seniorátní a napůl seniorátní pro mládež, tak se vlastně všemu věnuju napůl. Vidím to, že by mě ta práce bavila mnohem víc, kdybych se mohl zkrátka věnovat naplno tý jedný stránce, ať už bych byl seniorátní a nebo se plně věnoval tomu sboru. Asi mi to je ted' jedno, ale bylo by fajn mít to zaměřený jen na ten jeden směr. Práce s mládeží mě hodně baví. Je to spojený s tím, že potkám jako seniorátní farář pro pražskou mládež, mládežníky z celý republiky, že to je hodně bohatý. Ty mladý mají v sobě tu revoltu, tak to člověka nenechává spát. To mě baví.

A máš někde svůj sbor?

Občas kážu v Libni. Ono třeba, i když se u Martina ve zdi schází studenti teologie, tak pořád to není teologickou baštou oproti tý Libni, protože v Libni jsou asi čtyři profesoři teologie, pak jsou tam další asi čtyři faráři, a kázat lidem, který se v tom vyznají, to je něco úplně jinýho. (smích) Člověk si fakt musí dávat pozor, ale zase se tím nesmí nechat svázat. Musím kázat pro lidi, lidově, bez nějakých velkých teologických vět. No, a pak chodím kázat i různě po seniorátu. To poznávání nových společenství mě taky baví.

Jaké jsou u Martina ve zdi další náboženské aktivity?

Tam se děje vlastně všelicos. Myslím, že každý první pondělí v měsíci se tam schází skupinka teze, kde jsem teda neměl zatím příležitost být. Ale tohle se děje třeba i v Libni. Jedna skupinka mládeže má tohle vyloženě na starosti. A taková skupinka se ustanovila i u Martina ve zdi. Obvykle tohle setkání má jinou atmosféru, protože tam není úplně kázání, ale jsou tam i zpěvy, který se obyčejně opakujou, a je to hodně modlitební, právě na tu modlitbu zaměřený. Člověk tam má možnost ztišit se jinak, než při těch bohoslužbách. Při těch klasických bohoslužbách, tam to ztišení spočívá v tom, že já si vyslechnu kázání, myšlenku na určitý text, a můžu s tím nějakým

způsobem pracovat tak, že tam jde i o to přijímání. Kdežto při těch modlitbách je zase odevzdávání toho co je ve mně tomu Bohu. To přijetí tam může být taky, ale zkrátka je to o tom ztišení i během týdne. To se tam děje každé pondělí v měsíci. Pak se tam ve čtvrtek scházela skupinka, která vytvářela ekumenický bohoslužby. A teď nevím, který farář to měl na starosti, protože já když jsem nastoupil tady na to místo, tak se to zrovna rušilo, ale fungovalo to tam. Třeba to v budoucnu obnovíme, doufám. Pak se tam konají koncerty. Ten Martin vlastně funguje i takhle kulturně. V létě je to otevřený k prohlídkám. Bude se tam konat noc kostelů. To je spíš takový hodně hudební a divadelní. A ještě výstavy a vernisáže se tam konají.

Ty jsi říkal, že jsi z Ústí, tak když bys porovnal ty bohoslužby a ten sbor tam a tady v Praze, dá se to nějak?

Ten v Ústí je takový horší, ale ani ne úrovní, ale nastavením toho sboru, protože ústecký seniorát je na tom tak, že v tom ústeckém kraji je vlastně nejmenší menšina křesťanů, takže ty sbory jsou hodně uzavřené. Jsou to vlastně komunitky, do kterých je dneska těžký se nějak dostat, protože ty skupiny se moc neotvírají. A pak jsou mezi takový provázaný vztahy, ať už přátelský a nebo rodinný, a člověk, když přijde zvenčí, tak je to ten člověk zvenčí, i když se stane součástí nás, tak je to pořád člověk, který s nikým nemá příbuzenský vztah, přátelský no, dobře může utvořit, ale v tom Ústí vlastně ani tak moc nechce. Což samozřejmě neplatí generálně o všech sborech, ale tak nějak to bývá.

Ještě tam je taková věc, že je tam hodně farářů před důchodem nebo by měli být v důchodu, ale nemůžou odejít, protože by ten sbor zůstal neobsazený. To by bylo asi tak deset sborů ze čtrnácti, myslím. Je třeba taková krásná světlá výjimka, a to je Chomutov, který sice není teď obsazený, ale je to sbor, který je teda maličký, ale neuvěřitelně otevřený. Ty si uvědomili, že pokud chtějí to evangelium nést tomu svému okolí, tak se musí otevřít a udělat kurzy křesťanství, otevřít ty prostory té farnosti, aby se tam děly nějaký akce, a dali zkrátka o sobě vědět, že tady je uskupení, ve kterém

mohou najít domov taky jiní. Což třeba se na jiných seniorátech neděje. Což je škoda.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Kladný. (smích) Záleží na tom asi. K jiným náboženstvím mám takový vztah, že nad nimi uvažuji a porovnávám to s křesťanstvím. To mě baví. Ale já se nijak nesetkávám s lidma, kteří by byli vyloženě příslušníky nějaký náboženský skupiny, která není křesťanská nebo je pseudo křesťanská, by se dalo říct. Ale když jsme se na fakultě třeba setkali s člověkem, který nám přišel přednášet, ať už to byl žid, imám, tak se mi to hrozně krásně poslouchalo vnímat jiný pohled na svět a komunikovat o tom. Tak to mě baví.

Ale jako jinak já jsem velice otevřený. Moje přítelkyně třeba není křesťanka a ve chvíli, kdy se vezmeme, tak budu jako jeden z mála evangelických farářů, myslím, že ještě jeden nebo dva jsou, jejichž manželka není křesťanka. A hodně sborů má problém to přijímat. Ale mě jinakost nevadí. (smích)

Rozhovor s Danou (Dana, 25, asistentka pedagoga)

Pátek 15. 5. 2015

Danu jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde mi na sebe dala kontakt a později jsme se dohodli na rozhovor. K rozhovoru jsme se sešli v pátek, a jelikož bylo krásně, šli jsme do parku.

Dana už pracuje a k tomu dále studuje. Stejně jako všechny ostatní holky, se kterými jsem zatím dělala rozhovor, tak pochází z evangelické rodiny.

I když samozřejmě každý má nějaké své individuální a osobní názory, tak co se týká odpovědí od holek, začínám vidět, že se jejich odpovědi příliš neliší, a názorově jsou si hodně podobné. Pokusím se sehnat nějakou účastnici bohoslužeb, která nebude pocházet z evangelické rodiny.

Celý rozhovor byl jinak velice příjemný a po nahrávání jsme si s Danou povídali ještě asi hodinu na další témata.

Základní informace

Jmenuji se Dana, je mi 25 let, pracuji jako asistentka pedagoga a dále studuji Aplikovanou etiku na KTF UK v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členkou ČCE.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

Já to beru prostě oficiálně, že jsem tam zapsaná. Byla jsem pokřtěná v ČCE a confirmovaná a jsem i členkou jednoho sboru. Řekla bych, že co se týče oficiálních parametrů, tak ty splňuju. Jinak se člověk může cítit členem církve, i když možná není pokřtěný, ale spíš jako asi je podle mě důležitý to společenství. Že člověk dochází do nějakého společenství a cítí se v něm jako doma.

Jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Jo, víceméně kladný, s tím že nejsem úplně vyhraněný evangelík. Je to jednak daný tím, že chodím do sboru, kde náš farář nejede podle klasický evangelický liturgie, ale dává do ní různé prvky, který se mu líbí z jiných denominací. A já sympatizuji se spoustou jiných denominací. Občas hledám, co mi na nich přijde propracovanější nebo v čem jsou možná dál nebo reflektují různé vnější vjemy víc než my. Ale jinak prostě se cítím být evangeličkou a cítím se v naší církvi jako doma. Považuji ji za svoji.

Máš zkušenosti i s jinými církvemi?

Jo, asi největší s římskokatolickou církví, pak ještě okrajově s pár letničníma církvema, ale tam jsem se nikdy necítila nijak dobře, takže jsem se vyhýbala většímu kontaktu, ale oni rádi vtahují lidi hodně do děje, a to já jsem se držela hodně zpátky, protože mi přišlo, že mám zábrany v různých věcech, který pro mě jsou prostě celkem normální a přirozený.

Víra a rodina

Jak tě tvoje rodina ovlivnila ve víře? Jsou tvoji rodiče věřící?

Já jsem byla pokřtěná jako malá, asi v půl roce, a rodiče jsou teda věřící, jsou oba ze stejné církve jako já. Myslím, že to rodinný prostředí mě hodně ovlivnilo. Mě k tomu vedlo, že jsme chodili každou neděli do kostela a plus jsme se účastnili dalšího programu, který se děl přes týden a nebo o prázdninách; různé akce jsme prostě absolvovali, co se děly buď v našem sboru a nebo celocírkevně. No, a já jsem jednak cítila doma takový to zakotvení v té víře, a kromě toho, že jsem se pochybovala v tom prostředí, tak jsem získávala hodně kamarádů v církvi a bylo to pro mě takový zásadní místo, kam jsem se vždycky vracela a vždycky vracím.

A měla jsi někdy nějaké pochybnosti?

No, tak i když jsem říkala, že ČCE považuji za svojí, tak občas jsem měla pochybnosti, a nebo i mám, jestli mi to vyhovuje, protože tím, že vnímám i ostatní církve a snažím se v nich hledat něco dobrého, tak někdy se mi zdá, že něco u nás pokulhává, že jsme v něčem trošku zaostalý a něco

nereflektujeme tak, jak by bylo dobrý. Jako s vírou jako takovou, že bych si pohrávala, jestli jako věřím v trojjediného Boha, nebo jak to mám popsat, tak to jsem asi takhle neměla, i když jsem se nějakou dobu zajímala i o judaismus a jeho spojitost s křesťanstvím a rozdíly a tak. Ale cítila jsem se prostě vždycky křesťankou. Nikdy jsem neměla problém říct to.

A je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ?

Hm... Já hrozně nemám ráda takový ty povrchní narážky na jiný církve nebo vůbec asi takovou kritiku, která se mi zdá, že není vůbec konstruktivní, a která se mi zdá, že je založená na takových vnějších faktorech, který ale nejsou moc prokouknutý. Takže mi někdy vadí, že se odsuzují chvály, který zpívají třeba u katolíků nebo v nějakých těch letničních církvích, i když já sama k nim taky netíhnu, tak mi ale přijde, že něco do sebe mají. A připadá mi, že evangelíci jsou takový hodně racionální, zatímco v jiných církvích člověk přijde víc do kontaktu s nějakou mystikou a podle mě větší důvěrou nebo vírou v Boha, takovou opravdovou, díky který se ten člověk víc spolehne na Hospodina a svěří mu všechno. A nebere v potaz nějaký zákonitosti, který platí tady na zemi, možná pravděpodobně díky tomu, jak to tady zařídil Pán Bůh. Ale myslím, že evangelíci moc nevěří v nějaký zázraky nebo zásahy boží do našeho života. Ne, že by mi to úplně vadilo, ale někdy na to tak poukazuju, když se vede nějaká diskuze.

A jak se stavíš k představám nebe a pekla? Věříš v ně?

Jo. No, asi v obojí, s tím, že jsem slýchala dřív, že peklo neexistuje z evangelických kruhů, a pak jsem se dostala do katolických kruhů, kde to bylo jako naopak. Takže jsem se s tím dlouho srovnávala, a teď to mám tak, že nebe je pro mě boží království, který do jistý míry se může tady projevat nějakýma prostě radostnýma situacema a vztahama mezi lidma, nebo nějakým spokojeným soužitím, a to plný vidím v budoucnosti. A co se týče pekla, tak si myslím, že ten, kdo úplně zavrhne Boha, se může dostat do něčeho jako peklo, s tím, že to nevidím tak jako ty ohnivý nějaký kotle a takový věci, ale spíš, že bude ponechaný na pospas sobě a nebude mu pomoci, a najednou zjistí, že je to hrozně překerní situace.

Věříš na nějaký jiný (necírkevní) věci mezi nebem a zemí?

Něco mezi nebem a zemí? Hm... Já věřím třeba, že Hospodin opravdu zasahuje v našem světě, a to jsou možná takový ty věci mezi nebem a zemí. Že on nějak trošku působí v tomhle světě, ale není to vyloženě to boží království, který bude někde na věčnosti prostě. Tak tomuhle asi říkám mezi nebem a zemí. Můžou to být třeba nějaký zázraky, třeba uzdravení. Mně přijde někdy i zázrak, že jsem v takovém časovém presu, že nemůžu nic stihnout a najednou to prostě klapne úplně na minutu nebo vteřinu přesně, tím že třeba doběhnu autobus, a potom stihnu něco koupit, co jsem potřebovala, nebo něco takovýho. To mi připadá takový neuvěřitelný. A do toho se prostě stává, že se cítím třeba hrozně zamindrákovaně a do toho přijde nějaký impuls, který mě hrozně rozradostní. To jsou asi takový věci mezi nebem a zemí.

A jak se stavíš ke kartáčkám, léčitelům, horoskopům atd.?

No, já to mám trošku podmíněný tím, že jsem poslouchala nějaký rozhovor jednoho našeho českýho teologa českokobratrského, který to právě vysvětloval tak, že ono to klidně může zafungovat, ale že to není to, co by si Pán Bůh přál, aby tady fungovalo. Že ne všechno, co tady pomáhá, tak je prostě dobrý. Na druhou stranu si myslím, že je dobrý využívat nějaký nástroje, který nám Bůh dává, že prostě pak bychom mohli zavrhnout všechno. Ta hranice, kdy už jde o nějaký vyznávání jinýho kultu než Hospodina, tak ta je hrozně tenká. Je potřeba na to dávat hrozný pozor. Když třeba já se zamyslím, jaký ty alternativy nebo prostředky využít třeba k uzdravení nebo k čemukoliv, tak hodně přemýšlím nad tím, Pane Bože chceš tohle, abych to použila, dáváš mi to jako příležitost, a nebo mě to pokouší a svádí z tvojí cesty nebo tak. A tam je takový ten můj dialog s Hospodinem, který považuji za zásadní k tomu, abych se snažila zůstat na té cestě, i když prostě využívám to, co se mi staví do cesty.

A čteš si někdy horoskopy? Láká tě to?

Tomu se spíš směju. Říkám si, že to nemůže zafungovat. Asi tomuhle nevěřím. Nebo si je spíš čtu dozadu a pak se směju tomu, že to tak samozřejmě nebylo nebo tak.

Bohoslužby

Kam chodíš nejčastěji na bohoslužby?

K Martinovi, protože mi vyhovuje mi, že je to večer, i když já ráno jdu většinou taky do kostela, ale někdy si třeba pustím bohoslužby v rádiu na Vltavě vždycky ráno. A potom mi schází, že jsem nebyla v nějakém společenství. Přijde mi to takový neplnohodnotný, tak jdu večer k tomu Martinovi. Zrovna Martin ve zdi, já to nepovažuji za svůj sbor, já mám jiný svůj sbor, kde jsem členkou. Ale schází se tam hodně mladých lidí, který většinou znám, takže tam někdy jdu právě kvůli kamarádům. Co jsem tam byla zrovna v neděli naposled, tak jsem tam vzala svoji kmotřenku a chtěla jsem jít jednak kvůli tomu, abych se s ní viděla a abych ji vzala do prostředí, které ona tolik nezná a přitom se tam chce podívat. Samozřejmě i kvůli tomu, že jsem chtěla jít na bohoslužby.

Co bych ti k tomu ještě mohla říct? No, tak je to hodně jiný, protože je tam hodně mladých lidí, tak je to fajn. A tím, že já v tom svém sboru zažívám liturgicky jinou bohoslužbu než je tradiční českobratrská, tak mi občas přece jen chybí, protože ji mám ráda a ten důraz na to slovo, jak biblický, tak výklad, tak je pro mě hrozně důležitý. Je to pro mě prostě takový tradiční prostředí evangelický. Takže i z toho důvodu tam ráda přijdu. A je to krásný prostor, dobře se tam přemýšlí, dobře se tam je.

A našla bys nějaké nevýhody?

Pro mě je spíš nevýhodou, že se tam nedostanu vždycky, protože teď jezdím na víkendy často domů nebo jsem někde úplně pryč. Prostě ty nedělní večery ne úplně vždycky tam zvládnou dojít. Tak to je taková malá nevýhoda, ale nic proti Martinu, ale prostě kvůli tomu, že já se tam nedostanu.

A kde je tvůj domovský sbor?

No, je kousek od Plzně. Já jsem z Plzně.

Vyhovuje ti, že se u Martina ve zdi střídají kazatelé?

Jo, to je určitě výhoda. Někdy jsem na to koukala, kdo tam bude a teď to tak spíš nechávám náhodě. Většinou já právě i ráda střídám takhle ty

faráře nebo ráda slyším víc farářů. Připadá mi to dost inspirující, protože každý má svůj styl, i když se drží opravdu té tradiční evangelický liturgie.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

Náboženský aktivity? Jako někde jinde a nebo ve svém sboru?

Kdekoli.

Tak tam učím někdy nedělku a účastním se tam dalších programů třeba pro děti nebo nějakých výpomocí. Tím, že jsem studovala sociální práce, tak jsem často oslovena, abych vypomohla lidem třeba s postižením nebo tak, na nějakých táborech nebo při nějakých sbírkách a akcích, že někdo potřebuje asistenci nebo tak. Občas něco takového, případně nějaká příprava občerstvení.

Čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu?

Jo, jako čtu i poslouchám. Já to mám částečně zkreslený školou, protože do školy musím něco číst a často je to nějak teologicky zaměřený. A kromě toho si sama za sebe poslouchám ranní slovo, to běží na Českém rozhlasu dvě. A tam jsou právě zajímavý rozhovory, biblický texty se rozebírají, tak to třeba ráda poslouchám. Mám babičku, kterou považuji za svou osobní teoložku. Ona sice nevystudovala teologii, ale hodně tomu rozumí, a právě vždycky hodně četla. Tak s ní tak jako konzultuji, co mě napadne. Nebo s ní třeba připravuji nedělku a tak.

A nějak pravidelně se modlíš? Nebo to podle tebe patří jen do kostela?

Myslím si, že to nepatří jenom do kostela, ale že je to každodenní záležitost. A pokud to mám nějak ritualizovaný, tak to mám spojený s usínáním, případně s probouzením. Ale pro mě ani jedno není ideální, protože se na to nedokážu moc soustředit. Takže třeba v neděli si potom dělám odpoledne víc času na to, abych tím... prostě se věnuju nějakému čtení textu a přitom si vyhradím čas na modlitbu. A když mě napadne během dne něco, o co bych mohla poprosit nebo za co jsem vděčná, tak to neberu jako potřebu sepnout ruce, zavřít oči a prostě vyznat nějakou formuli, ale prostě to říkám tak spontánně, a mám dojem, že jsem v kontaktu s Hospodinem víceméně pořád.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Já, to jsem vlastně neříkala, že občas chodím na mládež do Strašnic, a tam je farář, který říkal takovou jakoby tezi, že ... nebo jak definovat Boha byla otázka a on odpovídal, že to prostě nejde, že kdybychom chtěli Boha definovat, tak zjistíme, že vlastně neexistuje nebo neexistuje pokud se ho snažíme definovat, že se neshodneme na té definici. Když se to pak začne rozvádět tahle myšlenka, tak člověk dochází k tomu, že vlastně každý náboženství má něco do sebe, a těm lidem jde o směřování k nějakému dobrému cíli, tak vlastně můžou být na dobré cestě a můžou tomu Bohu říkat jakkoliv a nemusí to být prostě špatně. Takže pro mě jsou problematický spíš takový ty radikálové nebo fanatici, který si to prostě přeberou po svém a jdou za nějakýma cílema, který směřují třeba k vyvražďování nebo k nějakým masochistickým zásahům, tak to se mi samozřejmě nelíbí, ale nepřipadá mi, že by to bylo hm... v podstatě nějaký náboženství. Nebo že by bylo dobře pojatý. Že když se pojme správně a nebere se něco doslovně, nějaký text, tak prostě se dá těžit z čehokoliv. S tím, že já jsem zakotvená v ČCE, a tak to беру.

A znáš učení jiných náboženství?

Asi prostě natolik, nakolik se probere v religionistice jakožto nějakým předmětu okrajovým nebo tak. S tím, že židovstvím jsem se zabývala trošku víc. Ale jinýma náboženstvíma natolik ne.

Rozhovor s Eliškou (Eliška, 18, studentka)

Středa 20. 5. 2015

Elišku jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde mi na sebe dala kontakt a později jsme se dohodli na rozhovor. K rozhovoru jsme se sešli ve středu, a jelikož bylo ošklivo, šli jsme do kavárny u ní ve škole.

Eliška ještě studuje na gymnáziu. Stejně jako všechny ostatní holky, se kterými jsem zatím dělala rozhovor, tak pochází z evangelické rodiny. Eliška k Martinovi ve zdi moc často nechodí, jelikož ještě pořád chodí s rodinou do svého sboru na ranní nedělní bohoslužby.

Při rozhovoru byla trošku nervózní. Toho jsem si ovšem ale všimla téměř u většiny lidí, že ve chvíli, kdy se zapne diktafon, začnou být více struční a méně uvolnění.

Eliška mi slouží jako příklad toho, že k Martinovi ve zdi nechodí jen vysokoškoláci, ale také občasní návštěvníci z řad mladších.

Základní informace

Jmenuji se Eliška, je mi 18 let, studuji na hudebním gymnáziu v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem ČCE.

A kdy je podle tebe člověk člen nějaké církve? Co musí splňovat?

Jako podle mě, nebo jako ty pravidla?

Podle tebe, jak to bereš ty osobně.

No tak asi by měl věřit v Boha a nějak souhlasit s názory jako tý církve nebo - ne s praktikama - je blbý slovo. Ale prostě nějak se s tím ztotožňovat. No, prostě se mu líbí nějaký ty nastavený pravidla nebo co se slaví, třeba takovýhle věci.

A co třeba účast na bohoslužbách?

To by asi bylo dobrý, chodit tam občas. Nemusí to být nutně každou neděli, protože se to někdy nezvládá, ale třeba aspoň jednou měsíčně tam přijít.

Jaký máš ty osobní vztah k církvi?

No, já jsem a v církvi vyrůstala od malička. Úplně jako v tom sboru v jakým jsem teď, jsem se v podstatě narodila. Chodím tam úplně od malička, takže přímo k tomu našemu sboru mám hodně dobrý vztah, protože to je jako moje druhá rodina a všichni mě tam znají od miminka. Takže se tam cítím dobře. Mám tam kamarády. A jinak k církvi obecně – jsem ráda, že patřím do týhle církve a nevím, jestli je to přímo mnou nebo naší farářkou, že moc nejezdíme na ty církevní akce jako mládež, protože se nám tam z větší části nechce nebo protože jsme na takové akci nebyli, a tak nevíme, co tam můžeme očekávat. Nějak moc nepoznáváme rádi další lidi. No, asi takhle.

Může na to mít vliv vaše farářka?

Je to možný, protože třeba nám ani neřekne, že se nějaká akce koná. Ona toho má hodně a může i zapomenout. Nebo nám to řekne, zeptá se nás, jestli tam chceme jet a my většinou, protože nevíme o co jde, a nebo ona také ne, takže nevíme, co se tam dělá, takže se nám tam taky moc nechce. Může to být také tím, že my v té mládeži jsme uzavřenější a spíš jako introverti a z tohoto důvodu se nám na ty akce jezdit nechce.

Jaký máš vztah k jiným církvím? Nebo máš zkušenosti s jinými církvemi?

Na základní školu jsem chodila do katolický školy Voršilka – jestli ti to něco říká. No, to je katolická. Takže myslím, že každou první středu v měsíci se chodilo místo asi dvou vyučovacích hodin do kostela vedlejšího, kde byla mše svatá. Tak to jsem přetrpěla vždycky, protože – no prostě jsem musela vydržet, tak jsem tam zpívala třeba ty písničky. To mi nevadilo, že jo a prostě jsem si nechodila pro tu hostii. Jako je fakt, že jsem se cítila trochu blbě, jako že tam jsem nějaký vyvrhel, ale chodil tam se mnou ještě jeden můj kamarád právě z té mládeže, takže to nebylo tak strašný. Takže takhle s katolíkama. A jinak jakoby osobní zkušenost, že bych byla v cizím kostele, to ne. Takže

v podstatě nemám problém s ostatními církvema. Ani s katolickými a ani s protestanskými. Je to prostě jejich jiný pohled na tu víru.

A když si říkala, že jsi to přetrpěla, co ti na těch mších vadilo? Něco konkrétního?

Za prvé mi strašně vadilo, že to na mši bylo pořád stejné. Říkaly se tam pořád stejné věci. Pak už jsem to po těch pár letech uměla nazpaměť. Jako nudilo mě to strašně. Prostě jsem věděla, že je to jiná církev, že tohle my neděláme, tak jsem to nedělala. Nevím, co bych k tomu ještě řekla.

A dávali ti nějak spolužáci najevo, že nepatříš mezi ně? Cítila ses tam jiná?

Já myslím, že ani ne, oni to věděli i třídní učitelka to věděla. Nevím, jestli někdo tajně se mi třeba smál - to fakt nevím, ale nic takového jsem nepociťovala.

Víra a rodina

Jak si myslíš, že tě rodina ovlivnila ve tvé víře.

No, tak asi hodně, protože oba dva moji rodiče jsou věřící a jsou ze stejné církve. Táta mojí mámy je farář, teď už v důchodu, ale býval farář. Takže je to prostě v rodině zažitý. Tátovi rodiče jsou taky evangelíci. Prostě jsem v tom vyrůstala, brala jsem to, že to prostě je, že do té církve patřím.

Neměla si třeba někdy pochybnosti? Nebo tendenci hledat svoji cestu?

Asi ne, mě to prostě vyhovovalo tím, že jsem na to byla zvyklá už od malinka. Když se třeba bavím – mám tady pár spolužáků, kteří jsou katolíci a občas se o tom bavíme, o těch rozdílech a tak. Když se podívám na ty věci, jaký oni mají pravidla a jaké máme my, tak mi to přijde lepší to, co máme my. A i oni uznávají to, co máme my, že máme pravidla lepší.

Je něco v církvi s čím se ty neztotožňuješ?

Nic mě nenapadá. Kdybych měla říct u katolíků, tak bych měla některý věci, které by mně vadily, ale mě nic nenapadá, co by se mi nelíbilo nebo s něčím, že bych nebyla spokojená.

Představa nebe a peklo. Věříš v ně?

V nebe jo. Když se řekne peklo, představím si typické čerty z pohádky. Ale jako by existoval protiklad nebe jako peklo, to ani ne. To si nepředstavuji. Když si představím, že se někdo nedostane do nebe, tak si nepředstavím, že by se dostal do pekla. Že je někde jinde, ale není to přímo peklo.

Věříš na jiné církevní věci mezi nebem zemí?

Jako třeba typu osud něco takového? Asi ne. Taky mě nic nenapadá.

A co tvůj názor na kartářky, léčitele nebo na horoskopy. Čteš si třeba horoskopy?

Horoskopy si nečtu, protože je to blbost podle mne. Kartářkám nebo takovým podobným věcem nevěřím. Jasně, někdy se to prostě povede, že něco vyvěští a ono se to pak stane, ale to může být náhoda. Vyloží karty a může to vždycky okecat, ať je na kartách cokoliv. Asi spíš ne – nevěřím.

A ty náhody, když si je zmínila.

Uvedla jsem to jako příklad. Osobní zkušenost s tím nemám - jako s kartářkou. Ale moje máma, kdysi zašla za nějakou léčitelkou kvůli nějakým bolestem a je fakt, že ona ji dala nějaký bylinky nebo něco a ono jí to fakt pomohlo, ale to podle mne nejsou čáry, ale ta paní zná bylinky a ví, na co se mají brát, tohle to ale beru. Nepřipadá mně to nic proti církvi.

Bohoslužby

Kam chodíš na bohoslužby?

Nejvíce chodím do svého domovského sboru na Jarově. Tady u Martina jsem byla zatím asi dvakrát nebo třikrát s tím, že s Danou - s kmotrou, protože jsme se domluvily, že tam půjdeme, protože jsme se sešly, že to vezmeme přes ten kostel. Já jsem tam byla poprvé a ona tam měla službu – asi víš, o co jde. Takže jsem jí tam pomáhala a pak jsme šly ještě na procházku. A teď jsme tam šly vlastně ráno a pak ještě večer ještě s jedním klukem, abychom se tam sešli. Vždycky je to s něčím spojené. Já totiž nemám dost času. Já tam pravidelně nechodím, jenom když se najde nějaká chvíle, když se chci vidět s tou kmotrou a tak.

Jak se to liší od bohoslužeb, kam chodíš normálně?

Mně se třeba líbí, že tam je vždycky jiný farář, je to takový zajímavý, a že mám možnost poznat ty pražský faráře. To mi přijde dobrý. A jinak tam asi chodí víc mladých lidí než do ostatních sborů. Takže je to příjemný, že tam můžu někoho poznat. Když tam jdu je tam minimálně jeden člověk, které ho znám. To je taky příjemný.

Pravidelně chodíš jinam do kostela. Když bys srovnala obě tyto bohoslužby?

No, prostě je to něco jiného. Třeba když je Večeře Páně, je fakt, že tam nastoupí všichni ti lidi, jsou v tom jednom velkém kruhu, je tam na to prostor. U nás jdeme na dvě kola, máme tam málo prostoru a máme tam víc lidí. Je mi nepříjemný, když mě pozoruje tolik lidí nebo má tu možnost na mě koukat, ale to je zase moje povaha. Takže za to Martin nemůže. Je to prostě trochu jiný, ale neprijde mi tam něco horšího.

Máš ještě další náboženský aktivity, které vykonáváš?

Chodím k nám na mládež. Vloni jsem byla na sjezdu úplně poprvé. Jinak na žádných těch pobytech jsem nebyla. Spíš jako malá, když mně bylo deset, jezdívali jsme s rodiči do Bělče na různé ty tábory a teďka vlastně ne. Jako chystám se jet na sjezd, i když je fakt, že teď po pátý pojedu do Chotěboře na hudební běh, takže se tam těším hodně, je to taková další církevní akce. Jinak jezdíme s mládeží poslední týden v srpnu do Křížlic na faru, a tam máme takový pobyt, ale to není moc církevní, jezdí tam naše farářka, jdeme tam do kostela. To je asi všechno.

Modlíš se pravidelně? Nebo čteš nějakou náboženskou literaturu?

Chci si jednou přečíst celou Bibli, zatím jsem přečetla Matoušovo evangelium, protože to máme v povinné četbě, myslím si, že je to dobré si přečíst, tak jsem to přečetla. Jinak jsem začala číst Bibli, ale za prvé četla bych to strašně dlouho, ale teď musím dávat přednost jiným knížkám, takže třeba až po maturitě si ji chci přečíst celou. Jinak, že bych četla nějakou takovou jinou knihu, to asi ne. Pár jich mám doma. Přečetla jsem Moje první bible, takový dětský, ale ty odbornější ne.

Jo modlím se, ale nemám to přesně daný, prostě ne pravidelný, když se modlím, tak se modlím třeba před spaním v posteli než usnu a většinou se modlím za někoho, třeba děda byl nedávno v nemocnici, tak jsem se modlila, aby se uzdravil a takhle, takže spíš za někoho.

Jak lidi přistupují k tomu, když řekneš, že jsi věřící. Poznala si nějaké předsudky třeba od nevěřících.

My jsme se po čtyřech letech tady na gymplu dělili na do té víc hudební třídy a do té míň hudební třídy a jeden spolužák, se kterým jsem chodila do třídy ty čtyři roky, byl strašný ateista. Když se řeklo Ježíš, tak hrůza. Moje kamarádka je katolička a on měl na ni blbý narážky typu tvůj Bůh tě zachrání a podobně. To mě docela vadilo, ale protože je to strašný blbec, tak jsem se na to vykašlala a neřešila jsem to. Tak to je co se týká školy. Na základce, že to byla katolická škola, tak tam se nedělo nic. Já se stýkám s lidma, který jsou věřící, a když se setkám s lidma, kteří nejsou věřící, buď ho neznám natolik, abych mu to řekla, nepřijde mi to tak důležitý. Když je to někdo koho znám, tak s tím nebyl problém, protože tím že není věřící tak se o tom moc nebavíme.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Třeba takový to náboženství jako je buddhismus a hinduismus mně přijdou některé věci nesmyslný, jako třeba reinkarnace, ale přijde mi hezký, že jsou spojený víc s přírodou, to se mi líbí. Jinak s islámem třeba jako takovým nemám problém. Mají taky Ježíše, sice jen jako proroka, ale uznávají ho. Myslím si, že žádné náboženství není špatné, když se to neradikalizuje, takový ty špatný události. Nevím, jestli Hare Krišna jsou křesťani. S tím náboženství jsem se přímo moc nesečkala, ale prostě mi vadí, jak chodí po ulicích a zpívají, to mi přijde, i když je svoboda a můžou si to dělat, že je to už obtěžování, když mě třeba někam zvou.

Osobně někoho znáš?

Asi ne. Měli jsme angličtináře, který o sobě tvrdil, že je budhista, ale asi dva roky zpátky, a myslím si, že je z toho spíš nadšený, než že by tomu přímo věřil. A jinak už asi nikoho neznám.

Rozhovor s Danielem (Daniel, 28, jáhen)

Středa 20. 5. 2015

Daniela jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde mi na sebe dal kontakt a později jsme se dohodli na rozhovor. K rozhovoru jsme se sešli ve středu, a jelikož bylo ošklivo, šli jsme do kavárny.

Daniela moje práce zaujala, jelikož sám dělal kvalitativní *výzkum* a rozhovory, o čemž mi povídal.

Daniel již pracuje jako jáhenský praktikant a rád by byl farářem. Daniel na mě působil zvláštním dojmem. Na rozdíl od Cyrila, který byl velmi milý, komunikativní, vstřícný a otevřený, tak Daniel je podle mě introvertní, tichý, při rozhovoru se mnou těkal pohledem a koukal spíše „do zdi“, zdál se mi velmi nejistý a při rozhovoru i trošku nervózní. Když porovnáám jeho jako faráře a Cyrila, tak je to podle mě veliký rozdíl.

Po nahrávání jsem si ještě chvilku povídali, ale spíše jsem vedla monolog, kterému Daniel přikyvoval nebo se jen pousmál.

Daniel je prvním mužem, se kterým jsem dělala rozhovor a který nebyl konvertita.

Základní informace

Jmenuji se Daniel, je mi 28 let, pracuji v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

No, tak jsem členem ČCE.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

(smích) No, to já nevím. Tak podle mě prostě fakt nevíme, kdo je členem té neviditelné církve. To ví jenom Bůh. A členství církve československý evangelický je nějak matně definováno v církevních řádech.

A máš na to ty osobně nějaký názor? Koho bereš za člena církve?

Tak já si fakt myslím, že ta církev jakoby, že nějaký jasný povědomí o ní má jenom ten Bůh, tím pádem věřím, že začíná tam, kde se dva, tři sejdou ve jménu Kristově, což bývá různý. Čím víc chodí do toho kostela, tím víc to je asi z venčí patrný často u některých těch lidí. (smích) To je můj takový názor na to asi.

Jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Hm... K církvi? No, tak to je takový poměrně vřelý vztah. Já to mám fakt rád tu církev. I když no... Taky prostě na druhou stranu nevím, jestli všechno co patří k té viditelný církvi, tak jestli k té neviditelný taky patří. A naopak prostě asi spatřuju i různý zajímavý věci mimo církev. Ale v zásadě když přestanu s touhle hrozně jako filosofickou nebo abstraktní úvahou, tak jako jsem fakt rád, že jsem členem prostě konkrétní církve. A jsem prostě rád, že tam můžu potkávat lidi všech věků a nezávisle na hierarchii a můžu s nima hledat toho společnýho Boha a tvořit s nima to společenství a sdílet s nima různý věci a tak.

A jaký je tvůj vztah k jiným církvím? Máš s nimi osobní zkušenost?

No, tak jako můj vztah je ekumenický takový. Mám rád všechny ty různý církve. Hodně inspirativní mi přijde leccos, co vzejde v katolický církvi. Jako ať už nějaký katolický knížky, který rád čtu, a nebo prostě nějaký kamarádi katolíci. Ale jsem zase rád, že jsem členem té ČCE, protože jakoby v té oficiální struktuře té katolický církve je spousta věcí, se kterýma bych se neztotožňoval tolik, ale zase jsem rád, že prostě mě může z venku ta katolická církev obohacovat. Potom studoval jsem na husitský fakultě, tak tam jsem taky poznal jak husity, tak husitskou teologii, která mi přišla v něčem obohacující, a jsem rád, že jsem studoval zrovna tohle. A takhle, myslím, že každá církev má prostě svoje silný a svoje slabý stránky no.

A máš zkušenosti s nějakými charismatickými církvemi?

No, tak mám, protože moje matka je členkou křesťanských společenství (KS), kam konvertovala kdysi, a tím pádem mám zkušenost. A nejen jakoby tuhle, ale hlavně tuhle.

A jaká je ta zkušenost? Jak se k tomu stavíš?

No, tak právě tím, že moje matka mě vychovávala celý život v tomto duchu, tak jsem s ní vedl jako různý jako diskuze a občas takový jako zápasy o to hledání té pravdy. A myslím si, že podobně jako ostatní církve to je církve, která má ty specifický silný a specifický slabý stránky. Třeba prostě konkrétně moje matka přerostla takový ty některý jejich fanatický sklony. Myslím si, že... jako pro mě je příkladem takový ty hluboký a intenzivní zbožnosti, která prostě není v ničem nenávistná nebo fanatická nebo tak. Proto bych řekl, že to může fungovat podobně jako ostatní jiný církve. Je tam ale prostě nějaký určitý riziko takovýho toho bezhlavýho fundamentalistickýho přístupu k některým věcem no.

Víra a rodina

Už jsi zmínil maminku, ale jak tě tvoje rodina ovlivnila ve víře? Jsou oba tvoji rodiče věřící?

Tak já celý život co jsem s nima vyrůstal, tak věřící jsou.

Hm... Když mně u toho KS nevadí ani ten fundamentalismus, mně prostě akorát vadí, když něco vybočí prostě z té lásky jako natolik, že třeba nějaký fundamentalistický výklad Bible by je vedl k nějaký jako, což je občas vede k tomu, že ty ostatní věřící začnou odsuzovat a tak. Ale to chci jen tak dodat na upřesněnou, protože přemýšlím o tom co říkám postupně.

Ale můj otec byl vychovávaný v nějaký vlažně katolický rodině, potom byl mimo veškerý oficiální církve, a potom v osmdesátých letech vlastně se stal členem ČCE, jejíž členem v současný době není, shodou okolností, ale je jakoby věřící, ale nechodí skoro vůbec do kostela. No, a matka konvertovala někdy asi po dvaceti letech, tak někdy okolo těch dvaceti, ke křesťanství a záhy se stala členkou KS.

A tys byl jako dítě pokřtěný nebo ne?

Jo, já jsem byl pokřtěný v ČCE, kam můj otec shodou okolností ještě chodil, pravidelně teda.

Takže jsi vyrůstal v církvi?

No, já jsem chodil na děti, jako na děti v týdně. A hm... Tím ale že můj otec nechodil tou dobou pravidelně do kostela, kam jsem šel taky jednou za rok, ale chodil jsem na ty děti. A pak až když jsem k tomu získal v průběhu dospívání hlubší vztah, tak jsem začal pravidelně chodit do kostela no, v neděli.

Jak u tebe vzniknul ten hlubší vztah?

Tak jednak jsem furt udržoval kontinuitu, že z těch dětí jsem přešel na konfirmandy a na mládež. Třeba ta konfirmace, si pamatuji, že pro mě byla jeden z klíčových bodů, zadruhé naše katechetka, která nás vedla jako děti, za třetí si pamatuji nějaký jako osobní hledání víry mezi mýma kamarádama a tak. Hm... Že jsem měl takovýho svéráznýho kamaráda, který nicméně byl katolík. Třeba když jsem k té víře získával vztah skrze nějaký jako pro mě zajímavý kulturní věci nebo takhle jako no.

Proč tvůj táta přestal chodit do kostela? Byl tam nějaký spor?

Ne, to ne, on je prostě líný a není schopen prostě ráno dostatečně vstát na to, aby do toho kostela šel. Že je zvyklý žít hodně v noci.

A je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ?

Jako v té svý?

Hm.

Já nevím, no. Ona naštěstí je natolik volná, že já se asi neztotožňuju se spoustou nějakých konkrétních tendencí u konkrétních lidí, ale pokud jde o ty řády ČCE, tak si nevzpomínám na nic, s čím bych se neztotožňoval asi.

A třeba ve věrouce? Jak se stavíš ke křesťanským představám nebe a pekla?

Když já jako vůbec nevím, co to to peklo je. (smích) Nevím, co je nějaká klasická křesťanská představa. Tak já jako nevím, všechno v to nějakým způsobem věřím, ale nevím přesně, jak třeba ta posmrtnost bude probíhat, nebo co ten Bůh s náma bude jako dělat. To je takový hodně tajemný a nevím, jestli na to Bible má nějakou jednoznačnou odpověď.

A věříš v nějaké jiné necírkevní věci mezi „nebem a zemí“?

No. (smích) Tak to fakt nevím.

Co třeba osud, kartářky, léčitelé?

Ne, v kartářku nevěřím.

A máš na tyhle věci nějaký názor? Čteš třeba horoskopy?

No, tak jestli míníš třeba horoskopy v časopise, tak tam..., tak tam to neberu vážně. A prostě co se týče nějakých zvláštnějších těch věcí, typu kartářství a nějaký spiritismus a tak, tak si myslím, že takový věci můžou z nějakýho důvodu fungovat, a že eventuálně se tam člověk může asi zaplést s nějakýma jinýma silama než je Bůh, a tím pádem prostě to hm... nevyhledávám. A pokud jde zase o jiný prostě rysy tý jakoby necírkevní spirituality, tak si myslím, že tam je jako těžký oddělit to zrno od těch plev, takže si myslím, že tam je spousta těch věcí, na co jde s těma lidma v dialogu navázat, a který jakoby jsou třeba nějaký mimo církevně třeba křesťanský nebo k tomu můžou vést prostě, a zase jiný věci bych považoval spíš za projev jiný víry než mý no.

Bohoslužby

Kam chodíš nejčastěji na bohoslužby?

No, k Martinovi. Já jsem tam vlastně začal chodit, protože mě jakoby... v něčem jsem si připadal svázaně a tak jako rozdrásaně na ranních bohoslužbách, kam jsem tou dobou chodil, ale nechtěl jsem začít chodit do jinýho sboru, a tím pádem jsem začal chodit do Martina ve zdi, protože se mi to tak jako vyvažovalo ten svět. Že tam to bylo takový prostě víc svobodnější na můj vkus, co se právě některých těch teologických důrazů a tak týkalo.

Taky je tam hrozně dobrý, že tam můžu pozvat jakoby svoje kamarády odkudkoliv a je to hrozně nízkoprahový. A když prostě chci v neděli večer vidět spoustu lidí, který nevidím přes týden, tak je vidím v neděli večer u toho Martina ve zdi. A líbí se mi taky, že se tam prostě střídají ty faráři týden co týden, což mi umožňuje nahlédnout tu rozmanitost těch přístupů no. Je to taky hezký prostor.

A chodíš v současné době i na nějaké jiné bohoslužby?

No, chodím no. Já tím, jak jsem jáhenský praktikant, tak musím chodit na bohoslužby do kostela, kde jsem zaměstnaný.

A našel bys nějakou nevýhodu u toho Martina ve zdi oproti těm klasickým bohoslužbám?

Tak oni u toho Martina jsou dost klasický, často, že to je taková standartní liturgie ČCE. A v těch Kobylisích je to relativně podobný. Takže já bych tohle asi nebyl schopný nějak jako fundovaně zodpovědět, že jakoby nemám zkušenost s nějakým výrazným liturgickým rozdílem.

A když bys porovnal to společenství? Nebo tak nějak celkově?

Jo, takhle. Tak jako když do toho zahrneme i to společenství, tak nevýhoda pro mě u Martina ve zdi je, že se tam nesetkávají všechny ty generace najednou.

Tak v Kobylisích je asi sbor, který se schází každou neděli.

No, ale tak ona to je zároveň i jakoby výhoda, že se tam nesetkávají všechny ty generace najednou. Člověk od toho získá něco jiného, než co by chtěl od klasického sboru prostě.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

Náboženské aktivity? Prostě všechny v tom sboru, kde jsem zaměstnaný no. (smích) Takže tam vlastně se zúčastňuju všech aktivit místních.

Máš nějakou pravidelnou dobu, kdy se modlíš?

No, tak mám. Hm... no.

A čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu?

No, celkem v jednom kuse. No.

Přečetl jsi celou Biblii?

To si myslím, že v životě ne. (smích)

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Většinou ambivalentní. Hm... Že bych se asi neodvážil tvrdit, že vedou všechny k jednomu cíli. Ale asi si dovedu představit, že Bůh prostě nějak jako

může vést ty lidi skrze jednotlivý důrazy těchto jiných náboženství, že asi ten Ježíš, jako jak říká v tom Janově evangeliu takový to ehm... no, teď bych to necitoval moc přesně. Ale prostě, že si nemyslím, že to má zákonitě stejný cíl jako to křesťanství, ale já doufám, že Bůh s tím taky může pracovat s těma druhýma náboženstvíma, a že to jako může být hodnotný v tom dialogu, že prostě když vedu ten dialog s jinak věřícím člověkem, tak to může být vzájemně obohacující a prospěšný. Ale myslím si, že i člověk může občas vytvořit nějaký nešikovný verze jakoby synkretismu prostě křesťanství a jiných náboženství, mám dojem. Nevím, jak bych to konkrétně jako rozlišil, to mi je dlouhodobě nejasná otázka.

A jestli jsme už u poslední otázky, tak vůbec nevím, jestli jsem ti odpověděl jako dostatečně přesně jako to, co prožívám uvnitř, protože si myslím, že to jsou jakoby takové otázky, na který si myslím, že zprvu odpovídám nějak agnosticky skoro, a potom jako za druhý bych ti řekl, že jsem jako ortodoxní křesťan ve všem a strašně jako... prostě nevím. Nevím fakt, jak moc to bude vypovídat o mně.

Rozhovor s Emilem (Emil, 20, student)

Čtvrtek 21. 5. 2015

Emila jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde mi na sebe dal kontakt se slovy: „Pozor, nesplet' tady tu trojku na sedmičku, nebo budeš volat do restaurace; těch lidí mi volá docela hodně.“ Později jsme se dohodli na rozhovor. K rozhovoru jsme se sešli ve čtvrtek v kavárně Marathon.

Když jsem do kavárny přišla, seděl Emil u stolu s kamarádkou, se kterou se tam náhodně potkal. Františka mi hned nabídla, že mi poskytne rozhovor, jestli chci, jelikož k Martinovi ve zdi také chodí.

Emil je z evangelické rodiny a studuje teologii. Rozhovor s ním byl velmi příjemný a po nahrávání jsme si v kavárně, ještě spolu s Františka, povídali.

Základní informace

Jmenuji se Emil, je mi 20 let, studuji na ETF UK v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem člen ČCE.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

Tak to je nějak oficiálně daný, že jsi zapsaný v nějaký matrice. (smích) Jsi pokřtěný, což ale papírových křesťanů je hodně, takových který jsou členi církve, ale vlastně jim to nic neříká. Spíš mi přijde důležitější, jestli se člověk s tím křesťanským vyznáním ztotožňuje. A co se týče té evangelický církve, tak jestli přijímá ty myšlenky, který vycházejí z reformace. A podle mě je mnohem důležitější, jestli on sám v té církvi jako žije. Jako jestli je na něm vidět, protože ono se řekne chodí do kostela, to ani o sobě ne, spíš asi jestli naplňuje ten život v církvi, jestli třeba mladý člověk chodí na mládež, a pak s těma lidma třeba do... Je prostě mnohem důležitější, jestli to naplňuje jeho

život. Vlastně ani nemusí být členem církve, ale vlastně tam nějak patří do toho společenství, a to mi přijde důležitější než to papírový členství.

Jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Jako k naší nebo obecně?

K té, kterou jsi součástí.

No, tak já vyrůstám odmala v ČCE. A jako malý jsem to nijak neřešil, jsem nic nevěděl, že jo. (smích) Jsem rád, že jsem v ČCE, protože se mi líbí tak jako, co se týče toho myšlení, otevřenější přístup, jak k tomu křesťanskému učení, tak z toho učení jako vztah ke společnosti, který ehm že vlastně já jsem křesťan ale nemám vlastně problém s tím, jako kritizovat nějakých jevy společenský, ale jako že nemám problém s tím, že kamarádi nějaký nejsou věřící a nebo jsou členi jiných církví. Bavím se se všema, který jsou v pohodě a nebo tak. Hlavně se mi líbí, že, nebo alespoň jak já jsem poznal ČCE, vím, že ty jevy jsou tam taky, alespoň neodsuzuje společnost prostě z principu toho, že není křesťanská.

Máš zkušenost s jinými církvemi? Jaký k nim máš vztah?

Nemám moc osobní zkušenost s jinýma církvema. Jako znám lidi z jiných církví, ale nikdy vlastně jsem neřešil nějaký konfesní rozdíly jakoby s těma lidma. Co se týče jakoby těch hm... co vím teoreticky o těch jiných církvích, tak mám trochu jako osobní problém s některýma, ale snažím se jako o to v životě, aby lidi v jiných církvích spolupracovali na tom, co je společný, protože jsme všichni křesťani. A to mi přijde důležitější než ty jednotlivý rozdíly.

A konkrétně máš s jakýma zkušenost?

Znám spoustu katolíků osobně, ale prostě nikdy jsem s nima neřešil žádný věroučný jako problémy. Spíš prostě se kamarádíme a nějak žijeme a máme společný nějaký přístup k životu, který je jiný trošku v něčem, než mají ostatní lidi, který nejsou v církvi nebo tak. Víím že, znám pár lidí z CB, respektive některý jsou vlastně členy i naší církve, ale mají ten přístup k víře v něčem stejný jako v CB, a s tím mám trochu problém, když s tím evangelikálním přístupem, prostě mi nepříjde, není to pro mě vlastní, a

nepřijde mi ani někdy správný ten přístup. Jako to myšlení ať si věří, jak chtěj, ale mě se hrozně nelíbí přístup, který odsuzuje nějaký jiný projevy víry nebo náboženství nebo myšlení. A to mám pocit, že se občas u těch evangelikálních lidí objevuje a to se mi nelíbí a přijde mi to špatný, jako že to není křesťanský. Na druhou stranu není to vždycky a i v CB jsou lidi, který jsou naopak úplně výborný, jako třeba je Zdeněk Vojtíšek, což je učitel tady na fakultě, nebo on je na husitský fakultě, a je to religionista, takže on zná ty sektářský jevy a je přesný opak toho, ale je přesto členem CB, takže se to nedá zobecnit.

Víra a rodina

Jak tě rodina ovlivnila v tvojí víře?

Docela zásadně, teda hlavně máma. Máma uvěřila někdy v sedmnácti letech nebo takhle. Ona teda byla pokřtěná jako dítě, ale rodiče ji nijak nevedli k tý církvi, protože se narodila v padesátých letech, takže rodiče už k tomu byli trošku zdrženlivější jednak kvůli společenskému tlaku, jednak děda v té době ještě tak jakoby s tím komunismem tak nějak souzněl, ale potom teda už taky ne, ale souviselo to s tím vztahem k církvi. Ale potom máma uvěřila nějak v těch sedmnácti letech, protože její sestra, moje teta, začala chodit do kostela, a potom začala studovat teologii. A mámin přístup, který je hodně svobodomyšlný, mě vedl od dětství. Táta je takový, že to neřeší, on je sice členem strašnickýho sboru taky; já jsem ze Strašnic, ale nechodí do kostela moc pravidelně, spíš jednou za čas. Ten na mě ale neměl vliv v tomhle tom. Jako svým přístupem k životu jo, ale ne co se týče víry. Ale máma jo a vlastně mě podporovala v tom od malička. Chodil jsem; já si teda pamatuju nedělní školu třeba až nějak od devíti let, že si nepamatuji dětství předtím, že tam byly nějaký osobní problémy mámy s tím, ale to je jedno. Ale odmala mě vedla k církvi, k víře a náboženství, ale takovým způsobem, který nebyl nikterak nátlakový nebo dogmatický. Že třeba moji starší bráchové mají stejnou výchovu jako já, akorát jsou o hodně starší, a vím, že právě nejstarší brácha taky žije v církvi normálně, ale ten druhý, který měl úplně

stejnou výchovu, tak ten ne, ten to prostě odmítl, a rodiče řekli jako OK, prostě je to tvoje volba, netlačili ho prostě do ničeho. Tenhle přístup mi přijde takový přirozený hm... vlastně dobrý.

Ten vliv na mě asi ještě měla mnohem víc než ta rodina, která mě k tomu přivedla, ta církev samotná. Ten strašnický sbor, kde prostě nedělní škola, ten náš farář a všichni lidi jsou tak v pohodě. Zároveň vidím na jejich životě, že je to naplňuje a že je to správný, tak to mě jako utvrdilo v tom, že vlastně tahle volba je pro mě dobrá.

A je něco, s čím se v té církvi neztotožňuješ?

Ehm.. Nevím, jestli se to dá říct o církvi obecně, protože to, co se mi líbí na ČCE, je, že nemá vlastně nějaký jedno hlavní učení, kromě vyznání víry a Bible nebo tak, že nemá rozpracovaný obrovský systém pravidel jako má třeba katolická církev. Takže se vlastně nedá tolik moc věcí najít. Ale nelíbí se mi některý jevy, který se v té církvi objevují, což může být jednak některý ty charismatický proudy a jednak naopak nějaký jako „zkoženení“, nebo jak to říct, jako prostě přístup lidí, který vlastně jako nějak chodí do té církve, ale vlastně jim to nic neříká a nelíbí se jim ani ty charismatický jevy, ale ani žádný jiný jevy, a jsou takový jako že... Mám trošku problém s tím, že hm... je sice myšlením otevřená ta církev, ale přijde mi, že se neumí otevřít společnosti, neumí veřejně působit tak, aby nalákala. Protože mně přijde, že pro spoustu inteligentních lidí nebo lidí je hrozně lákavá, když se bavím s nějakýma kamarádama, ateistama, tak jako vidím, že vlastně by jim to bylo i přístupný, ale nemají šanci se to dozvědět někde jinde než od těch konkrétních lidí. Ale nevím, jak to změnit, protože právě ta misie, která je obvyklá u evangelikálních církví se mi nelíbí a právě funguje jako na mě odpudivě. Nevím, jak tohle úplně pojmout.

A je něco, co se týká věrouky, s čím se neztotožňuješ?

No, to je právě, že si myslím, že takový pravidla úplně nejsou. Hm... Záleží dost s jakým se člověk setká farářem, ve kterým sboru je, protože ty sbory se dost liší. Takže kdybych možná byl z jiného společenství v rámci té církve, tak bych asi měl třeba problémy s něčím. Ale v tom, jak já jsem poznal

ČCE, tak z věroučnými problémama nebo věcma problém nemám, protože mi přijde, že jak nejsou žádný jakoby moc centralizovaný nebo daný nějak jakoby nedotazovatelně nebo, že není nic danýho dogmaticky, kromě těch úplně základních, který jsou ve všech církvích jasně společný, jako trojiční učení a klasika, tak to, že nejsou žádný, že třeba se mi líbí, že naše církev, na rozdíl od některých jiných církví, není prvoplánově ne... odmítavá třeba k homosexualitě. To mi přijde, že tam prostě není v té církvi, nebo je to u některých lidí, ale celkově ta církev tak nepůsobí nebo to neříká, protože se právě snaží to řešit nějak komplexně. Synodní rada vydala před několika lety nějakou práci, na který pracovali teologové, ale právě i vědci a doktoři nebo biologové, o homosexuálních vztazích. A nebylo to žádný, že by řekli prostě ne. Ale zkoumali to teologové, co se o tom píše v Bibli, jestli se tam vůbec něco píše, doktorové, jak se to řeší v poslední vědě a tak. Ta synodní rada vydala tuhle práci, ale zároveň ani neřekla žádný rozhodnutí, prostě řekla, tady jsou argumenty a nějak si to jako lidi přeberte. Že se úplně nedá říct, že ČCE si myslí „že“. Může se říct, tenhle ten farář si myslí na základě toho, v co věří ta církev, a na základě toho vyvodí nějaký závěry. Ale není žádný centrální učení církve, si myslím. Tak to na mě působí.

Takže vlastně s nějakým věroučným učením nebo věroukou nemám problém. Mi přijde, že si ji do jisté míry můžu dotvořit sám, pokud jsem v těch hranicích, které určuje klasické vyznání víry a Bible.

Jak se stavíš k představám nebe a pekla? Věříš v ně?

To je dost složitý. Hm... Já si myslím, a teď to říkám úplně sám a nemám to argumentačně podložené nějakýma teologama nebo Biblií nebo tak, ale já věřím v to, že taková ta představa nebe a pekla je hrozně zjednodušující a úplně to tak není. Třeba si myslím, že peklo v podstatě není, že to je spíš představa středověká, která byla z morálních důvodů vymyšlená na základě nějakých starších myšlení. Ale přijde mi hlavně důležitý na křesťanství, a pro mě zásadní, že Bůh miluje člověka a lidi všechny. A proto přišel jako Ježíš na svět, a proto byl ukřižovaný, a proto vstal z mrtvých, a tím porazil tu smrt. A věřím tomu, že to odpuštění boží, odpuštění hříchů, vin, našich prohřešků,

protože každý něco udělal, ať se snaží sebevíc, tak to odpuštění a ta milost boží je pro všechny. A věřím tomu, že opravdu pro všechny, i když je to dost problematická výpověď, ale já věřím tomu, že pro všechny. A proto mi přijde, že peklo jestli je, tak je prázdný. A nevím ani, jak si ho představit nějaký peklo.

A to nebe, to je zase druhá věc. Já se snažím moc neřešit představu nebe, protože jakákoli lidská představa je jenom lidská představa, a vždycky to bude jinak. Já jenom doufám a věřím, že to bude dobrý, to co bude po smrti, ať to bude cokoliv. Že věřím, že Bůh má natolik rád lidi, takže to bude dobrý. Je samozřejmě ve věrouce ta myšlenka soudu, a já věřím, že člověk si prožije u toho soudu, ať už bude vypadat jakkoliv, ty svoje provinění, a vlastně bude na něm, jestli bude schopný i po tom, co si uvědomí, co všechno udělal, přijmout to boží odpuštění, které mu bude nabídnuto. Tak to je tak jako moje představa, ale nevím, nemám ji načtenou nebo tak.

Věříš v nějaké necírkevní věci mezi „nebem a zemí“?

Teď nevím, co úplně přesně myslíš.

Tak třeba osud, kartárky, léčitelé atd. nebo čteš horoskopy?

Jo. Nečtu si horoskopy a dost nima opovrhují. (smích) Ale přijde mi, že nějaký věci v tomhle tom stylu, nějakou působnost mají. Ale rozhodně ne v tom, jak je to zpopularizovaný. Tomu, co se dneska vykládá jako ta esoterika všechna možná, ty kartárky a horoskopy, tak tomu, jak se to projevuje, absolutně nevěřím. Ale to, na čem je to založený, na té myšlence, tak o tom řeknu, že nevím, že to je možný, že na světě je toho tolik neprozkoumanýho, jako oproti minulosti už ho máme prozkoumaný, ale stejně furt nevíme tolik věcí, že je možný, že v tom světě je ještě něco nějak, nějaký síly. Přece jenom se o tom v Bibli hodně mluví, že jsou síly na světě, který prostě nejsou od Boha, nebo jako lidský ani božský, tak možná něco takovýho působí, ale nemám s tím zkušenost. A nevím, nepřemýšlím o tom.

Bohoslužby

Kam teď chodíš nejčastěji na bohoslužby?

Já chodím k Martinovi, protože jednak jsem člen seniorátního odboru mládeže (SOM), takže tam mívám ohlášky, první čtení a pomáhám s tím, jak ty bohoslužby tam fungují, ale jednak i proto, že se mi líbí to společenství. Že to je prostě i v evangelickém prostředí něco výjimečného. Protože to není klasický sbor, není to klasický kostel, kam chodí ty stejní lidi furt a vlastně tam každou neděli můžeš potkat někoho jinýho. Sice tam chodí ustálená skupina mládeže a pár lidí, který nepatří do žádnýho sboru.

A vlastně smysl toho Martina je, že je to jako pro mládež, hlavně pro studenty, kteří jsou mimo Prahu a přijedou v neděli večer, tak jdou do kostela, aby tam potkali nějaký kamarády nebo tak. A líbí se mi zároveň, že se tam střídají faráři, že tam každou neděli káže někdo jiný, což vlastně pomáhá poznávat, co v té církvi je za lidi, jaký jsou faráři, jaký mají myšlenky, a že je vlastně různorodá ta církev.

Chodíš i na jiné bohoslužby?

Jsem člen strašnickýho sboru, a tam chodím do kostela no. Pravidelně v podstatě, někdy teda nejdu ale no.

Když porovnáš Martina a jiné bohoslužby?

Já bych řekl, že je velký rozdíl, teď teda nemluvím konkrétně o bohoslužbách, že rozdíl je v tom, že Martin ve zdi není sbor, jenom bohoslužby, s tím že nemá setkání jiný než ty bohoslužby, že vlastně sbor jako takový funguje na bohoslužby, a když je to aktivní sbor, tak má spoustu aktivit mimo to, kde se ty lidi můžou potkat, což ten Martin jakoby nemá. Sice se po bohoslužbách chodí do Marathonu, což je takový dohrání těch bohoslužeb, kde si můžeš promluvit s tím farářem, s těma ostatníma, napít se a tak.

No, ještě něco jsem chtěl říct. Jo! Že jak je to jako, že tam může jít každý, že tam chodí i některý nekřesťani nebo i mimo ČCE lidi, takže to zároveň může i představit tu naši církev těm lidem odjinud no. A pak taky když se na tom podílí ten SOM, kterýho jsem členem, tak zároveň tam máme ohlášky, kde zveme na akce, který jsou seniorátní v rámci pražský mládeže,

takže to potom může těm lidem nahradit ten sborový život teoreticky, protože ono těch akcí zas není tolik, ale alespoň něco.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

Jsem členem SOM. Jednak taky studuji teologii, což by se dalo pojmut jako něco takového, a pak vlastně v tom strašnickém sboru, tak tam jsem učitel nedělní školy, zároveň si tam teď půlíme biblický hodiny pro mladší děti, to je vždycky ve čtvrtek, a pak taky jezdím na tábory strašnický nedělní školy jako vedoucí a v mládež jsem aktivní, to je jako hlavní.

A čteš nějakou nábožensky zaměřenou literaturu? Když studuješ tak asi...

Když studuju, tak musím. (smích) Ale asi bych měl víc, teď moc nečtu. (smích)

A sám od sebe?

Já už jsem před tím studiem četl něco sám od sebe. A teď zároveň u některých těch, že si snažím i vybírat, aby se mi k tomu studiu hodilo něco, co mě zároveň bude bavit číst nebo mi to něco řekne. Zatím to tak funguje, jsem v prváku, zatím na to mám i čas trochu, takže si můžu do jistý míry jako vybírat a zatím mě to baví.

A Bibli jsi přečetl?

Bibli jsem nepřečetl celou, i když bych asi měl teď ji mít přečtenou. Ale tak Nový zákon mám v podstatě asi skoro už celý jako to, a některý části jsem četl několikrát a některý vůbec, ono to je jako těžký no.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Mně se líbí teorie, teď zjišťuju, že už asi taky nebude fungovat, že to bude trochu složitější, ale na velký zjednodušení se mi líbí teorie, že člověk jako takový prostě má přirozeně jakoby pocit, nebo má v sobě jako ten vztah k něčemu, co ho přesahuje, že to jako hledá v životě. Někdo se s tím vypořádá tak, že to odmítne, někdo se vydá na nějakou cestu a ty cesty se liší, protože kultury se liší. Ono prostě nemůže být někdo od mala křesťan, když žije

někde v Číně nebo tak. Teda dneska už jo, ale v historii to nemohlo být, protože neznal žádný křesťanství, protože křesťanství vzniklo v Izraeli, a pak se šířilo po Evropě a do té Asie dál něco málo proniklo. A navíc je vidět, že ty cesty vedou ke stejnému cíli, jenom se prostě jinak tváří, protože jsou z jiných směrů, a tak vlastně si můžeme představit, taková jednoduchá klasika, hora, a na tu jsou různé cesty z různých začátků, ale vlastně na konci ten cíl je stejný, protože stejně to, co nás přesahuje, nás přesahuje natolik, že naše představy to nikdy nemůžou pojmout. Evropskému myšlení je bližší křesťanství, východnímu myšlení je bližší buddhismus, hinduismus nebo takovýchle cest, ale nikdy jako tady nemůžeme poznat tu pravdu úplně. Máme jako různé náznaky. A zajímavý je právě, že v těch nejvyšších mysticko spirituálních vrcholích u těch největších myslitelů, ty představy jsou fakt podobné. Že to už je vlastně pokora před tím tajemstvím, tak to je vlastně ve všech náboženstvích, nebo jako jakou s tím mám zatím zkušenost, nebo co jsem načel, tak je vlastně dost podobným směrem, a zároveň etický principy se v těch základních principech dost shodují. Že vlastně mají jiný základ v těch různých náboženstvích, ale vlastně to různé chování je vede ke stejnému cíli nebo tak, jako ke stejnému chování, k tomu projevu toho náboženství. Samozřejmě v těch ideálech. Pak se to samozřejmě liší, lidi jsou prostě nedokonalí, takže si všechno jako přetvoří. A každý náboženství zároveň bylo použitý k nějakému zlu, včetně buddhismu, který třeba se na to vůbec nezdá, ale buddhistický terorismus taky existuje, takže to je potom taky těžký.

Znáš osobně někoho, kdo vyznává jiné náboženství?

Ne, asi ne. Jako ne mezi nejbližšíma přátelama. Asi jsem se setkal s některýma lidma, ale teď mě nikdo nenapadá. Teda když nepočítám třeba ateisty. (smích)

A když by tady začalo být hodně vyznavačů jiného náboženství?

No, mně to přijde jako v pohodě. Tak díky tomu, že ten svět už je tak jako propojený, alespoň západní svět, že by měl být otevřený pro ty jiné kultury. A měl by umožnit jim, aby si tady našli místo. Jako neměl by jim

bránit jako a neměl by jim vnucovat svoje nějaký myšlenky. Samozřejmě co se týče toho projevu, tak jsou nějaký zákony, tak v rámci těch zákonů, aby se jako lidi chovali, ale co se týče myšlení, tak by mělo mít tady otevřený přístup.

Rozhovor s Františkou (Františka, 22, studentka)

Čtvrtek 21. 5. 2015

Františku jsem potkala v kavárně Marathon, když jsem dělala rozhovor s Emilem, kdy mi hned nabídla, že mi poskytne rozhovor, jestli chci, jelikož k Martinovi ve zdi také chodí.

Františka je velmi upovídaná, mluví hlasitě a výrazně gestikuluje. Nebojí se říct nic „narovinu“ a být kritická. Během rozhovoru se ostřeji vyhraňovala vůči kartářkám, načež k nám přišel nějaký rozhořčený pán, který ji napomenul, že když už říká takové nesmysly, tak ať mluví alespoň potichu. Ona si z toho ovšem vůbec nic nedělala.

Františka mi slouží jako příklad toho, že k Martinovi ve zdi nechodí jen členové ČCE, ale také občasní návštěvníci z řad jiných církví.

Základní informace

Jmenuji se Františka, je mi 22 let, studuji na FF UK v Praze a taky pracuji a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Jsem členem římskokatolický církve.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

Tak jako požadavky jsou jasné, což je křest. Vlastně je pravda, což říkal i Emil, že znám hodně i těch falešných nebo papírových hlavně katolíků, kdy mám pocit, že se to dělalo hlavně dřív, kdy ty rodiče křtili ty děti jako z takový pověrčivosti. Ještě moje generace to tak má, že znám dost lidí, co tam jako měli takový to, tak ho pokřtíme pro jistotu, co kdyby náhodou. (Emil: Takový očkování.) No, něco takovýho, takový očkování. Ale jakoby myslím, že členem církve dělá asi to, že se nějakým způsobem alespoň občas aktivně účastní nějakýho jakoby života tý církve. Jako no.

A jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Komplikovaný relativně, protože mám občas problém s tím, že ta církev jakoby, naše katolická prostě, je branná tak, že nemůže dělat ty chyby, což všichni jakoby vědí, že je dělala, a vlastně i církev sama se omlouvá za ty chyby z předchozích staletí, že jo, což je jakoby v něčem kontradiktorický. Takže jakoby veskrze kladný, protože když jsem přemýšlela o tom, jestli bych se na to měla vykašlat, protože s církví ve spoustou věcí nesouhlasím, tak jsem si říkala, že jakoby ne, protože ehm to bych si potom musela být natolik jistá, že vím, jak se to má dělat, že bych si založila vlastní církev. Tak si jistá nejsem, a tady to mi přišlo, že má nějaký rozumnější věci, se kterými souhlasím, a že ta církev prostě potřebuje lidi, který s ní do jistý míry nesouhlasí, aby ji mohli měnit. Protože kdyby v ní byli jenom lidi, který s ní souhlasí ve všem, co ta církev udělá, tak prostě by se církev nezměnila a církev se mění, což prostě znamená logicky, že v ní jsou takový lidi, který ji nějakým způsobem chtějí měnit, protože s tím nejsou spokojení. Myslím si, že církev takový lidi potřebuje, a rozhodně si to myslí spousta mých katolických známých. Takže tý církvi vlastně odpustíme dost věcí, protože víme, že je v něčem trochu pozadu, a hrozně doufáme, že bude víc popředu, a že ty nutný změny nastanou. Ale takový to, že víš, že někoho nemůžeš uspěchat, protože má své tempo. Tak nějak je to dobrý, ale je potřeba to měnit, ale má to své tempo.

Jaký máš vztah nebo zkušenosti s jinými církvemi?

Veskrze pozitivní, kromě teda tý jedny absurdní zkušenosti, kdy jsem měla pocit, když jsem šla na nějakou evangelickou akci, která teda ale nebyla náboženská, a přišlo mi, že jsou hrozně semknutá skupina a všichni se mezi sebou znají, ale jak je těch katolíků víc, tak u nich to tak není. A přišlo mi, to jsem teda byla o dost mladší, nebo o dost ne, ale mladší, že čím jsem starší, tak mám jenom ty dobrý zkušenosti. Kromě toho, že fakt nemám ráda charismatický jakoby denominace křesťanský, protože mi přijde, že opravdu

jako konají víc špatností než dobrých věcí. Třeba i „opusáci“⁸, kteří jsou součástí katolíků, už jsou pro mě hodně přes čáru. A třeba Církev bratrská, tam se to hrozně liší sbor od sboru, což je teda taky znakem, že to je charismatická církev. Myslím si, že není dobře, aby se jednotlivé sbory nějak hodně lišily. O Církvi bratrské jsem slyšela spoustu „storek“, který už opravdu nebyly „OK“. „Céběčko“ pořádalo nějakou akci pro mládež, asi to byl tábor, a nějaká holka měla, myslím, nějakou alergickou reakci, začala se třást, no tak holky zavolali vedoucí, ale pak se kolem ní semkli v kruhu, drželi se za ruce a začali z ní vymítat d'ábla. Zajímavý na tom je, že se to pak řešilo i na staršovstvu, kde bodem oficiálního programu byla otázka, jestli v té šestnáctileté holce byl d'ábel nebo ne, což mi přijde úplně absurdní. Jediné, s čím tedy nemám dobré zkušenosti, jsou charismatické denominace. Nedobré věci jsem slyšela i o křesťanském společenství. Vlastně se jich obávám.

Víra a rodina

Jsou tvoji rodiče věřící? Jak tě ovlivnila tvoje rodina ve víře?

V současné době jsou oba věřící a pokřtěný katolíci, nicméně tomu tak nebylo vždycky. Jak už jsem říkala, já jsem byla křtěná společně s bráchou, mně bylo tehdy deset, jemu pět. Chodili jsme na přípravu k jednomu faráři, který za dva roky po nás pokřtil i mámu, a táta se nechal pokřtít asi před čtyřmi roky. Jako malá jsem nebyla vychovávána jako katolička, řekla bych, že jsem byla vychovávána jako křesťanka. Bůh jo, Ježíš jo, ale pokud si správně pamatuju, tak vůbec nebylo tematizovaný, že jsem katolička, což bylo tím, že moji rodiče jsou dost liberální a přemýšliví lidi.

A jak si k tomu sama našla cestu?

Když mě rodiče vodili na přípravu, brácha byl mladší, ale mě bylo těch deset, a to už si člověk leccos uvědomuje. Není to, jako když se křtí roční děti. Když už jsem pak byla pokřtěná, měla jsem období, kdy jsem třeba vůbec nechodila do kostela, tři roky jsem nešla ke zpovědi, protože se mi tam

⁸ Opus Dei je osobní prelaturou katolické církve (pozn. autora).

nechtělo, ale zase zhruba od šestnácti jsem do kostela začala chodit. Nejdou tam teda po každý, protože ne po každý to člověk stihne.

A je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ?

Jo, spoustu věcí. Třeba celibát. Myslím si, že požadavek celibátu dával smysl v době, kdy byl zavedený, což teda mimochodem není tak dávno, nějaký dvanáctý století. Strašně moc lidí si myslí, že celibát je v katolické církvi od začátku, což vůbec není pravda. Byl zavedený jednak z majetkových důvodů, ale i třeba i kvůli tomu, že když jsou lidi vyslýchaný, tak se dá zaútočit blížkýma, ale když kněz žádný blížký nemá... Myslím, že důvody, kvůli kterým byl zavedený, už dávno neexistují, že by měl být zrušen, a myslím, že bude. Něco podobného si myslím o tématu žen v kněžské službě, ale tady si myslím, že to bude trvat mnohem dýl. Zvláštní je, že rozumově mi to přijde „OK“, ale jak jsem zvyklá na ty muže, tak by mi asi chvíli trvalo to přijmout. Ale myslím, že by to tak mělo být. Plus mi přijde absurdní zákaz antikoncepce, obzvlášť v zemích, jako je například Afrika, taky rozumím tomu, že sex před svatbou není možný oficiálně povolit – vlastně tam ať to zůstane tak, jak to je, protože stejně ty rozumný katolíci to prostě neřeší a dělají si to tak nějak podle svého. Je to pravidlo, který mají katolíci i evangelíci, ale každý si ho interpretuje podle svého.

A je něco, s čím se nedokážeš ztotožnit, čemu nerozumíš, co nechápeš, pokud jde o věrouku?

Tak tam jsou ty tajemství, který prostě člověk nepochopí, kterým neporozumí. Nepochopím svatou trojici a nepochopím, jak probíhá eucharistie, ale nemyslím si, že to člověk má, nebo musí chápat. Taky nepochopím věčnost, protože se cítím být hrozně časovou bytostí. Věčnost mě hrozně děsí a vždycky jsem tak nějak doufala, že nic nebude, protože jakákoliv představa věčnosti je pro mě děsivá. Beru to tak, že jsem prostě člověk a že není mým úkolem nad takovýma věcmi přemýšlet. Stejně tak, když se mě někdo ptá: „No počkej, a to si jako myslíš, že ta Panna Marie byla jako opravdu panna, když měla toho Ježíše? A to jako ty věříš v ty zázraky?“ Já to beru tak, že mě je docela fuk, jak to bylo. Pro mě to není podstatná věc, co

se víry týče. Jestli Panna Marie byla panna nebo nebyla, mě je to opravdu jedno. Jsem klidně v pohodě, že byla, ale taky bych byla v pohodě s tím, kdyby nebyla. Pro mě to není konstitutivní, pro moji víru.

A jak se stavíš k představě nebe a pekla?

No, jak už jsem před chvílí řekla, já doufám, že po smrti nic nebude. Hrozně se toho bojím, protože si prostě nedokážu představit věčnost. Jednou jsem se bavila s mým kamarádem, který chtěl být katolickým knězem, teda doufám, že nebude, protože si našel slečnu, navíc evangeličku, což je problém, ale tak ten mi jednou na tohle téma řekl, že si myslí, že nebe je pro každého to, co si bude přát. Ne teda něco, co si bude přát přímo v okamžiku smrti, ale spíš něco, k čemu během svého života směřuje, co během svého života chce. Pak jsem to tedy brala tak, že tu nicotu si musím zasloužit, ale o posmrtném životě nerada, nebo ne nerada... Zkrátka si myslím, že je zbytečné o tom přemýšlet. Člověk se stejně ničeho nedobere. Věčnost si zkrátka nepředstaví, těžko se představuje i to nové tělo. Ve chvíli, kdy by člověk dělal věci pro to, aby se dostal do nebe, tak se z toho stává absolutní handrkování se na úrovni egyptského náboženství, kde jsou ty váhy, ty dobré a špatné činy a peříčko. Myslím si, že to takhle nemá fungovat, nějaké takové dávání na váhy. Něco ve smyslu: „A když udělám tolik a tolik dobrého, tak půjdu do Nebe.“ Myslím si, že by o tom člověk ani neměl moc přemýšlet, protože to pak může sklouznout k nějakému divnému kupectví.

A věříš ty sama na nějaký necírkevní věci, na věci, o kterých se říká, že jsou mezi nebem a zemí?

Teď nevím, co tím myslíš?

Takové věci jako osud, kartářky, léčitelé.

Ne ne ne, nevěřím. Myslím si, že spousta věcí, které nějak fungují, například homeopatie, fungují kvůli tomu, že lidská psychika je hrozně silná věc. Lidská psychika dokáže změnit strašně moc věcí.

Muž, který sedí u vedlejšího stolu: Pardon, ale melete občas nesmysly. Nemluve tak nahlas.

Ano, tak pán má asi rád kartářky a takový věci. Dobře, tak já budu mluvit potichu, když říkám, že tady v ty věci nevěřím, protože si myslím, že to je blbost. Myslím si, že spousta z nich jsou hovadiny, ale že u těch, který fungují, se teprve zjistí, proč fungují. Spousta věcí, který jsou v dnešní medicíně považovaný za naprosto normální, byly dřív považovaný za zázračný nebo na úrovni okultismu. Některým těm věcem prostě ještě nerozumíme, ale většina z toho jsou pro mě bláboly a náhražky náboženství.

A čteš si třeba někdy horoskopy?

Hele dělám si z toho ráda srandu a nějakým způsobem mě baví se o tom s lidma bavit. Jako když si člověk užívá špatný filmy nebo špatný seriály. Někakým způsobem mě zkrátka baví zabředávat do toho bahna a baví mě si dělat statistiky. Například ty blbý znamení. Je logický, že se každý rok narodí víc lidí v jednom znamení, než ve druhým, takže to nikdy není vyrovnaný, ale co mě třeba zaujalo je to, že většina mých kamarádů jsou narozený ve stejný části roku, což mi zkrátka přijde zajímavý. Baví mě na tom to, že to je statisticky málo pravděpodobný. Nebo třeba i moji chlapci všichni byli narozený ve stejný části roku. Měla jsem spolubydlící, která si to hrozně užívala. Ta snad používala nějaký zoroastrický horoskopy. Říkám, baví mě povídat si o tom s lidma, který to studujou i hlouběji, ne typu: "Přečtu si horoskop v Mladý frontě," ale opravdu den minuta a já nevím, kdesi cosi, ale vůbec to neberu vážně.

Bohoslužby

Jak jsi se dostala k bohoslužbám u Marina ve zdi?

Jednak ze zvědavosti, protože jsem vždycky chtěla jít na nějakou opravdu evangelickou bohoslužbu, nikdy jsem na žádný nebyla, vždycky jenom na nějaký ekumenický, a jednak proto, že zrovna ten Martin, to je prostor, o kterým vím, že tam jsem vítaná. Chodí tam spoustu katolíků, líbí se jim tam, jsou tam spokojený. Kdybych někam šla, tak tam, protože vím, že ekumena je tam vítaná, a ono i to, že tam není sbor, mě přijde lepší, protože kdyby tam byl, tak v tu chvíli mám pocit, že tam hrozně nepatřím. Nejen, že

bych nebyla součástí sboru, ale navíc bych věděla, že jeho součástí ani nebudu. Zatímco u Martina vím, že to je setkávání lidí, který na sebe moc vazby nemají. Jako pro nečlena tý církve mi to přijde nejpohodlnější.

Chodíš ještě na nějaké jiné bohoslužby, respektive mše?

Chodím na anglické bohoslužby do kostela sv. Tomáše na Malé Straně, kam jsem začala chodit proto, že u toho Juana - oni tam jsou tři farnosti, španělská, anglická a česká a Juan, což je sice Španěl, ale vede tu českou, tak křtil mýho tátu. Ne každý Čech by byl ochotný pokřtít mýho otce, on teda křtil i jednoho homosexuálního návrháře. Říkala jsem si, že to je dobrý, že to je sympatický, oni to jsou teda Augustiniáni, celkově sympatický řád, tak jsem nejdřív chodila tam, ale potom jsem začala chodit na Williama, který vede tu anglickou farnost. Je to asi osmdesáti pěti letý Američan, který káže anglicky a ty jeho kázání jsou asi nejlepší, jaký jsem kdy slyšela. On je hrozně vzdělaný, ale zároveň to lidem necpe. V jeho kázáních není cítit intelektualismus, který je cítit např. u Halíka, kam občas chodím taky. On je ale Halík mým učitelem, takže ty jeho bohoslužby neberu úplně jako bohoslužby, ale spíš jako kulturní místo, místo setkávání. U Williama mě nejvíc baví to, že tam chodí spoustu různých lidí. Jednou to počítali a napočítali tam dvacet sedm různých národností, který mluvili třiceti dvouma různýma jazykama. Chodí tam jednak lidi, který tu žijou a mluví anglicky, většina z nich nejsou bílí, najdou se tam Indové, Filipínci, černoši, a jednak hrozně moc turistů, který jsou tu třeba na týden a chtějí si zajít na bohoslužbu. Vzhledem k tomu, že těch anglických není tolik, tak je velká šance že jdou právě sem. Líbí se mi na tom to, že William nikdy neví, ke komu mluví. Je to něco podobného, jako u toho Martina. Líbí se mi nebýt součástí nějakého konkrétního sboru, skupiny. Pro Williama to musí být hrozně těžký, a i přes to jsou ty jeho bohoslužby skvělé. Celkově všichni Augustiniáni jsou hodně lidský. Otec Řehoř, který mě křtil, to byl teda Františkán, on byl hrozně svatá bytost. No, a mě pak, když už jsem byla chvíli pokřtěná, přišlo, že musím chodit k někomu, kdo není svatá bytost, kdo mě bude chápat, protože já nejsem svatá bytost. On se otec Řehoř sice hrozně snažil mě chápat, byl hrozně laskavý, ale zkrátka to nebylo ono. To jak

Juan, tak William jsou lidi, který mají podle mě dost problémy s alkoholem, kouřením a se vším možným. Otec William si jednou v noci seděl v žižkovském baru, popíjel si whisky, kouřil doutník a vedle něj si sedl nějaký týpek, který do sebe začal lít panáky jednoho za druhým. Otec William se ho zeptal, proč to dělá, a on mu na to řekl, že to jsou jeho poslední panáky, že jde skočit. Otec se s nim o tom začal bavit, obsah rozhovoru je mi neznámý, ale když už ten člověk odcházel, William mu řekl, že jestli musí, tak ať jde, ale kdyby si to rozmyslel, tak ať mu zavolá, a dal mu svoje číslo. Druhý den mu ten týpek psal, že mu zachránil život, že mu moc děkuje, a tak... To mi přijde úplně skvělý. Myslím, že všichni kněží by se takhle měli chovat. Nejenom být někde zavřený, ale chodit mezi lidi, starat se o ně, a to i o ty, kteří nemají s církví a s jejich kostelem nic společného. Proto je mi ten William neuvěřitelně sympatický a chodím k němu nejradši.

Když srovnáš bohoslužby, kterých se účastníš, a ty v kostele u Martina ve zdi?

Pro mě je ale hrozně důležitá liturgie - i ta proměna. Třeba když bylo u Martina přijímání, tak jsem tam nešla, i když tu bohoslužbu sloužil evangelický farář, kterýho jsem znala, a který k přijímání výslovně zval všechny. Mně pak už ale připadalo, že tam nepatřím. Že patřím do té bohoslužby, ale ne do toho půlkruhu. To je ale jenom můj osobní pocit, vůbec si nemyslím, že tam je něco špatně. Naopak jsem tu snahu o ekumenu hrozně ocenila. Pro mě prostě hrozně důležitá liturgie, zároveň úplně chápu, že pro někoho ne. V náboženském rituálu se podle mě skrývá ohromná síla. Otázkou je, jestli ji člověk vnímá a jestli se mu ten rituál nezprofanuje, což se teda snažím, aby se mi nedělo. Tady do kostela nechodím každou neděli. Ne, že by to pro mě byl svátek, ale nechci, aby se mi z rituálu stalo něco, co budu jenom tak jako dělat a nebudu se nad tím zamýšlet.

A máš nějaké další náboženské aktivity?

Ne. Lidi jsou hrozný individualisti. Nemám ráda, když se lidi spolčují a povídají si o něčem. Už hrozně dlouho se odhodlávám, abych začala chodit na přípravu na biřmování, protože vím, že bych musela něco takového, jako

je spolčování se a povídání si o něčem, podstupovat, a já to prostě nemám ráda. To máme společný s bráchou. Kostel je maximum, co ještě zvládám. Ale nedokážu si představit, že bychom každý rok někam jezdili, scházeli se, o něčem si povídali, prostě to není pro mě.

Čteš nějakou náboženskou literaturu?

To je otázka. Třeba musím číst křesťanský filozofy. Taky čtu dost literatury o jiných náboženstvích, nebo spíš o náboženstvích obecně, protože to patří k mému studijnímu oboru. Otázkou je, jestli bych to četla, kdybych to nestudovala. Doufám, že jo, ale nevím to jistě.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Už jenom kvůli svému studiu musím mít pozitivní, protože to bych asi byla hodně špatná religionistka, kdybych si myslela, že křesťanství je nejlepší a ostatní náboženství jsou špatný. Já si myslím to stejné, co říkal Emil. Myslím si, že to jsou cesty k přesahujícímu, kulturně ovlivněný, a přijde mi to tak naprosto v pořádku. Jeden můj kamarád koketuje s křesťanstvím, on tedy tvrdí, že je věřící a snaží se najít cestu, každopádně pořád po někom chce, aby ho obracel na víru. Pro mě je hrozný, když to po mě chce. On teda většinou začne tak po pěti pivech. Posledně to skončilo špatně. Nicméně tenhle Andrej se mě ptal, jestli mi nevadí žít s představou, že kdybych se narodila v jiný zemi, tak bych byla jinýho náboženství. Na to jsem mu řekla že vůbec, protože bych to nebyla já. Já jsem prostě tady, a ta jeho otázka, to je jako: "Co bys dělala, kdybys měla křídla?" Nevím, protože křídla mít nebudu. Myšlenkový experimenty občas můžou být užitečný, ale v tomhle případě myslím, že jsou zbytečný a naopak, že přinášejí víc zla, než dobra. Kdybych se narodila v arabský zemi, tak bych to nebyla já, byla bych někdo úplně jiný.

Uvědomuju si jistou nemožnost náboženskýho dialogu, která člověka trápí ve chvíli, kdy na to narazí. Je sice pár hrozně optimistických lidí, který si myslí, že mezináboženský dialog je možný. On jde, ale jenom do určitýho bodu, v němž se musí zastavit, protože např. ve chvíli, kdy budou mluvit židé

s křesťany, tak se holt vždycky zastaví u toho, jestli ten Ježíš byl Syn Boží, nebo jestli to byl jenom prorok. Nebo i když se člověk baví s necírkevníma lidma, který jsou ale přátelsky nakloněný náboženství, tak to zase u nějakýho bodu skončí a ta debata nikdy dál nepůjde. Ted' se mi to stalo. Debata skončila u: "Bud' v toho Boha věříš, a nebo v něj nevěříš." Občas mi to přijde hrozně smutný. Já osobně se vždycky bojím toho, že to nepůjde, ale pořád doufám, že to půjde, spíš teda jako nějaká juxtapozice, že by se ti lidé navzájem respektovali, protože ne vždy lze dojít k řešení, které potěší všechny. A pokud to nejde, tak se o to člověk podle mě ani nemá snažit. Naopak si myslím, že je třeba uznávat náboženskou rozdílnost, a nesnažit se dojít k tomu, že jsme všichni úplně stejný.

Rozhovor s Gabrielou (Gabriela, 25, zdravotní sestra)

Čtvrtek 21. 5. 2015

Gábinu jsem oslovila po nedělních bohoslužbách, kde mi na sebe dala kontakt a později jsme se dohodli na rozhovor. K rozhovoru jsme se sešli ve čtvrtek v kavárně.

Gábina už pracuje. Stejně jako většina holek, se kterými jsem dělala rozhovor, tak pochází z evangelické rodiny. Přesto Gábina není úplně standartním členem bohoslužeb, jelikož nikoho dalšího nezná, a chodí jen na bohoslužby. Je spíše introvertní a tišší, a jelikož není z Prahy a nikoho u Martin ve zdi nezná, nezačlenila se do té party lidí.

Gábina mi slouží jako příklad toho, že k Martinovi ve zdi chodí i lidé, kteří nejsou součástí toho společenství kamarádů.

Rozhovor byl ale velice příjemný a po nahrávání jsme si ještě nějakou dobu povídali.

Základní informace

Jmenuji se Gábina, je mi 25 let, nyní pracuji v nemocnici v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve?

Ano, jsem členem ČCE.

Kdy je podle tebe člověk členem církve? Co musí splňovat?

Já úplně nevnímám, že by to mělo nějaký oficiální pravidla nebo tak. Pro mne je to společenství lidí. Já jsem vlastně v církvi vyrůstala. Takže je to pro mě to společenství lidí, který znám a pravidla tam v tom nevidím. Nebo že by to měl být pro mě nějaký závazek pro mě. To asi ne.

A co křest? Musí být člověk pokřtěný?

Křest, je to jako sice důležitá věc, ale stejně tak můžou být členy církve i lidi, kteří nejsou pokřtěni. Nebo členy? – jako já je beru jako členy – jako někoho, prostě kdo chce v tom společenství být. Tak mi je v podstatě jedno, jestli je pokřtěný nebo ne.

Jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Mně se úplně církvev jako sama o sobě, takový to co lidi teďka vnímají, ehm ty restituce, vlastně určitá jako bych řekla organizace – já to úplně tenhle pohled jako nemám ráda. A já takhle jako církvev moc nevnímám. Pro mě je to to společenství.

Máš zkušenosti s jinýma církvevma?

Tak já mám spousta kamarádů katolíků. Mám jednu hodně dobrou kamarádku, která se teďka nechala pokřtít u adventistů. A já ty církvev vlastně tak jako nerozlišuji. Samozřejmě mají určitý způsob jakoby vnímání tý víry, určitý způsob vyznání, který se třeba liší od toho mého způsobu, ale myslím si, že podstata je stejná. Máme jednoho Boha, a to je asi jako to nejdůležitější. Pro mě vlastně to, že je člověk členem z jiné církve – je mi to jedno.

Víra a rodina

Jsou tvoji rodiče věřící?

Vlastně moje maminka a její rodina je věřící a tátu k tomu vlastně přivedla. A od mala jsme byli vychováváni jako v tom právě společenství – v církvi. Chodili jsme do kostela a vlastně až pak, když jsem byla větší, jsem se dozvěděla, že můj děda byl farář a komunisti mu to zakázali. Právě se o tom v rodině nijak nemluvalo, ale docela mě to v tý víře i jako povzbudilo, že jsem měla dědu faráře a tak.

Je něco, s čím se v církvi neztotožňuješ?

Já se úplně jako neztotožňuji právě s tím, že je církvev jako nějaká oficiální organizace. Sice někdy je to fajn, že zaštituje určitý třeba projekty. Ale nevím. Teďka nedávno třeba před měsícem jsem četla zprávu, že nějaký domov od diakonie, která je vlastně podporovaná nebo jako je to organizace pod českobratrskou církvi, tak tam byly nějaký jako problémy, a tak. A jako

nemám ráda, když církev se angažuje nějak v politice třeba, s tím jako já se úplně neztotožňuji. Ale je fakt, že jako vždycky to tak bylo a vždycky ta církev jako do toho zasahovala. Akorát mně to jako není jenom jako blízky.

Ty jsi ve víře vyrostla, ale měla jsi někdy pochybnosti?

Tak ehm já jsem to, tak nějak jako přijala. Já občas teda mám pochybnosti v tom, jestli vůbec jako chci patřit k nějaké církvi. Možná mám pochybnosti v tom, jestli ty církve sami o sobě mají jako takovou nějakou tu funkci, kromě toho společenství, který podle mě není věcí jako organizace, jako takový, ale je to společenství lidí, kteří věří v Boha. Vlastně tím hlavním co nás spojuje, je Bůh.

A jsou nějaký věci, který se týkají věrouky, se kterýma se neztotožňuješ?

Je jich asi víc, ale teďka konkrétně musím říct, že mě žádná nenapadá.

Jak se stavíš k představám nebe a pekla? Věříš v ně?

V nebe asi věřím, ale asi vůbec nevím, jak si ho vlastně představuju. Ale protože se při své práci hodně setkávám jako s umírajícími lidmi a se smrtí jako takovou, tak pro mě představa nebe jako takovýho je dobrá. Protože mám pocit, že ty lidi, že vlastně odešli, ale neberu to jako něco konečného. Stejně tak, že třeba moji blízcí, kteří už taky nejsou na světě, beru tak, že nebe je pro mě to, že se ještě potkáme. S představou pekla? Peklo si myslím, že může být na zemi, že si ho můžeme vytvořit mezi sebou sami. Ale jako něco takovýho, že jsou někde čerti, to asi úplně ne.

Věříš v nějaký necírkevní věci mezi „nebem a zemí“?

Třeba, když někdo vypráví o paranormálních jevech nebo tak, tak to ve mně vzbuzuje hrozně takovou jako úctu, až jako strach. Ale vlastně nevím, zda mám tomu věřit nebo ne. A je pravda, že v tomto směru jsem si to nikdy nespojovala s Bohem a že to jsou pro mě dvě rozdílné věci.

A jak se stavíš ke kartáčkám, věštcům, horoskopům?

Tak já jsem zvědavá hrozně. Takže já si to třeba když je někde nějaký horoskop, tak já si ho vždycky přečtu. Ale že bych tomu nějak dávala velký význam nebo nějak tomu jako věřila, to asi ne. Spíš to je takový povrchní. Člověk třeba snídá a přečte si u toho horoskop a řekne si „haha“, že třeba

nevím, dneska někoho potkám... Ale když se nad tím zamyslím v takový tý hlubší podstatě, mám pocit nebo si myslím, že moje cesty vede Bůh a já sice nevím, kam mě dovede, ale tak nějak si myslím, že Bůh ví proč mě tou cestou vede a že všechno má určitý smysl. Asi tak.

Bohoslužby

Kam chodíš na bohoslužby?

Teď nejčastěji k Martinovi, protože za prvé jsou večer, což mi vyhovuje v tom, že ráno nemusím vstávat. (smích) A hlavně jako pro mě je večer - večer se mně líp jako ztiší, nebo mám náladu víc přemýšlet, je to takový zklidnění zakončení toho dne, spoustu věcí třeba si během toho dne jako uvědomuju, že si tam můžu popřemýšlet. Takže tam chodím za prvé z toho důvodu a za druhý se mi to u Martina líbí, že ty bohoslužby vedou i studenti, chodí tam mladí lidi, i když jako to mi je vlastně celkem jedno, ale je mi to sympatický. A líbí se mi ten kostel, to prostředí tam, a že tam vlastně jsou občas výstavy a ten kostel je pro mě dobře dostupný. Tak proto jsem si to tam tak nějak oblíbila.

Chodíš na bohoslužby i jinde?

No chodím málo. Tak chodím, když jsem u rodičů, tak chodím jako do toho svého - jak říkám já - do domácího kostela. Pak občas tady v Praze ještě chodím k Salvátorovi a nebo, když mi třeba někdo z některých kamarádů řekne - pojď se mnou do kostela, tak s ním jdu a třeba i do katolického kostela. Tak nějak se snažím třeba i jiné kostely trochu poznat. Už se těším, až bude noc kostelů, takže někam zajdu.

Když bys srovnala bohoslužby u Martina a jinde, vidíš nějaký rozdíl?

Asi ani nevidím. U toho Martina je to vlastně specifický v tom, že se tam ti faráři nebo kazatelé střídají. Kdežto většinou když jdu do jiného kostela, tak tam je nějaký domácí farář, na kterého jsou ti lidi zvyklí. A je pravda, že když jdu jinde třeba k tomu Salvátorovi, tak vím že se tam střídají dva, a třeba si vyberu pana faráře, tak vím jaký styl kázání bude mít on, a

nebo tu paní farářku. U toho Martina je to takový různorodý a to se mi vlastně líbí. Je mi to sympatický.

A je tam nějaká nevýhoda?

No, asi ani to tam nevnímám.

Vykonáváš nějaké další náboženské aktivity?

Občas právě, když jedu domů, máme mládež, kde se scházíme. Tam se vlastně potkávám se svými kamarádama, se kterými jsem vyrůstala, tak to je taková aktivita. A potom každoročně, mám dvě kamarádky, se kterými vyrážíme na hory a na ty hory si s sebou vezmeme nějakou filozofickou knížku se zaměřením právě na nějaké otázky o Bohu. A je zajímavý, že jedna ta kamarádka se teď nechala pokřtít u těch adventistů, ta jedna je nevěřící a je vždycky super, že oni obě dokáží o Bohu přemýšlet úplně jinak a mají otázky, na který by se mi nenapadlo se ptát. Právě s nima si vždycky dokážu hezky popovídat, ale je to bohužel jen jednou za rok. Každý den se modlím, to je asi taková moje aktivita.

A čteš nábožensky zaměřené knížky?

V poslední době jsem žádnou takovou nečetla. I když právě teď jsem začala číst knížku od Irwinga *Modlitba za Owena Meanyho*, nevím, jestli jsi to četla, a tam jsou občas takový zmínky o Bohu, kdy mě to nutí přemýšlet. Nevím, jestli ten autor tu knížku vnímal nábožensky, ale mě u toho ty otázky napadají.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Já asi mám pozitivní vztah. Myslím si, že právě náboženství je hrozně spojené s kulturou a s místem, i kdy to náboženství vznikalo v historii. A asi nejsem ten správný typ, abych měla posuzovat, jestli je něco dobře nebo špatně, to si nemyslím. Teď je pravda, že teď vyvstává taková ta otázka toho islámu, kdy už je to násilné šíření víry, které mě tedy osobně není úplně sympatický, tak kde je jako ta hranice? Jenže zas na druhou stranu jsou prostě muslimové, kteří jsou fajn a kteří nemají potřebu to násilí nějak

vykonávat. Takže těžko říct, kdy zrovna islám jako přerůstá v nějakou ideologii, která nemá s Bohem moc společného. Ale to já právě nemůžu posoudit, jestli to ti lidi, ti muslimové, ti radikálové vnímají, že je to boží věc. Což asi oni to tak vnímají, ale já to tak nevidím.

Znáš někoho osobně, kdo vyznává jiné náboženství?

Asi osobně takhle neznám.

Rozhovor s Hedvikou (Hedvika, 23, studentka)

Sobota 30. 5. 2015

S Hedvikou mě seznámil Daniel, jelikož jsem potřebovala do svého vzorku konvertitku. Všechny ženy, se kterými jsem doposud dělala rozhovor byly totiž z evangelických rodin.

Hedvika mi na sebe dala kontakt a poté jsem se sešli v sobotu v parku, kde jsme uskutečnily rozhovor.

Hedvika byla při rozhovoru velmi nervózní a na moje otázky odpovídala velmi stroze, což po rozhovoru sama uznala. Poté jsme spolu ještě asi hodinu seděly v parku a povídaly si na další témata.

Základní informace

Jmenuji se Hedvika, je mi 23 let, studuji v Praze a souhlasím s nahráváním a použitím tohoto rozhovoru pro účely bakalářské práce.

Církev

Jsi členem nějaké církve? Případně jaké?

Jsem členem ČCE.

Kdy je podle tebe člověk církve? Co musí splňovat?

Oficiálně je to křtem.

Máš ty sama nějaká kritéria, kdy začínáš považovat lidi za členy církve?

Podle mě je třeba rozlišit mezi tím, jestli se bavíme o církvi, kterou máme uvnitř, nebo o církvi, kterou musíme "vykazovat", abychom někam patřili. Myslím si, že důležitější je ta, kterou máme uvnitř, protože z ní ta vnější vychází.

A jaký je tvůj osobní vztah k církvi?

Pro mě je to rodina, kam se ráda vracím. Ještě před tím, než jsem uvěřila, tak jsem se trochu motala v duchovních věcech, a v církvi jsem našla pevný základ. V církvi jsem zkrátka doma.

Máš vztah i k nějakým jiným církvím? Jaký?

Ráda chodím do různých církví a naslouchám, čemu ti lidé jinde věří. Hledám, v čem se naše víry liší a v čem jsou stejné. Nemyslím teď jenom křesťanské denominace, ale i buddhisty apod. Někdy slyším nepříjemné věci, věci, se kterými nesouhlasím, ale nesnažím se jim tu jejich víru brát. Snažím se z těch rozdílů čerpat.

S jakými církvemi konkrétně máš zkušenosti?

Jednou jsem se šla podívat např. na Triumfální církev. U nich se mi líbí, že v sobě mají všichni takovou radost, ale pravdou je, že ta jejich radost se občas podobá spíš zoufalství. Nelíbí se mi, že jsou schopni říct, že člověk, který nevyznal Ježíše, skončí v pekle. Celý ten jejich triumf je postavený na tom, že vyznávají Ježíše.

Víra a rodina

Ty jsi říkala, že si uvěřila. Jak tě ovlivnila ve víře tvoje rodina?

V době, kdy jsem uvěřila, moji rodiče věřící nebyli. Když jsem uvěřila já, tak nějak nezávisle na mě uvěřila i moje mamka. Ani jsme to jedna o druhé nevěděly. Můj táta, ten zůstal nevěřící. Když jsem mu řekla, že jdu k evangelíkům, tak mi řekl: "Jó, to jsou takový ty dobrý lidi..." Neměla jsem tedy v rodině žádný základ, co se víry týče.

Chodili jste někdo do kostela s rodiči?

Ne. Když jsem uvěřila, tak jsem je jednou vzala na půlnoční, ale do té doby jsme v kostele nikdy nebyli.

Mamka je členem nějaké církve?

Mamka vyrůstala na vesnici, kde ji jako malinkatou pokřtili. Pak si prošla biřmováním, takže je de facto členkou katolické církve, ale sama to tak nikdy necítila a až do nedávné doby se považovala za nevěřící. Oni ji kvůli tomu tedy komunisti nedovolili studovat, takže byla na církev i našťvaná. Spíš to brala jako instituci, než že by věřila v Boha.

A v současnosti se hlásí k nějaké církvi?

Ne ne. Žádnou církev nenavštěvuje. Věří spíš vnitřně.

Můžeš nějak popsat svou cestu k víře?

Jak jsem se zajímala o duchovní věci, zajímal mě i esoterismus, tak jsem měla nějaké předpochopení světa, a když jsem přišla mezi evangelíky, tak jsem tam našla to, v co věřím, jen řečeno jinými slovy. Měla jsem i pár prožitků, které jsem zažila jak v církvi, tak i mimo ni, díky nimž jsem uvěřila.

Jak ses rozhodla, členem jaké církve se staneš?

U ČCE jsem našla spoustu kamarádů, mezi nimiž jsem cítila něco, co jsem nikde jinde nezažila. Myslím, že je to hlavně díky nim, že jsem členem ČCE. Je mi také sympatické, že ČCE je hodně svobodomyšlná.

Jak tvou konverzi vnímalo tvé okolí?

Kamarádi ze školy to moc nechápali, říkali mi i hloupé věci typu, že jsem se nechala zmanipulovat apod. Nejdřív jsem měla tendence jim to vysvětlovat, ale pak jsem si všimla, že se sice ptají, ale že mi vůbec nenaslouchají. Někteří se ohledně toho vyjadřovali velmi negativně, jiným to bylo úplně jedno.

Je něco v evangelické církvi, s čím se neztotožňuješ? Co ti vadí?

Snažím se být otevřená všemu. Když mi něco vadí, snažím se zjistit, proč mi to vadí, a když to zjistím, jsem schopna se s tím nějak vypořádat. Takže teď mi už nic nevadí. Ale nejdřív mi vadilo vyznávání hříchu, protože jsem ho nejdřív vůbec nechápala. Co mi nesedne vůbec je vyznávání hříchu u katolíků, kteří se bijí pěstí do hrudníku a říkají: "Je to má vina, je to má vina, je to má vina..." Přijde mi, že si tím až příliš ubližují. Tím, jak mi to vadilo, tak mě to hrozně namotivovalo, abych zkoumala, co to znamená, jaký to má smysl.

Jak se stavíš k představě nebe a pekla?

Hodně jsem přemýšlela o smrti, četla jsem knihy o klinické smrti a došla jsem k názoru, že po smrti se dostaneme do nějakého stavu, který teď, za života, nejsme schopni úplně pochopit a jediný způsob, jakým jsme schopni si jej popsat, je představa nebe a pekla. Myslím si tedy, že nebe i peklo být může, ale ne tak, jak si jej představujeme a jak jej popisujeme. Vadí mi představa trestajícího pekla. Osobně si myslím, že to bude nějaké místo, na němž více uslyšíme Boha, abychom k němu mohli dojít.

Věříš ve věci mimo církev, o nichž se říká, že jsou "mezi nebem a zemí"?

Věřím ve zkušenosti lidí, znám se s několika lidmi, kteří si vzpomněli na své minulé životy. Něco podobného jsem i prožila. Je to pro mě něco, co jsem si přinesla do života, ale nevěděla jsem, co si s tím počít. Zrovna reinkarnaci nevylučuji. I když věřím v Boha a považuji se za křesťanku, tak víra v reinkarnaci se mi s tím nekříží.

Jak se stavíš ke kartářkám, léčitelům, věštcům? Čteš horoskopy?

No, horoskopy nečtu, co se kartářek týče, tak ke kartám jsem nikdy nějak netáhla. Protože tomu nerozumím, tak nedokážu říct, že to je blbost. Myslím si, že to někomu může pomoci, ale i že to i může uškodit. Podle mě záleží případ od případu. Zním pár lidí, kteří kartám věří. Asi to zrovna ve svém životě nějak potřebují. Možná je to i vůle boží, aby slyšeli něco, co jim může pomoci. I když jsem nikdy nevyhledávala kartářky, byla jsem jednou na numerologii, a to mi přijde hrozně zajímavý. Člověk jim řekne, kdy se narodil a oni mu jsou schopni říct, jaký uvnitř je. To mi přijde hrozně zajímavé. Nikdy jsem v tom nehledala spásu, spíš mi šlo o sebepoznání.

Bohoslužby

Kam chodíš na bohoslužby?

Já moc nestíhám kostel ráno v Nuslích, i když tam chodím hrozně ráda, takže chodím k Martinovi. U Martina se mi líbí, že se tam střídají faráři. Má to tam takovou jinou atmosféru. K tomu přispívá i to, že to je v neděli večer, na konci celého týdne. Vždycky si tam odpočinu a dokážu se lépe soustředit na tu bohoslužbu. I Večeře Páně se mi tam líbí.

Dokázala bys srovnat bohoslužby u Martina ve zdi a v Nuslích?

Oboje bohoslužby jsou úplně jiné. Tím, že se u Martina střídají faráři, tak tam člověk nemůže sklouznou do nějakého vzorce jednoho faráře, ale je tam variabilita, která člověka trochu může inspirovat.

Máš nějaké další náboženské aktivity, které vykonáváš?

Každou středu chodím na mládež do Nuslí, občas i do Vršovic, a nedávno jsem se stala členkou SOMu, takže připravuju i nějaký akce pro

mládež. Taky jsem se účastnila Taize, čtu si knihy, chodím na přednášky, čtu si Bibli.

Náboženství

Jaký máš vztah k jiným náboženstvím?

Přijde mi, že všechny náboženství jsou o tom stejném, ale některá náboženství si hodně ubližují. To je ale lidskou přirozeností, ubližovat si. V náboženství mi přijde, že nejdůležitější jsou skutky. Dejme tomu, že máme Desatero. Pro mě to nejsou příkazy a zákazy. Je to něco, co člověk automaticky začíná dělat, když žije s Bohem. Tak nějak podle mě žije s Bohem i nevěřící člověk. Aniž by to věděl, tak ty dobré věci dělá úplně přirozeně, od srdce, z lásky. Podle mě je jedno, v co člověk věří. Ve společnosti je nejdůležitější, jak se chová.